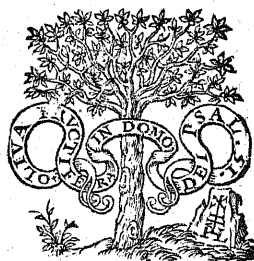

118102
GILB.
GENEBRARDI
THEOLOGI PARISIEN-
SIS, DIVINARVM HE-
braicarumque literarum Pro-
fessoris Regij

NOTÆ CHRONICÆ,
sive

Ad Chronologiam & historiam uniuer-
sam methodus,

*Omnibus studiosis utilis, & fortasse
necessaria.*

*Quid tibi cum chartis, vinacis termes oliuae?
Palladium seruo Palladis arbor opus.*

PARISIIS,
Oliua Petri l'Huillier, via Iacobæa.

1584

Cum Privilegio Regis

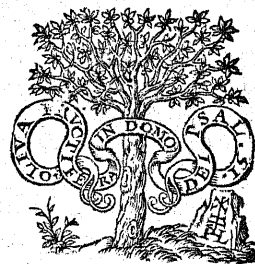
*Lezou
Rameil*

GILB. ~~11/8/22~~
GENEBRARDI
THEOLOGI PARISIEN-
SIS, DIVINARVM HE-
braicarumque literarum Pro-
fessoris Regij

NOTÆ CHRONICÆ,
sive
Ad Chronologiam & historiam vniuersi-
tam methodus,

*Omnibus studiosis utilis, & fortasse
necessaria.*

*Quid tibi cum chartis, viuacis termes oliuæ?
Palladium seruo Palladis arbor opus.*

PARISIIS,
Oliua Petri l'Huillier, via Iacobæa.

1584

Cum Privilegio Regis:

J. P. Ramier

EXTRAICT DV PRI-
VILEGE.

PAR grace & priuilege du Roy, est permis à Gilles Gorbin, Pierre l'Huillier libraires iurez, & Martin le Jeune, libraire & Imprimeur en nostre vniuersité de Paris, de pouuoir imprimer ou faire imprimer & exposer en vente, un liure intitulé, NOTAE CHRONICAE, ad Chronologiam & historiam vniuersam methodus omnibus studiosis utilis vt fortasse necessaria. Est defendu à tous libraires & imprimeurs, ou autres de quelque estat ou condition qu'ils soyent, de n'imprimer ou faire imprimer, vendre ne distribuer autres que ceux que lesdits auront imprimé ou fait imprimer, sur les peines contenues audit priuilege & d'amende arbitraire. Et ce iusques au temps & terme de dix ans finis & accomplis. Donné à Paris le vingt-septieme iour de Ianuier l'an de grace 1584. Et de nostre regne le dixiesme.

Par le Roy en son conseil,

Signé le Comte.

NOBILISSIMO VIRO D.
EDMUNDO LAAGHO SUPRE-
mæ Curia ac sacri Consistorij sena-
tori, Fontenæo Cænobiarche G. Ge-
nebrardus Theolog. Parisiensis, Re-
gius Professor.

VIS literis, quas ad me Semuro è Burgundia dedisti, amantissimè monestas, vt me Lutetia peste afflictâ quâprimùm eximerem, méque isthuc ad te quàm celeriter reciperem. Lubens equidem paruissem, vir nobilissime, vt vel duos dies, summotis interpellatoribus, tua dulci cōsuetudine fruerer: sed quid me alibi propius affixerit tibi partim explicauit, antequam eò
ā ij conten-

contenderes, partim nunc explicabo. Accessit enim ad superiorē causam morbus Reuerend. Episcopi Ariminensis D. Ioannis Baptista Castellij Nuntij Apostolici, quo familiarissimè utebar. Is non tulit ut tandiu tamque procul abessem, siue ut tanto adeoque mei amanti viro gratificarer, siue quia de eius salutis significatione ac nuntio eram quaque hora sollicitus ac penè trepidus. Postquam autem illum Deus mihi totique Fræciæ eripuit, mihi quidem, ut ad quem ornandum ac augendum sponte quotidie se ipse accenderet, toti vero Fræciæ, quòd apud Regem, ad religionem sanctissimè, ad necessitates Ecclesiasticas utilissimè, ad Politiam quietissimè suo Nuntij munere fungeretur, necdum ad tuum consilium animum potui adiungere. Nam ad luctum demulcendum opus habui grauiore pharmaco, quod penitus sua vi me ab huius vulneris cogitatione abstraheret. Itaque ad meos libros ab aliquot hebdomadis intermissos reuerti, vetusta musarum mearum, ceu

Sibyl-

Sibyllarum folia requisivi, reuolui, recensui, indeque ut mærorem suauius fallerem, hoc opusculum, quod censui historiarum cupidis utile, typis dedi. Hac fuit doloris medicina, hic unicus permansionis meæ fructus, & quidem ex funere & luctu expressus. Etsi enim illi caelestem patriam non inuideam, meque illuc eum aliquando familiarius conuenturum Dei Opt. Max. ope confidam, tamen tanto ornamento, præsidioque orbat us, qui non commoueri possem? Adfuit & alia ratio, quæ huius opusculi editionem acceleraret, ut videlicet tuum mærorem obitu nobilissimi cognati tui Montaniaci conceptum, aliarum rerum, diuinæ mentis tuæ agitationibus congruentium, meditatione auerterem. Nam quamuis vel ob hoc ipsum ipse egeam aliquo consolatore, quòd amiserim suauissimū amicū, tamen nō hunc meum secundum luctum cum tuo ausim comparare, quoniam præterea tibi erat propinquus charissimus, indiuiduus tuarum actionum, studiorum, negotiorum, per-

ã iij gratio-

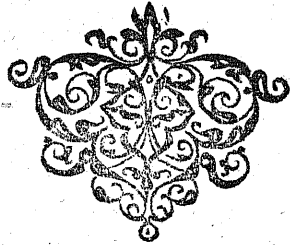
grationum comes, fidiſſimus Achates in
cuius ſinum tua arcana tuto recondere pote-
ras, obſequentiſſimus & honoratiſſimus do-
meſticus, alter denique tu. *Vi* igitur luctus
tui obliuiſcare, huc aduerte animum, mecum
percurrere uniuerſum orbem terrarum, perlu-
ſtra mente inſigniores & præcipuas eius res,
quas ab orbe condito συνομοις innuimus, re-
cole viros, qui unquam ſloruere vel rerum in-
uentis, vel ſcriptis, vel armis, vel aliquo alio
facinore, magnos & illuſtres. Et quoniam
amas hiſtorias, agnoſce hic breuiter & pun-
ctim ordinem, quem quis tenere debet, ut
viam ſibi ad illas facilius percipiendas & fi-
delius retinendas conſequatur. Quoniam au-
tem, ut Fabio placet, rerum aduerſarum uni-
cum ſolacium ſunt literæ, auctores qui aliquid
literis mandarunt magna diligentia, per cer-
ta annorum ſpatia recensuimus, ut intelliga-
mus, per quos hoc ſolatio Fabiano affici poſſi-
mus, eaque ſerie, qua in humanis vigerunt,
ne vlla eſſet temporum rerumq; perturbatio.

Profa-

Profanos quidē, qui humano ſpiritu ſua cōdi-
derunt variis linguis & argumentis, propter
eos qui humanioribus ſcriptis & varietate
linguarum capiuntur. Sacros verē, qui afflatu
diuino ſua perſcripſerunt, propter alios, qui di-
uinioribus oblectantur, quorum etiam cauſa,
pietatem religionēve ab ovo repetimus, &
per ſingulas ætates ac ſæcula ad nos uſque de-
ducimus, ut canere cum voluptate poſſint il-
lud Pſalmographi, Memor fui dierum an-
tiquorum & annos æternos in mēte ha-
bui. *Quem* locū, quia latiſſimē patet, ampli-
ficandum eruditus relinquimus, cōtra Rapſo-
dos Centuriatores, ſiue concionando, ſiue ſcri-
bēdo, ſiue docendo. Eorū omnium notas dun-
taxat afferimus, per quas latens argumentorū
tanquam cuniculorum copia indagetur, ne in
immensum volumen excrescat. Fructum, quē
inde quiſque colliget, tibi debebit. Nam illud
in lucem produximus, non ut te doceremus,
qui eruditione & doctrina excellis, eoque
nomine ſupremam curiam, itēque ſacrum
Prin-

Principis consistorium cumulatè exornas, sed
ut nostræ erga te dilectionis & obseruantia
perennis nota extaret. Valè è nostro
musæo Calendis Februarij

1584.

GILB. GENE BRARDI THEO
logi Parisiensis, Diuinatum Hebraica-
rumq; literarum Professoris Regij,
Nota Chronica,

Omnibus Historia tam sacra quam profana
studiosis vtilis, & fortassis
necessaria.

Ab orbe cõ- dito ad Chri- stũ nascentẽ anni 4089. patiẽtẽ 4121. mens. 6. d. 16.

Inductioẽ sex atatum (in quas cõmodẽ vniuersũ hoc tẽporis spatiũ distribuitur.) id demõstra- ri potest.

Insigniora prima
atatis monumen-
ta.

Hac prima æta-
te homines lõ-
geui, ingeniosi,
industrij, sæcũ-
di, proceri, &
quasi Gigantes.

Ecclesia & religio per duos solos ad secundam ætatem transmitti potuit Adam, & Mathusalem. Nam is cum Adamo vixit annis 243. cum Noa secundæ ætatis principio 600.
 Imaginationes de bello Gigantico, siue Atlantico.
 Columnæ coctiles pro siderum ratione inscriptæ.
 Principia disciplinarum & literarum per posteros Seth, artium mechanicarum per Cain & filios Lamec à Cain septimo.
 Quindecim Ægyptiorum dynastiarum siue Prin-

Anni mundi.	Ætas prima mundi Originarij, siue primorum patrum ab orbis condito usque ad Diluuium annorum 1656. dierum sex. <i>Quod sic memoratum probatur.</i> Diebus sex conditur mundus.
Genes. i.	I ADAM genuit Seth, ætatis sue anno 130.

1. ætas.

* è primo, quinto, & septimo Genesis

Anni mundi. 130

* aniano & corpore perfectissimus. Nā q̄ Deus immediate produciat

& sine causis naturalibus, superstitiosa. Sed & cum statum fuisse ceteris perfectionibus & donis, naturalibus quæ gratuitis, puro homini congruentibus, è Mose & Ecclesiastico factis colligitur. Nec obfuit lapsus. Nā ille gratuita tantum vulneravit, non extinxit: multo minus naturalia. Ex quo eo vivo floruerunt scientiæ, artes, & sapientia omnis generis. Gen. 4. & 5. 930. annos vixit ad docendum humanum genus.
 b. pius. Eccle. 49.

2. b SETH genuit ENOS anno 105.

Anni mundi.

cipatus.
 Enoch urbium prima, Caini opus.
 Cainitarum regnum & habitatio in Assyria trans Tigridem & Euphratem.
 Adæ & Setteorum in Syria & vicinis regionibus cis Euphratem.
 Ede regio Mesopotamiæ, ubi paradysus voluptatis, usque ad Diluuium inter eos separabat.
Eius ætatis principes.
 Patriarchæ decem, qui & Sacerdotes.
Illustres, Abel pecuariæ inuentor, Seth disciplinarum præsertim Astronomicarum. Cain

Architecturæ & agriculturæ, La-
mech armorum
& venatoria,
Iubal musicæ &
instrumentorū
cius, Tubalcain
ærariæ, ferrariæ
& sculptoriæ,
Noë malanificij
& texturæ. Iahel
scenofactoriæ.
*Præcipui scrip-
tores sacri, Adā,
cui Hebræi tri-
buunt Psal. 92.
in Baba Bathra.
Enos & Enoch.
Profani, poster-
i Seth de Astro-
nomia & huma-
nioribus disci-
plinis. Ceteri-
gnorantur.
Pontifices, pri-
mogeniti om-
nes, in solenni
dei cultu & sa-
crificijs.
Propheta &
doctores, Adam
Enos, Enoch,*

	3. c ENOS gen. Cainā an. 40.	Anni mun di. 325.
ibid.	4. CAINAN ge- nuit malacel an. 70.	395.
	5. MALALEEL gen. Jared anno 65.	460.
	6 IARED gen. ENOCH an. 162.	622.
	7. d ENOCH genuit MATHVSA- LEM an. 65.	687.
	8 c MATHV- SALE ge. LAMECH anno 187.	874.

c piētissimus & sacrorum
minister,
quo tempo-
re omnes de-
clinabant ad
idolorū cul-
tus.

d pientissi-
mus & Pro-
pheta. nemo
natus est in
terra qualis
Enoch. Eccl.
49. Ambula-
lavit cū Deo
Gen. 5. trās-
latus ne vi-
deret mortē
Ibid. & Heb.
11.
e omnium
longævissi-
mus, nempe
millenarius,
annis trigin-
ta vno dem-
ptis. Cum
Adamo men-
sus est totam
hanc atate.
Nam mor-

tuus anno di-
luuij.

f pius & Pro-
pheta, alius à
Lamech Cai-
nita, mularū
artium me-
chanicarum
inuentore.

g sanctissi-
mus & Pro-
pheta, sub
quo vitiatur
sacramētum
Matrimonij,
è disparibus
connubijs, è
quibus Gi-
gantes nascū-
tur.

	9 f LAMECH genuit Noë 187.	anni mun di 1056.
Gen. 7.	10 g NOE in Di- luvio age- bat annum 600.	1656.

Lamech, Noë,
contra idolola-
triam & pec-
cata, præsertim
impuras libidi-
nes.
Religio exterior.
Dei inuocatio
publica, Gen. 4.
deniq̄ sacramē-
ta & signa fidei
primæ atatis an-
te Diluuiū fue-
rūt 1. Sacrificia
Abel & Cain,
id est, cruentū
& incruentum.
2. Altaria ab eis
extructa, in qui-
bus sacrificarēt.
3. Solennes ri-
tus & ceremo-
niæ ab Enos &
Enoch institu-
tæ. 4. Pœnitē-
tiæ opera in li-
bro Enoch. 5. Sa-
cramētum ma-
trimonij sanctè
& ritè curatum
vsque ad La-
aiij

mech bigamū,
a Caino septi-
mum, & filios
Dei illam legē
violantes, se cū
filia impio-
rum copulādo.

Heretici. Cain
primus ciuita-
tis diaboli con-
ditor, cum suā
posteritatis ma-
gna parte, ne-
gans prouiden-
tiam, iudi-
ciumque ven-
turum, quem
proinde Tar-
ghum Hieroso-
lymitanum &
traditiones
Hebraicæ aiunt
dixisse ad A-
belem, Non est
Iustitia neque
iudex, neque
sæculum aliud,
nec præmia re-
cipient iusti,
nec pœnas im-
probi, & tunc
interfecit eum

Annū
mun-
di.

1656

Hoc sæculū
descriptū est
à Mose septē
primis cāpi-
tibus, Philo-
ne, Iosepho,
zonara, Sul-
pitio, Rabbi-
nis antiquis
& Cabbalisticis
auctoribus.
Alioquin pau-
ca alia habet
monumenta

Caluinita in
quæstione de
Prædestinatio-
ne non nihil cū
his habet com-
mune in singu-
lis enī ætatibus
& sæculis, suæ
impietatis ac
perfidie propin-
quos pessimos
quosque habe-
re voluerunt,
vt ordine doce-
bimus.

Cætera lib. I.
nostræ Chrono-
graphiæ à
pag. I. ad 8.

Sūma. 1656.
di. 6.

Facies prima Ecclesiæ & religionis.

AC prima ætate puræ & salutaris Re-
ligionis ad nos transmissæ, & ad sæculi
extremum duraturæ, fundamenta ia-
ciuntur ac vigent. Fideles vocabantur
filij dei: cæteri homines, vel filij homi-
num, siue, vt est in Heb. Adam & filij Adam. Genes. 16.
Regebantur *traditionibus* Adæ (nam traditiones sunt
Scripturis antiquiores) deinde Prophetijs Enos &
a iiij

Enoch. Nam inuidisse Adam filijs & posteris traditiones ad salutem necessarias non est probabile, præsertim de Deo, eius Verbo & Spiritu, quos viderat & allocutus fuerat. Gen. 2. De creatione mundi, cuius maxima pars fuerat, aded vt eius rebus Dei iussu nomina secundum cuiusque naturas imponeret, Gen. 2. De animæ diuina inspiratione & productione, ad Dei imaginem & similitudinem, quã ipse expertus esset, Gen. 1. De hominis dignitate & dominio supra reliqua, quod ipse accepisset, ibidem. De statu innocentie, à quo exciderat: de peccato, quod commiserat, vt omnium calamitatum fonte: de horto voluptatis, è quo eiecctus fuerat: de Angelis, quorum aliqui cum flammeo gladio & versatili ingressum horti tuebantur, Gen. 2. De diabolis humani generis hostibus, & eorũ tentationibus, quorum vnus per serpentem se & coniugem deceperat: de semine mulieris, id est, Christo, qui sibi ad peccati & miserie medicinam promissus fuerat, Gen. 3. De sanctificando Sabbato, propter creationis beneficium: De sanctitate & legibus Matrimonij, de quibus ipse prophetasset, Gen. 2. De sacrificijs & cultu dei, de Dei præceptis & voluntate, de morte, de pœnitentia, de Pœnis propter peccata, quæ omnia ipse experimento didicerat, vel per Spiritum Dei, aut mentis suæ, ingenij, & naturæ præstantiam ac perfectionem conceperat. Denique de cunctis mysterijs, ad salutem maximè necessarijs, quibus eum plenè non modo vt Prophetam, verùm etiã vt virum immediatè à se procreatum imbuerat. Nam idcirco ei videtur æuum produxisse in annum mundi 930. i. plusquàm primæ ætatis dimidium, vt radices pietatis longas relinqueret. Hinc deinceps *Dei omnia*

in inuocationibus & vsurpationibus nominis **יהוה** quod non recipit pluralem formam. *Trinitatis mysterium* è creationis rerum opere. In eo enim vniuersa molitus est Deus per verbum in Spiritu suo. Et ex hominis opificio. Nam in eo, Faciamus (inquit) hominem ad imaginem nostram, verba scilicet Patris ad Filium & Spiritum sanctum, ipsius tanquam consiliarios, eos tanquam pares & socios, ad tam singularem fabricam inuitantis, vel certè trium diuinarum personarum scipsas ad hoc insigne opus exhortantium, Gen. 2. Sic, Faciamus adiutorium simile illi. Et, Ecce Adam factus est, tanquam vnus ex nobis, ibid. Adde, plurali forma Deum Elohim fuisse ab hominibus huius ætatis ferè nominatum & inuocatum. *In Christum fides*, tanquam liberatorem, Gen. 3. Mulieris semen infestum erit Serpenti, conteretque caput eius i. vim & potentiam, vbi dicitur semen mulieris, non viri, quod ex incorrupta virgine sine seminis virilis cõmixtione nasciturus esset. Vbi & Targhum Hierosolymitanum, Remedium erit filijs mulierum & sanitas, tibi autem, ô Serpens, nulla erit medicina. verùm te ipsi calcabunt calcibus suis in fine calcis dierum, manibus Regis Christi, siue per Regem Christum. Eius autem incarnationis præludia in externis per assumptam humanã effigiem apparitionibus & anthropopatheia, Gen. 2. 3. 4. 6. 7. *Figuræ*, quibus est depictus, Victimæ tunc immolatæ, propter quas dicitur occisus à mundi origine, Apoc. 13. Item vestes pelliceæ agni nudis datæ, idque ad diei vespæram. Nam sub vespæram mundi i. nouissima ætate erat corporandus, & peccatorũ nuditatem tecturus. *fides* in Abel, Enoch, Noë. Heb. 11. *fidei signa*, vt *sacrifi-*

cia duorum generum, *cruenta* in typum sacrificij crucis, Agnus Abélis fide oblati; & deo probatus acceptusque externo quodam & visibili signo, Gen. 4. Heb. 11. *Incruenta* in typum Eucharistiæ, sacrificij incruenti, Minha siue oblatio Cain de terræ frugibus, ibid. *Et sacramenta*, Patrum externi & religiosi ritus ab Enos instituti, Gen. 4. loca religiosa & altaria ab Abele erecta, ceremoniæ ab Enoch, scripto etiam relicta, & fortasse purificationes tanquam baptismata, vt in sequentibus naturæ ætatibus, Gen. 33. & legis, Leuit. 10 Num. 6. &c. quo modo Diluuium baptismi typus, i. Pet. 3. *Matrimonij* in paradiso instituti, Gen. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. Quamobrem relinquet homo patrem & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne vna. i. duo supposita in vno carnali commercio per substantiarum inter se commixtionem, vel duo in vna filij persona. Gen. 1. Benedixitq; illis Deus, & dixit, Crescite & multiplicamini, & replete terram, & subiicite eam. *penitentia & eius operum*, in libro Enoch, qui extabat in prima Ecclesia, & ad istud docendum citatur à Tertulliano lib. de Idololatria, & Pudicitia, imò & B. Iuda in Canonica. Huius virtutis præco fuit Noë, 2. Pet. 2. Exempla autem nobilissima, Adam, qui post Abelem & Cainum natos videtur voluisse viuere in perpetuo cœlibatu & luctu, vt sua peccata liberius lugere posset, nec ad cognoscendam Euam processisse, nisi ad suscitandum sanctum semen in Abele mortuum, Gen. 4. Eua, quæ filiorum alterum Abelem vocauit, i. vanitatem. Seth, qui primogenito suo nomen imposuit Enos, i. ærumnosum. Ab. l. qui virgo permansit vsque ad diem necis suæ. i.

annum vitæ centesimum. *Bona opera*. Eorum præco Noë, 2. Pet. 2. ea Deum promereri, Gen. 6. & 7. placere Deo, Gen. 5. citante Apostolo, Heb. 11. Nonne si bene egeris, recipies. Sin malè, statim in foribus peccatû (i. pœna peccato debita) aderit, Gen. 4. *Ministerium publicum, sacerdotium*, Gen. 4. Abel & Cain sacrificant, Enos incipit inuocare nomen Dei (paulò solenniùs quàm antea.) Gen. 5 citante B. Iuda, publicè Enoch predicat Verbum dei. Gen. 6. Noë, interpretante B. Petro, 2. Pet. 2. *Festa* Gen. 2. Benedixit Deus diei septimo, & sanctificauit illum. i. sacrum sanctumque haberi iussit. Quare Adam Sabbatum celebrat, & in illud condit ex antiquis Rabbinis Psal. 91. & in diem Sabbati inscribit. Reliquos patres sabbatizasse quoque Abben Ezra Commentarijs in Decalogum docet. *Delectus ciborum*. Abstinentia à carnibus, piscibus, & vino perpetua, Gen. 1. vbi herbæ duntaxat. olera & fructus arborum in cibum conceduntur. & vitis, Gen. 9 non nisi post Diluuium plantatur. Gen. 2. vbi arboris etiam notitiæ boni & mali esus inhibetur, Gen. 7. vbi animalia quædam munda (ad sacrificium) alia immunda. *Traditiones*, vt de animantibus mundis & immundis, Gen. 7. de matrimonio non agitando cum impijs & disparibus religione, Gen. 6. de vltione septuplû danda de Cain, Gen. 4. Nam etiam Dei colloquium cum Cain post multa sæcula ad posteritatem peruenit. Lamech enim ab ipso sextus circa mûdi septingentesimum. Septuplum, inquit, vltio dabitur de Cain, &c. Ibid. Multo magis per manum accepta sunt Dei verba ad pios, Ad. m. Euam, Abelem, Enos, Enoch, Noam, &c. *Cura mortuorum*. Dum Adæ sepulchrum religiosè & inuio-

latè in Hebron conseruabatur vsque ad Iosue, Ios. 14. ex interpretatione etiam veterum Rabbiorum in Bereshith Rabba, & in Midrás Cantici Cantorum. Ad quem locum postea vxori, sibi & posteris sepulchrum delegit Abraham magno pretio, Gen. 23. de quo illud Iudæorum in officio pro defunctis, Patres qui dormitis in Hebron, portas Eden aperite illi, Gen. 5. Enoch non apparuit, quia tulit eum Deus. Quasi quaesitus fuerit ad supremum officium. Dies septem distulit diluuium à se præfinitū Deus in gratiam Mathusale, vt eius exequias Noë cum sua familia sanctè & honorificè curare posset, R. Selo. Gen. 7. V. 4. Quin & Patriarchæ reliqui propter communionem sanctorum in Palestina, vel quam proximè viuere, mori, & diem Domini expectare cupuerunt, vt Rabbini docent è suis traditionibus. *Purgatorium.* Carcer, in quem inclusi spiritus eorum, qui increduli fuerunt aliquādo, quādo expectabāt Dei patientiā siue misericordiam in diebus Noë. 1. Pet. 3. id est, qui præsumptione diuinæ misericordiæ non credebant futurum diluuiū, quantumuis à Noë fabricante arcā denuntiātū. In illa enim incredulitate oppressi sunt, indeque (quia alioqui pij erant) in carcerē descēderūt, quousque eis mortuus Christus veniens prædicaret, ibid. & Euāgelizaret, ibid. c. 4. Tale quid innuunt in Seder olam c. 4. Homines (inquiunt) ætatis diluuij neque recepti sunt in vitam venturi sæculi, neque iudicati siue damnati. Eius pictura erat flammeus gladius atque versatilis, interpositus inter peccatores & paradysum Gen. 2. Cuius rei mysterium Adamam, quum esset ipsi obiectum, non latuit, nec ipso interpretante posteros. Eo autem pictum fuisse

Purgatorium, ignem interiectum inter inferos & cœlos, docent Rabbini multi veteres, & è nostris Origenes. Nam & Iudæi credunt ignem quendam purgantem & emundantem fidelium animarum maculas per mēses duodecim, Zoar in Gen. 18. & 47. Leu. 21. R. Alphes in tractat. Ros Haffaná c. 1. fol. 216. R. Ioseph Albo lib. Hikkarim 4. c. 34 pagina Et si alij Rabbini per gladium hunc significatum malint gehennam & æternam pœnam, qua affiendi essent impij. *sanctorum memoria.* Cherubim, qui sunt sancti Angeli inter peccatores & Paradysum constituti, Gen. 2. & custodes gazarum horti Eden, in officio Iudæorum pro mortuis. Abel per fidem defunctus adhuc loquebatur, Gen. 4. Heb. 11. Enoch in cœlum translatus ad piorum consolationem, Gen. 5. *Liberum arbitrium,* Gen. 4. Sub te erit appetitus eius (peccati) & tu dominaberis illius (peccati) vt & R. Abben Ezra illic docet planè, vt August. lib. 15. de Ciu. c. 7. Quod Deus Caino inculcatum voluit, ne putaret peccato Adæ patris sui, libertatem arbitrij esse amissam. *Vita æterna.* Ex Enoch trāslatione, Gen. 5. & animæ immortalitate, quam credebant ex Adæ ortu, vbi ei insufflauit Deus spiraculum vitæ. i. extrinsecus ei animam indidit, non è potestate materiæ. Adde, qui insufflat de suo aliquid tribuere, è Rab. Nahaman, vnde Poëtæ animam diuinæ auræ particulam didicisse videntur. Item ex appellatione animæ humanæ ab Adamo imposita, *Neshama* enim diuinum quid & cœleste designat, quasi *min shamaim* i. de cœlo. Denique è paradisi voluptatis obiectu & recordatione. Nam is erat cœli typus. *Iudicium futurum,* Gen. 4. Nonne si bene egeris, recipies, &c.

Prophetavit & de eo septimus ab Adam Enoch, dicens, Ecce venit dominus cum sanctis millibus suis facere iudicium contra omnes, & arguere omnes impios de cunctis operibus impietatis suæ, quibus impii egerunt, & de omnibus duris, quæ locuti sunt contra ipsos, peccatores impij. In B. Iudæ Epistola. Atque hæc originarij mundi fides, & doctrina, sequentis fundamentum & radix.

<i>Insigniora 2. ætatis.</i>	2. ætatis.	ÆTAS SECVNDA, sive Diluuij, à Diluuiio ad ortum Abrahamæ an. 293. dies 10.	Anni mundi.	* è capitibus octauo & vn. decimo Genesis.
Multiplicatio hominum in 70 stirpes, è quibus mille gentes & populi. Instauratæ artes Mechanicæ & Mathematicæ. Inuentus vsus vini.	Gen. 8.	<i>Quod sic particulatim ostenditur.</i> a Diluuium durauit annum vnum, dies 10.	1657.	a Paradisi voluptatis in Eden Mesopotamiæ regione facies aquis desectur, & fluuiorum eius capita confunduntur aliisque transferuntur.
Animaliù efus cœptus. Orientalium vrbiùm clarissimarum ædifi-	11.	2 b SEM filius NOE genuit ARPHAXAD ab eluuiione ann. 2.	1659.	b agebat annum ætatis 102 Melchisedec est cognominat⁹.

Ex Assyria migravit in Caldæam, & Caldæos denominauit, Cædim.	2. c ARPHAXAD genuit SALE ætatis suæ anno 35.	1694	Anni mundi.	catio, presertim in Mesopotamia, Assyria, Chaldea, Syria, Armenia, Palestina. Ecclesia ad Abrahamum ætatis terciæ principium per vnicum Noam trāsmitti potuit, nā is anno quadragesimo octauo Abrahamæ, est mortuus, trecentis quinquaginta post Diluuium. Bella nulla ob filios Noæ nondum diuisos. Regna nulla, nisi fortè inchoans Nimrod Babylonici. Huius ætatis principes tres, Sè, Cham & Iaphet. Camesem & Iapctū duos posteriores Cato & profani
d Ab hoc Hebraei vocati sunt	Ibid.	3. SALE gen. HEBER an. 30.	1724.	
e Vixit annos 239. quorum vltimo diuisa est terra in tres partes, nempe anno Mundi 1997. Diluuij 340. sub Abrahamæ quodragiesimum octauum. Quare & regna mundi in sequentem ætatem conserenda sunt	hen. 11.	4 HEBER genuit PHALEG an. 34.	1758.	
		5 e PHALEG gen. REFHV ætatis an. 30.	1788.	

appellant.
Viri illustres, Iapetus tertio genitus Noë gigas, nationum Occidentalium & Septentrionalium. i. Europæarum & Scythicarum fator. Madai Medorū Iauan Ionum siue Græcorum, Elifa Acolum, Tarsis Tarsensium, Chittim Macedonum & Italorum, Rhodanim Rhodiorum & insularū maris Mediterranei, Mago Scytharū, præfertim Turcarum. Cameses secundo genitus, nationum Africanarum & Australium parēs. Chus Aethiopia, Mizraim

GENEBRARDI		Ann mun- di.
	6 REHV gen- nuit Sarug anno 32.	1820.

f Prim^o post
 Diluuium i-
 dola format
 se fertur.

NOTAE CHRONICAE.		Ann mun- di.
	7 f SARVG gen. NAHOR an. 30.	1820. 1830.
	8 NAHOR ge- nuit TARE an. 29.	1805. 1879.

Egypti, & Lybicornum, Chanaā Chananaorum, Sidō Phœnicia, Gog Arabum.
 Sem primogenitus, Orientaliū genitor, Arphaxad Chaldæorum, Heber Hebræorum, Assur Assyriorum, Ioctan Indorum.
 Nimrod de genere Cham, fortitudine, venatu, primarum vrbiū, Babylonis, Arac, Vr. Achat, Calannæ, & Imperij fundacione clarissimus.
 Assur de stirpe Sem, vrbiū multarum. vt Ninive, Chalè, Resō, operum publicorum & imperij laude celeberrimus & Ni-

ni nomine profanis cognitus.

Rapha, mole corporis, & ipsius posterum Raphaim, gigantes potentes & famosi à saeculo.

Scriptores sacri, Sem, cui Hebraei tribuunt materiam Psalmi 109. *Dixit Dominus.* Sabetha, Sibylla Noë nurus.

Profani, Cameses, Zoroastres de Magia, Iocstan Heb. f. de Philosophia.

Pontifices, Noë, Sem, & reliqui octo patriarchæ, ut & omnes primogeniti.

Propheta & doctores, Sem, Heber, Phaleg.

Hæretici, Cameses, & Chanaan, magicis doctrinis religionem

Anni mundi.

9
S T A R E
gen. Abram
anno. 70.

1949.

§ Ex Vr Chaldæorū Vrbe migravit in Mesopotamiā in oppidū Harrā, siue Charas. Sed id sequenti ætate, nempe vna cū filio Abraham.

Hæc ætas descripta est à Mose capitibus 7, 8, 9, 10, 11, Genesis, Iosepho, Zonaro, Philone, Sulpitio, Eusebio, Rabbini antiquis & Cabbalisticis. Alioqui pauca habet monumenta ante diuisionem orbis terrarum à Noë filijs & posteris factam.

Summa 193.
d. 10.

anni mundi.

paternam vitiatas, & patrem ridentes. Nimrod Camesis nepos, cultum ignis introducens, sequens ab Atauo Noë separans. Posteriores reliqui Cham & Iaphet sese à communione Noë & Sē Melchisedec istius ætatis summum Pontificatum exercentis sensim subducentes, & novos cultus & religiones per orbem condentes.

Caluinita mysteria Pontificatus Melchisedec insectantes, cum istis se coniungunt.

Cætera è libro 1. nostræ Chronographiæ, à pag. 8. ad 13.

QVALIS Ecclesiæ Legis naturæ facies post Diluuium
 extiterit, perspicui hinc potest, vt taceam non esse dubi-
 tandum, quin Noë & filij ipsius ipso viuo puram & an-
 tiquam religionem non modò tenuerint, verùm etiam
 ad posteròs traduxerint, quoniam scriptum Noam iu-
 stitiæ & fidei heredem fuisse institutum, Heb. 11. & o-
 ctauum iustitiæ præconem, 1. Pet. 2. Perfectum, qui in
 diebus iracundiæ factus sit reconciliatio, & apud quem
 deposita testamenta sæculi, Ecclesi. 44. Iustum, qui in
 iusticia tua liberet animam suam à gladio & pestilentia,
 Ezech. 14. Hoc æuum non modò metietè, sed & quin-
 quaginta ferè annis superantè, Gen. 9. vt & verbum &
 religionem in sequentes ætates perduceret, per hanc
 ætatem cum prima tertiam connectendo. Nam 600.
 annis vixit cum prima ætate, 48 cum tertia. Hinc *Dei*
unitas deinceps, Gen. 8. 9. 10. 11. *Trinitatis mysterium*,
 Gen. 11. Venite, descendamus, & confundamus ibi lin-
 guam eorum, & non audiat vnusquisque vocem proxi-
 mi sui: atque ita diuisit eos dominus ex illo loco in vni-
 uersas terras. Præterea vocabant & inuocabant Deum
 sub vocabulo *Elohim*, Gen. 8. & 9. *Elohim* autem plura-
 lis numeri à singulari *Eloah*, Dij. i. diuinæ personæ.
 Nam pluraliter Deus sic dicitur **אֱלֹהִים** in myste-
 rium profundum. Abben Ezra in Pf. 11. eadem prorsus
 notione, qua Gen. 20, Abraham pronunciauit, Eduxe-
 runt me Dij de domo patris mei. (i. tres diuinæ perso-
 næ, quarum vnaquæque Deus est) R. Iaphet, eodem
 citante, *in Christum venturum fides*. Noë iusticiæ, quæ
 per fidem est, hæres est i. siturus, Heb. 11. pactum &
 fœdus sempiternum accipens à Deo, Gen. 9. pro cuius
 signo datus est ei arcus cœlestis, i. Christus in cruce

extensus, signū fœderis inter Deū & omnē carnē super
 terram, Ibid. Item. arca formæ mystica. & ex lignis oc-
 cultam significationem habentibus. Sap. 14. Spes orbis
 terrarum ad ratem confugiens remisit sæculo semen
 natiuitatis, quæ manu Dei gubernabatur. Benedictum
 est enim lignum, per quod fit iusticia. Quin arca nihil
 aliud erat quàm crux contracta & conuoluta. Si enim
 explicetur & exporrigatur, forma crucis exoritur. *sa-*
cerdotium externum, publicum ministerium. Noë, Gen. 8.
 & 9. Melchisedec, Gen. 14. *sacerdotum benedictiones*,
 ibid. Gen. 9. & 14. vbi & decimarum perceptio. *fidei*
signi, vt *sacrificia* cruenta in typum sacrificij cruenti
 Christi, Gen. 8. AEdificauit Noë altare Domino, & ob-
 tulit holocausta super altare: *Incruenta* in typum Eu-
 charistiæ, Gen. 14. Sem Melchisedec erat sacerdos Dei
 excelsi, in suis sacris offerens panem & vinum, & deci-
 mas accipiens. Nam Hostij est verbum sacrificale, vt Iu-
 dicum 6. V. 18. Quare 70. lōgè ante Christū verterāt,
 obtulit, sicque illum locum intellexerunt veteres Rab-
 bini, vt R. Iohai, pater R. Simeon, auctoris Zoar, Tal-
 mudici, R. Mose Haddarfan, R. Salomo, &c. Gen. 9
 Noë plantat vineam, non tam vt biberet, quàm vt liba-
 ret Deo, & sacrorum libaminū deinceps instituendo-
 rū vsum insinuaret. Nā etiam hīc veteres Rabbini ma-
 gna mysteria contēplātur, vt R. Iacob Baal Hatturī illic
 attingit. *sacramentum*, in Patrū externis cultibus & riti-
 bus, quos Sē literis mā tasse scribunt, qui & solenniter
 benedicebat. &c. Gen. 14. In eorū benedictionibus &
 Imprecationibus Benedict⁹ Dominus Sē: Dilatet Deus
 Iaphet, &c. Ge. 9. Lex enim naturæ non fuit sine sacra-
 menti *purificationum*. In arca octo animæ saluæ factæ
 sunt per aquam. Quod & vos nūc similis formæ saluos

facit Baptisma, 2. Pet. 3. Nam in liberationis è Diluuiio, memoriam, purificationes & lauacra in factis retinuisse videntur, vt Gen. 35. *Matrimonij*. Eius institutio & benedictio renouatur semel, Gen. 8. bis repetitur, Gen. 9. *penitentia*. Eius præco cum esset Noë ante Diluuium prædicans incredulis. 1. Pet. 3. & 2. Pet. 2. non videtur post ab ea incuicanda destitisse, vt qui exemplum iræ Dei in impios tam luculentum conspexisset & sensisset. Nam Deus originali mundo non parcens, Diluuium exemplum eorum, qui impiè acturi essent, posuerat. Ibid. Matth. 24 Luc. 17. Nec solum eam verbo docuit, verum etiam opere. Nam castè & continenter deinceps vixit, quasi ex ætis testiculis ex Hebraicis traditionibus, & in sudore vultus sui, vt qui esset agricola & vinitor, mundi multiplicandi & politicè regendi negotium tribus filij relinquens, seque in vnica pietate & mundi contemptu exercens. *Templa, loca religiosa*. Eorum species in altari, quod Noë ædificauit, vbi adoratus est Dominus odorem suauitatis, Gen. 8. Item templum in Salem à Melchisedec ædificatum pro sede religionis primaria, è Tradit. Hebraicis, & Iosepho lib. 6. bell. ciuil. vlt. vbi oraculum fuisse videtur ad quod perrexit Rebecca, vt consuleret Dominum, Gen. 25. *Delectus ciborum*. In abstinètia à sanguine & suffocato, Gen. 9. in distinctione mundorum animantium ab immundis, Gen. 8. non iam ad sacificationem solum, verum etiam ad esum bestiarum iam tunc primùm concessum Gen. 9. *fista*: Noë & reliquos patres Sabbatum semel à Deo sacrificatum ritè seruasse tradunt Hebraei, vbi supra. Et sanè nõ est probabile Patres diei consecrationè à Deo tam solenniter factam, Gen. 2. neglexisse, qui longè minora ad eò religiose obseruauerunt. *Præcepta*,

septem, data filijs Noë isto ordine: Non colere idola, benedicere Deum, seruare ius publicum, cauere ab illegitimo concubitu, non fundere humanum sanguinem, non rapere, nõ tollere mēbrū de animali viuenti, è Gene. 9. Hebraei passim, vt Seder Ollá cap. 5. R. Salomo 2. Ieremiae. *Ordinis politici & potestatis magistratum institutio*. Gen. 9. Quicumque effuderit (inquit Deus ad Noë) humanum sanguinem, fundatur per hominem (hoc enim in Hebræo interijcitur) sanguis illius. Vnde Chald. Per testes. sentètia iudicū sanguis eius fundatur. *Dominij hominum supra reliqua restitutio*. Ibid. Terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terræ, &c. *Cura mortuorum*. Sepulchrum Adæ in Hebron hac ætate religiose conseruatur, & in sequentes ætates curiose transmittitur, Ios. 14. vt cum nostro Interprete Hebraei veteres in Beresith Rabba, & in Midras Cantici Cantorum sentiunt: Ne quis locum illum Iosue aliò detorqueat cum Kimhi & recentioribus. *Iudicium & alterum saculum*. Deus ad Noë & eius filios, Gen. 9. De manu viri, & de manu, fratris eius requiram animam hominis. Ad imaginem quippe Dei factus est homo, Gen. 9. Mysterium maledictionis Chanaan, & benedictionis Sè & Iaphet. Denique quæcūque vigerūt prima ætate, fideliter posteris tradidere octo illi, qui per arcæ erepti, mundum & Ecclesiam renouarunt. Quorum traditionum semina extant in Oraculis Sibyllinis, quorum maiorem partem tribuunt Sambethæ Noæ nuruj. i. vxori Sem, Sibyllarum primæ, & antiquissimæ, & longæuissimæ.

	ÆTAS TER TIA, siue Patriarcharum, ab Abrahamæ ortu ad exitum Israëlitarum de Ægypto, an. 720. <i>Quod sic per ordinem successioni monstratur.</i> I Abraham genuit Isaac anno. ætatis suæ. 100.	Anni mundi. 1948. 2049

Memorabilia ætatis tertiæ.

Mundi 2000. terræ sortitio & distributio.
Linguarum cōfusio.
Gentium dispersio.
Regnorum variorum & Rerū. exortus & constitutio.

3. ætatis.

gen. 11.

I

Abraham genuit Isaac anno. ætatis suæ. 100.

1948.

2049

a Pater cre-
tētū: ancō
cētus 48. con-
fusiō: lingua-
rum, & dit-

perio gētū contigit. i. mundi 2000 tribus dem- ptis. 75. migravit è Mesopotamia in Chananaan in annos centum. Nam 175. vixit, Genes. 25. b Vita Isaac purissima, sancta & tota mystica natiuitatis, vitæ, benedictionis, mortis, & resurrectionis Christi. c Jacob veteris pietatis forma, vouēs Gen. 28. sa-	2 b ISAAC genuit IACOB, anno. 60. Gen. 25. Gen. 27.	Anni mundi. 2109. 2239

Inde populorum è primis sedibus migrationes & inundationes crebrae.
Bella Nimrodicum, Assyriacū, Bactrianicum, Sodomiticum, &c.
seruitates, leges.
Pagorum, urbium, nemorum & monumentorum publicorum multiplicationes.
Artium expolitiones.
Sapientiæ apud Chaldaeos & Ægyptios & Indos professiones.
Sedes religionis primaria in Salem, siue Hierusalem, Melchisedec Pontifice.
Huius ætatis principes:

Pharaones Ægypti, quorum primus Osyris. Assyriorū Ninus. Babyloniorum Nimrod. Sicyoniorum Ægialeus. Solymorū Melchisedec sine Sem. *Illustres.* Laban, Iob, Eliphaz, Baldad, sophar, Seir, Esau, Ismaël, & multi Arabes, Amraphel Chodorlaomer. *Scriptores sacri.* Idem Melchisedec, Abraham, cui Hebræi tribuūt librū Ietsira. i. formationis, & Psal. 88. *Misericordias Domini.* Iob, è cui⁹ libro doctrina huius répestantis, fides & reli-

Ægyptum, annos natus 130.

Anni mundi.

2239.

crificans 35, 33, 35, 46, libas, 28 & 35. inuocans nomen Dei æterni & Angeli sui, 48. decimas promittens, 28. Angelorum visionib⁹ potiens, 28, 30. 5, & c. habes spiritū Dei, 48. & 49. Moriens reliquit 12. filios Ruben, Simō, Leui, Iuda, Aser, Gad, Dan, Zabulō, Neptalim, Isachar, Ioseph & Benjamin. Et duos filios Ioseph pro filijs adoptauit, Menasse & Ephraim. Mortuus est in Ægypto an. 17. post descensum.

Anni mundi.

2569

4. d. Iacobæi māserunt in Ægypto annis 430.

Exod 12.

d. Ioseph post patrem potens vixit in Ægypto, annis 54. Eo mortuo Israhelita seruiūt, & à regibus Ægyptijs an. 360. vexantur.

Contra vanitatē Græcorum, inuentores rerum recētissimos faciētū vix 300. annis à Diunio exactis, mandati facies, artes, opificia, mores ijdē qui nunc mille annis ante istorum primætempora i. Hericæ & fabulosi, multo pluribus ante Homerum.

gio intelligipotest. Elihu, Ioseph.

Profani. Zoroastres, Chaldæi, Persæ, Assyrij, quorum proinde literas sempiternas fuisse scribit Plinius lib. 7. Ægyptij presertim Hierophanta, in quorum sapientia & literis Moses fuit eruditus.

Pontifices, primogeniti. *Propheta & doctores,* Melchisedec, Abraham, Isaac, Iacob, Leui, & eorum postereri multi, *Religionis & fidei,* substantia & forma eadē quæ antea, vt mox apparebit. *Heretici* Israhelita & Esaitæ,

sive Idumæi, religionem Arabicam cum auita miscentes.

Calunitæ, multa Arabicæ impietati. i. Mahometanae habet cõsentanea, vt alibi tractamus.

Anni mundi.

1669

Quod sic debatur. Beliorum vsus, Gen 14. seruorum tam vernaculorũ, quã emptiorum Gen. 14. & 17. Delicatarũ carniũ, frugũ, butyri, lactis, 18. 27. coniuuorũ, pulmentorũ, 21. 24. 26. Frugum & vini 9. 19. 17. Musica, canticorũ, tympanorum, ci-thararum, 31. Sagittarum, 21. Armorũ, pharetrarũ, arcuũ 27. venationis, 10. 24. 26. Gladiorũ, 22. 24. Siclorũ argenti, probatae monetæ publicæ, 27. argenteorum, 10. E-lecta sepulchra, ibid. Monumentorum & se-

Anni mundi.

2669.

pulchrorum tituli & inscriptiones, 35. oppida & castella, 23. vrbes, 10. 11. 13. 23. 24. Iudicia & fora iudicialia, Gen. 14. vbi Noster, fons sine pluities Milpat (i. iudicij) in quẽ conueniebãt incolae regionis propter iudicia & causas forenses, è R. Selo monè & On-Kelo. Vasa aurea & argentea, scilicet aurei, in aures aureas ad ornandã faciem, armilla in manibus pondus scilicet scilicet decẽ, vestes elegantes, polymita, Gen. 24. 27. 37. hospitia ad mandandum & locandos camelos, 24.

	Summa ann. 720.	Anni mundi. 2669.

diuersoria,
42. purci
factitij, 21,
26. Hydriae
ad haurien-
dam aquam,
canales, 24.
leges diuer-
sae, negotia-
riones, dos,
34. agrorum
emptions &
venditiones,
23. epistolae
& nuntij, 22.
Medici Pha-
raonis & Io-
seph, 50. De
nique artes,
opera, artifi-
cia planè ca-
dè quae nunc.
Graeci & La-
tini non se-
clarius planè
probare pos-
sint fuisse
barbaros vs-
que ad Cyri
& Solonis
tempora, &
vsque ad
quingentesi-
mum annum
ante Christum,
quam cum hu-
iusmodi re-
rum inuentio
nunc non nihil

Cætera lib. 1.
nostrae Chrono-
gr. à pag. 13.
ad 30.

		Anni mundi. 2669.

suorum tri-
buunt, quae à
prima Dilu-
uij memoria
apud Orien-
tales repeti-
tur.

Hæc ætas
descripta est
à Mose 39. ca-
pitibus vlti-
mis Genesis,
& duode-
cim primis
Exodi, Phi-
lone, Iose-
pho, Zonara,
Sulpitio, Tal-
mudicis &
Cabbalisticis.

*Doctrina & Religionis
continuatio.*

TERTIA ætate non modò continuatur sacra doctrina & religionis veteris forma, verùm etiam proficit & augetur. Hinc *Dei unitas*, Gen. 14. Benedictus Abraham Deo excelso, qui creauit cælum & terram. Et paulo post, Leuo manum meam ad Dominum Deum excelsum, possessorem cæli & terræ. 17. Ego Dominus omnipotens. Et mox, Statuam pactum meum inter me & semen tuum fœdere sempiterno, vt sim Deus & seminis tui post te. Gen. 24. Dominus cæli & terræ, qui tulit me de domo patris mei. Gen. 17 & Exod. 6. Apparet Dominus Abraam, Isaac & Iacob, in *El saddai*. i. Deo omnipotente. Denique eos alloquitur perpetuo in numero singulari, & Scriptura eum ferè construit cum verbo & adiectiuo singulari, ad eius essentiæ singularitatem celebradam. Iob eam etiam inculcat. cap. 9. Qui extendit cælos solus. 21. Ipse enim solus est, & nemo auertere potest cogitationem eius. 31. Non sunt osculandi alij ore suo. Nam est iniquitas maxima, & negatio contra Deum altissimum. 36. Ecce Deus excelsus in fortitudine sua, & nullus est ei similis in legislatoribus. Quis poterit scrutari vias eius. 38. & sequentibus ex miris eius operibus Deus ipse probat nullū sibi esse similem. Denique tam Iob quàm socij eius Dei unitatē vbique agnoscunt & prædicant, cap. 2. 25. 26. 33. 36. 37. Nam hunc articulum valdè illustrant contra *monothèism* passim suo tēpore grassantē. *Trinitatis mysterium*. Abraham Trinitatē hospitio excipit, Gen. 18. quando ei
apparet

apparet Dominus in tribus viris. Vnde eos per multitudinis numerum cernit & inuitat, deinde sicut vnum singulariter compellat: Domini, inquit, si inueni gratiam in oculis tuis, ne pertrans eas seruum tuum. Denique tres videns, & vnum adorans, eos non modò vt vnum singulariter, vt tres pluraliter alloquitur, sed vnicuique ab eis nunc vt vno, nunc vt pluribus, responsa accipit. Tam expressa Triadis pictura, vt aliqui veterum Hebræorum, citante Abben Ezra, Deum tria inseparabilia, & vnum non dubitarint indè colligere; & si iste refellere conetur. 19. Dominus pluit ignem à Domino. 20. Eduxerūt me Dij de domo patris mei. Sic Lot duas personas filium & Spiritum sanctum, Gen. 19 in donum recipit, qui modò *Nos* plurali numero, propter hypostases, modò *Ego*, propter singularitatem essentiæ, de se dicunt. 35. Apparuerunt ei Dij cum fugeret fratrem suum. Iob. 30. iuxta veritatem Hebraicam, Afflixit me, & frænū miserunt in os meum (misi) 35. Nō dixit, Vbi est Deus factores mei. 7. Noctes laboriosas numerarunt (Deus) siue constituerunt mihi. Et nominatim multa de *Dei verbo* & increata sapientia, c. 28. diuinitatē theologiceatur, è quo sua desumpsit Abraham auctor libri *Ietsira*, in eius calce (vt notat R. Selomo) & Salomon ipse Prou. 8. Ecclesiasticus 1, 4, 24. Sapiens 7, 8, 10, 18. Baruc 3. Item de *Spiritu sancto*, c. 26. Spiritus eius ornauit cælos. 32. Spiritus omnipotentis dat intelligentiam. 33. Spiritus Dei fecit me, & spiraculum omnipotentis aptauit me. *In Christum fides*. Christus patribus huius ætatis disertè promittitur, Gen. 12, 15, 22, 26, 28. Eum expectat definito tempore, & prænunciat Iacob, Gen. 49. teste vtroque Targum. Nam ibi Onkelos V. 10. Non auferetur sceptrum de Iuda, & dux de

femore eius, donec veniat Messias. Hierosolymitanum autem: Non desinent reges domus Iuda, neque desiderabuntur doctores legis de filiis filiorum eius usque ad tempus quo veniet Messias, cuius est regnum, & cui seruitura sunt vniuersa regna terræ. Et verſ. 11. Quam pulcher est Rex Messias, qui surrecturus est de domo Iuda: alligabit (accinget) lumbos suos, exhibitque in prælium aduersus hostes suos, &c. V. 12. Quam pulchri oculi Regis Messie ad cernendū, præ vino defæcatissimo, ne illis spectet incestos concubitus, eadēque innocentium. Dentes eius exercitati sunt in lege, ne illis commanducet iniquitates & rapinas. Rubescunt montes eius vineis & torcularibus vini. Candescunt colles eius copia tritici & gregum ouium. V. 10. etiam eum Iacob nominat expectationem siue obedientiam gentium, & cum hac spe V. 18. migrat ex hac vita. Expectabo salutare tuum Domine: vt proinde Abraham, Isaac, Iacob, cohæredes repromissionis eiusdem, Heb. 11. ad quam promissionem de nouo confirmandam additur circumcisio præter superiorū ætatum sacramenta, tanquam promissionis repetitæ signaculum & sigillū. Sic redemptorem suum expectat Iob c. 19. & figurat c. 1. 2. &c. quemadmodum Isaac diuinitus promissus, supernaturaliter conceptus, è sterili genitus, ad sui ipsius immolationem ligna portans, Gen. 17. 18. 22. &c. *figura alia.* Immolatus agnus vepribus coronatus, siue prehensus in cornibus, Gen. 22. Scala cæli, 28. Decussatio manū in modum crucis ad benedicendum, Gen. 48. Atque inde *iustificatio*, Gen. 15. Credit Abraham (promittenti semen:) & ei reputatum est ad iustitiam. *sacramenta vt Matrimonij*, Gen. 24, 34. inter Ægyptios etiam sancti & inuolati, 12, & 39. Philisteos, 20, & 26.

Mesopotamios, 29. Interdispares religione non contrahendi, 24, 26, 27, 28, 34 *Circumcisionis*, Abrahæ datæ, Gen. 17. Isaac die octauo collatæ, 21. Patriarchis deinceps, Act. 7. Exod. 4. apud quos illicitum & nefarium erat, non modò non circumcidi, sed & incircumcisis dare & accipere mutuo filias, 34. imò verò domi habere tam vernaculos quàm emptitios, alienigenas, non circumcisos, 17. quæ erat promissi Christi signaculum: quo exhibito, iam desineret, ac rediretur ad antiquas & simplices baptismatis ceremonias. *Impositionis manuum & benedictionis*, Gen. 27. 48. & 49. *Ceremonia & ritus externi*, vt olei fusio, vini que libatio, Genes. 35. Decimarum præstatio, Genes. 14. & 28. *Purificationes & lauacra*, in baptismi typum, Genes. 35. Mūdāmini & mutate vestimenta vestra, & ascendamus in Bethel, vt faciamus ibi altare Domino. i. abluite corpus, R. Abraham. Ex quo loco (inquit) discimus Israelitas debere esse mundo corpore & mundis vestibus, quando locum constitutum precandi causa deunt. Iob 1. Iob sanctificabat filios suos vnoquoque die septimo, vt in crastinum interessent sacrificio. Nempè eos præparabat in peruigilio certis lustrationibus, ad quas alludit c. 9. Si lotus fuero quasi aquis niuis, & fulserint velut mundissimæ manus meæ, tamè sordibus intinges me, & abominabuntur me vestimenta mea. *Festa.* Sabbatum vt minimum sacrū erat. Ibid. c. 1. singulis diebus septimis Iob consurgens diluculo offerebat holocausta pro numero septem filiorū. Sic faciebat Iob cunctis diebus. Vbi & *profabbatum*, quo & præsanctificabat & purificabat filios in crastinum holocaustum. Quare & posterioribus ætatibus Iudæi diem Veneris *Herub. i. Parasceuen* siue præparatio-

nem appellarunt. *Vestes religiosa.* Nam in re diuina mutationis vestium fit mentio, Gen. 35. *Sacrificia cruenta,* holocausta Abrahæ, Gen. 12, 13, 15, 22. Isaac 26. Iacob 31, 33, 35, 46. Iob. c. 1. Eliphaz, Baldad & Sôphar, c. 42. in quibus erant *pacifica.* i. quæ non tota comburebantur vt holocausta, sed pars edebatur, Gen. 31. Iacob immolatis victimis in monte vocauit fratres suos, vt ederent panem. *Incruenta & communis.* Continuatio sacrificij Melchisedec in pane & vino, in typum Eucharistia, Gen. 14. libamina Iacob, 35. *Loca religioſa, templa.* Melchisedec templum in Salem extruxisse dicitur, à Iosepho, in quo esset Ecclesiæ sedes primaria, Dei-que oraculum, de quo fortassis Gen. 25. Perrexitque Rebecca, vt consulueret Dominum. Altaria multa, seorsum quinque ab Abraham extructa, Gen. 12, 13, 15, 22. vbi quintum in monte Moria, in quo postea templum Salomonis. & 23. cœmeterium ab eodem Saræ & posteritati dedicatum. Altare in Bersabea Isaac ædificauit, Gen. 26. Iacob in agro prope Sichem à se empto, Gen. 33. qui & locum quendam dicat, & vocat Bethel, q. Domum Dei. Gen. 35. idque ex voto, quod nuncupauerat antequàm veniret in Mesopotamiam, 28. *Sacerdotium, publicum ministerium.* Abrahâ, qui ided animas in Haran fecisse legitur, Gen. 12. id est interpretatibus veteribus Hebræis, verbo & predicatione Deo genuisse & conuertisse. Melchisedec, Gen. 14. Iob 1. & 42. præter omnes primogenitos ea autoritate gaudentes. *sacerdotum benedictiones.* Benedixit Abrahæ Melchisedec, ibid. Gen. 14. Patrum benedictiones, Gen. 27, 28, 48, & 49. *Oratio publica.* Gen. 31. Conuocata omni domo sua, abiicite (ait) omnes Deos alienos, mundamini, mutate vestimenta. Surgi-

te & ascendamus in Bethel, & faciamus ibi altare Domino. 31. vocat fratres suos ad victimas. 46. cum filijs venit ad puteum iuramenti, & pro felice descensu in Ægyptum Deo litat. 26. Isaac deprecatus est Dominum pro vxore sua, eò quod esset sterilis. Qui exaudiuit eum, & dedit conceptum Rebecca, quod factum videtur in loco, ad quem postea perrexit Rebecca, vt cõsuleret Dominum de ipso conceptu. ibid. Iob c. 1. & 42. orat pro filijs & amicis publicè, adhibitis holocaustis. *Traditiones.* Gen. 34. ritus gentis. 18. Abraham præcepit filijs suis & domui suæ post se, vt custodirèt viam Domini, & facerent iudicium & iustitiam. 26. Præcepta & mandata Domini, & ceremonias, legesque seruaui. Extabant scilicet diuinæ quædam leges & ceremoniæ nondum scriptæ, secundum quas etiam Iacob distinxit inter holocausta, quæ tota comburebatur, & pacifica, quorum pars in sacrum epulum apponebatur. Gen. 1. Et Iudas dixit ad Onam filium suum, Ingredere ad vxorè fratris tui, & sociare illi, vt fuscites semè fratri, tuo, eoque mortuo ad Thamar, Esto vidua in domo patris tui, donec crescat Sela filius. Gen. 38. Nã ea est lex, quã scripto postea Moses sanxit, Deut. 25. Et Thamar quasi filiam Sacerdotis (Melchisedec) ob fornicationem esse comburendam. Nã & eam legem repetiuit Moses Leuit. 24. Adde, vt traditiones veteris Ecclesie per tres solos homines deferri potuerunt ad Abraham, videlicet per Adam, Mathusalem, Noam, ita tota hac ætate per tres ad Mosem, nempe per Abraham, Iacob & Amram, *Rerum profanarum dedicationes.* Lapis erectus in titulum à Iacob, Gen. 28. siue in statuam (Nam sic exponit Rabbini, addentes nihil propterea ipsum commisisse contra præceptum, Exod. 20. &

Deut. 16. De non erigendo sculptili & statua, quin hoc præceptum postea fuerit latum pro tempore, ob Gentes effusus ad idololatriam ruentes. Vide R. Isaac in 20. Gen. & 18. Leuit.) Titulus lapideus, vel potius statua lapidea, in loco quem vocauit Bethel. i. Domus Dei, fuso oleo, & libatis libaminibus, 35. Locus nuncupatus *Mahanaim*. q. castra Dei, Gen. 32. Alius Phanuel q. facies Dei. Ibid. Virga Ioseph, cuius fastigiū adorauit Iacob, Heb. 11. *Pœnitentia & eius altus*, Job. 1. Sacrificia pro peccatis. 42. Propter stultitiam pœnitentiam ago in fauilla & cinere. Socij Iob eam inculcant per totum illum librum. *Pop. 1.* Gen. 28. vbi & Decimarum persolueandarum professio. *Delectus ciborum*. Abstinentia ab immundis animalibus, vt superiore ætate. Aneruo famoris, quoddam in eo fuisse percussus Iacob ab Angelo, indeque claudicasset, Gen. 32. *sanctorum vis & preces*. Job. 33. Si fuerit pro homine Angelus loquens vnus de mille, vt annuntiet hominis æquitatem, miseretur eius (Deus) & dicet, Libera eum vt non descendat in corruptionem. 5. Ad aliquem sanctorum conuertere, quod Rabbi vulgè exponunt de Angelis, & interroganter legunt, Ad quemnam Sanctorum conuerteris? Gen. 48. Angelus qui eruit me de cunctis malis, benedicit pueris istis, & inuocetur super eos nomen meum, nominæque patrum meorum Abraham & Isaac. 28. Scala Iacob Hebræis scala est prouidentie Dei, in qua Angeli ascendunt & descendunt. Ascendunt ad offerendas Deo nostras preces, adiuuandas & commendandas, descendunt ad nos iuandos & tuendos. Gen. 35, Rachelem Iacob sepeliuit in Bethlehem, non in spelunca duplici cum alijs Patriarchis, vt illic oraret pro posteris, essetque loci patrona, R. Selomo, Hier. 31,

è sapientum veterum scriptis, quemadmodum per totam terram sanctam dispersæ fuerunt diuersorum sanctorum reliquiæ & sacri cineres. Ecclesiastici 49. Ossa Ioseph visitata sunt, & post mortem prophetauerunt: quasi ad illa ederentur miracula, vt de Elifæo dixit, 48. Mortuum prophetauit corpus eius, & à morte mirabilia operatus est. Nam Hebræis prophetare, est diuina vel dicere, vel facere. *Cura mortuorum*. Sepultura, funebres exequiæ, officium funeris, ius sepulchri, & cœmeteriorum, tituli sepulchrales, Gen. 23, 25, 35, 49, & 50. vbi celebratur dies quadragesimus, item septuagesim⁹, denique exequiæ septem dierum. Gen. 49, Præcepit eis dicens, Sepelire me cum patribus meis in spelunca duplici, quæ est in agro Ephron Hettei contra Mamræ in terra Chanaan, quam emit, Abraham in possessionem sepulchri, Ibi sepelierunt eum, & Satam uxorem eius. Ibi sepultus est Isaac cū Rebecca coniuge sua: ibi & Lia condita iacet. 47, Adiurat Iosephum, dicens, Ne sepelias me in Ægypto, sed aufer me de terra hac, condasque in sepulchro maiorum meorum. 50, Iacob fodit sibi sepulchrum, dum adhuc viueret. Act. 7, Tam ipse quàm reliqui patres nostri translati sunt (ex Ægypto) In Sichem, & positi in sepulchro, quod emit Iacob (Gen. 33.) pretio argenti à filijs Emor. Gen. 50, & Heb. 11, Ossa sua moriturus Ioseph commendat filijs Israël: vnde & ea solenniter Moses post quadringentos annos Exod. 13, transfert, tandiu conseruata in loculo siue arca cum aromatibus, Ibid. 50. Quæ est quædam reliquiarum translatio. *Preces pro defunctis*. Post matrem defunctam Isaac exit in agrum ad orandum (sic enim habetur in fonte) Gen. 24. Quod & officium funeris ante inhumationem, & exequiarum per

multos dies celebras infert, 23. & 50. *Iudicium futurū.*
 Iob. 11. Quid faciā cum surrexerit ad iudicādum Deus,
 & cum quæserit, quid respondebo ei? 31. Iudicaberis
 coram illo, expecta eum. Nunc enim non infert furo-
 rem suum; nec yleiscitur scelus valde. 34. Elihu Opus
 enim hominis reddet ei, & iuxta vias singulorum re-
 stituet eis *Vita aeterna, resurrectio.* Gen. 47. & alibi,
 Patres vitam suam vocabant peregrinationem, quasi
 patriam se alibi habere crederent. Expectabant enim
 fundamenta habentem ciuitatem, id est, cœlestem. Heb.
 11. Iacob salutem Dei se expectaturum in sepulchro
 confitetur Christum professus, Gen. 49. Iob
 resurrectionem carnis prædicat, c. 19. & c. *Sup-
 plicium aeternum.* In Iob sapius. Ciuitates Sodomorum
 & Gomorrhæorum in cinerem redigens, euerfione
 damnauit, exemplum eorum, qui impiè acturi sunt, po-
 niens; 1. Pet. 2. Sodomā & Gomorthā & finitimæ ciui-
 tates abeuntes post carnem alteram facti sunt exem-
 plum, ignis aeterni pœnam sustinentes. B. Iuda in Ca-
 nonica. Denique liber Iob tempore legis naturæ ideò
 videtur scriptus, vt superessent monumenta veteris Ec-
 clesie, eiusque fidei, doctrinæ, religionis, rituum & ce-
 remoniarum ab omni antiquitate repetitarum, per
 quæ ad legem Mosis tandem peruentum est, dum an-
 tiqua illa pietas & virtus sensim in mortalibus collabe-
 retur. Nam abundè & hos & alios Religionis articu-
 los & capita continet, perspicuèque indicat.

	ÆTAS QUAR- TA, siue Legis & Iu- dicum, De- orum & He- roum, Ab exitu de Ægypto ad quartum an- num Salo- monis, siue iacta Tépli fundamēta, anni 480. vt & numeran- tur, 3, Re. 6. <i>Quod per se- riem Iudicū sic illustratur.</i>	Anni mun- di.

*Insigniora atatis
quarta.*

Lex contra
Idololatriã omnia occupãtem,
& peccatum ubique regnãs pro
tempore inducitur, quã tamen
vix vnicum populum retinere
potuit in primo & vero Dei cultu
& obedientia, Tribus ætatibus
legis naturã tres legis mosaicã siue
scripturũ succedunt. Indeque ætas
Christi siue nouissima. Idololatriarum
& peregrinarum religionum confusio.
Deorũ & Heroum exortus.
Sapientie professio apud Ægyptios,
Chaldæos & alios Orientales.

	I	anni mundi.
	Moses a populi ex Ægypto educti Rempub. in deserto administravit, an. 40.	2669
deut. 1. & 29.		2705
	2	
	b Iosue an. 18.	2727

a In deserto Arabia legẽ à Deo datã accipit, & Remp. Israëliticã instituit: omnibus externis scriptoribus antiquior.

Cecrops Athenas condidit.

b Iordanem traiecit, Chanaanã subigit, eiecit in Germaniã & Africã eius incolis, Chananais, Amorrhais,

Hettais, Heuzais, Gergeis, Iebusais, & Phereisais, eamque nouem tribubus Israëlitarũ diuisit. Nam tres reliquæ trans Iordanem suã partem fuerant à Mose consecutæ. Tribui Leui, quæ erat de cima tertia, quod ei Deus facta mandasset, vrbes 48. per totã regionẽ reliquit. c Iudices instituantur, quod Israëlitæ vexarentur à virginis regibus, & populis Mesopotamiæ, Syriæ, Ammonitis, Moabitis, Madianitis, Chananais, Philistis, Arabibus.

	3	anni mundi.
	c OTONIEL,	
Ind 3	an. 40	2767

les.

Magiarum artium vsus maximus, Balaã, Chanaanai, Magi Pharaonis, Ostanes & Astampyci, in Perside, Chaldæi in Babylonia.

Fabulæ Græcorum de artium & rerum inuentionibus. *Bella*, Chanaan & finitimarum Gentium, Palestinum, Indicum per Bacchum, Colchicum, Lappitharum & Centauroꝝ in Thessalia, Amazonũ & Thebanorũ, Troianum, Latiũ, Peloponnesiacum.

Regna noua.
Troianorū per
Dardanum, Ar-
giuorū per Ina-
chum, Atheniē-
sum per Cecro-
pem, Latinorum
per Ianum, Iu-
daeorū per Sau-
lem, Gallorum
per Galatē, Scy-
tharum per Tai-
gyrum, Pelopō-
nesi per Pelopē,
Thessalorum per
Thessalum, Al-
banorū per Æ-
ncam.
Illustres. Ce-
crops, Inachus,
minos, Sisyphus,
Heraclide, Argo-
nauta, Deucaliō,
Cadmus, Melā-
pus, Amphiara^o,
Tages, Xamol-
sis, Eumolpus,
Promethe^o, Chi-
ton, Dædalus,
Amphion.
Principes. Belle-
rophō, Perseus,

Ibid	4. dA T O D am bidexter cū interregno, an. 80.	Anni mun di. 1847.
Iud 5	5 e DEBORA & BARAC, an. 40.	1887.

d A Etas
Deorū hinc
deinceps.

e Prior pro-
phetissa po-
sterior de nu-
mero Sacto-
rum veteris
Testamen-
ti, Heb. 11.

Iud. 8	6 f GEDEON an. 40.	Anni mun di. 247.
9.	7 g ABIMELEC eius nothus, an. 3.	2930.

f cum trecen-
tis duntaxat
militibus,
Madanita-
rum & A-
malechitarū
120. milia
cæcidit, &
quindécim
cepit, fide
nobilissim^o,
Idolorū in-
sectator

g vixit, & in-
terijt, vt no-
tho est con-
sentaneum.

Thefeus, Hercu-
les, Cyniras Cy-
prius, Atlas Rex
Mauritaniæ, Æo-
lus Sicilia, Alci-
nois Phæacum,
Telephus Mœ-
fiæ, Sefostris Æ-
gypti.
Pontifices. Aarō,
Eleazarus, Phi-
nees, Abifue,
Bocchi, Zaria
sive Ozi, Heli,
Achitob, Ach-
melec, Ioiada,
Abiathar. |
*Propheta & do-
ctores.* Moses, Aa-
ron, Maria, tres
filij Choræ, El-
dad, Medad, De-
bora, Samuel,
Dauid, Nathan,
Gad, Afaph, He-
man, Ieduthun,
Hierophile Si-
bylla Græca, quæ
& Artemis, Ery-
thraæ, Elifa Sy-
billa Lybica, Má-
to Thessalica, Ita-

GENERAARDI,

lica siue Cumæa, Sarbis, siue Casandra, Asiatica siue Phrygia. Concilia duo. 1. in Sichele Eleazaro Pontifice, Iosue Iudice, senioribus assidentibus. 2. Hierosolymis, Sadoc & Abimelec Pontificibus, Gad & Nathan Prophetis, Dauide Rege.

Scriptores sacri. Moses, filij Zare, Ethan & Hemã, tres filij Chora, Aser, Helcana, & Abiasaph, Iosue, Samuel, Daud, Nathan, Gad, Ieduthun, Asaph.

Profani. Orus magnus, indeque Egyptij sacer-

		Anni mundi.
10.	8 Thofa. an. 13.	2953.

Habitauit in Sannimotis Ephraim. Nam principatus non erat alligatus certæ ciuitati, vel tribui.

NOTAE CHRONICAE.

		Anni mundi.
10.	9 Iair an. 22.	2975.

Hæc ætas descripta est quatuor ultimis libris Moysi, Commetarijs Iosue, Iudicij, Samuelis, Ruth, primi Paralipomenon, Psalmis, Cabbala, Traditionibus Synagoga, Talmud, Seder Olam, & Rabbino- rum scriptis.

dotes & Hierophata, Cecrops, Cadmus, Phoenix, Eumolpus primus versificator, Tyresias, Zalmoxis Scythæ, Prometheus, Atlas, Chiron, Minos, Olenes, Lycus, Pamphus, Linus, Orpheus Amphion, Musæus, Palamedes, Corinthus Iliensis, Phillammon, Thamyras, Demodocus, Epimenides, Aristæus, Ifalis, Asbolus, Drymon, Euclys, Protenidas, Dionysius Arginus, Dictys Cretensis, & alii quot alij, si Græcis credere fas est. Carmenta Euandri mater

Heretici. filij Ephraim, Ianues & Manres.

11.	10. * IEPHTE an. 6.	Anni mundi. 2987.
ibid.		
	II. I ABESAN an. 7.	2988.
ibid.	12. ^m AHIALON, an. 10	2998.

Schismatici Core, Dathan. & Abyron.

Caluinita cum Core & æmulis Schismatis eundem habent spiritum.

* Ex omnibus notis hunc solum Scriptura laudat.

I Tranquillitate delectatus Ammonitas trans Iordanem Iudeis imperitantes non tentat. Poetae Graeci hic incipiunt

m Huius virtute videtur tyrannis Ammontarium in Iudeos trans Iordanem desisse.

4. filios

	13 ⁿ ABDON an. 8.	Anni mundi. 3006
Ibid		
	14 ^o SAMSON an. 10.	3026
Iud. 16.		
	15. P HELI iudex, idemque sacerdos, an. 40.	3066
Re. 4.		
	16 ^q SAMUEL & SAUL simul regnarunt, an. 40	3106
A. G. 13.		

40. filios & 30. nepotes, viros strenuos, aequam moreretur, sepelijt.

Heroica tempora.
o Hercules, qui his temporibus extitit, vires e Samsonis robore pingit

Troia capta.
P In politicis etiam praefuit, nemine Ducatum vel Iudicatum post Samsonem exercete.

q Prophetarum collegia & successio.

d

Cætera lib. I
Chronograph.
à pag. 30. ad 57.

		Anni mundi.
3. Reg. 5. 1. Par. 3. & 29.	17. D A V I D imperavit an. 40.	3146
3. Reg. 6.	18. S A L O M O N templum æ- dificare cœ- pit regni sui an. 4.	3150
	Summa an, 480. vt & 3. Reg. 6.	

Regiam & Pontificiam sedē Hierosolymis posuit. Eo arcā fœderis detulit. Remp. ac religionē cōstituit, bella vicinorum prosperē cōfecit, regnū ad Euphratē vsque propagauit.

Archontes Athenis regibus succedunt.

Doctrina & Religionis continuatio.

QVARTA ætate sacra doctrina & vetus religio non modo perpetuatur, verum etiam mirè illustratur, amplificatur & crescit. Nam lex data pro remedio quodā aduersus falsas religiones & Idolomanias omnia obruentes. *Vnitus Deus*. Exod. 20. Non erūt tibi Dij alij coram me. Deut. 6. Audi Israël, Dominus Deus tuus, Deus vnus est. 2. Videte quod ego solus, & non sit alius Deus præter me. 4. Dominus ipse est Deus, & nō est alius præter vnum, &c. Quod repetit Dauid Ps. 17, 81, 85, &c. *Trinitatis mysterium*. Deut. 4. secundum litteram Hebraicam. Quenam est gens, quæ habeat Deos tam propinquos sibi. 5. Audiuimus (inquit populus) vocem Deorum viuentium, qui de medio ignis loquuntur. 10. Dominus Deus vester ipse est Dij Deorum, & Domini Dominantium. Ios. vlt. Non poteritis seruire Domino, quoniam Dij sancti est. 1. Reg. 7. Israël gens in terra, propter quam iuerunt Dij, vt redimerent sibi eam, ad quod explicandum, 1. Par. 17, scribitur, Iuit Dij. Psal. 11. Rectum viderunt vultus eorum (*ἰσοστάσια, personæ & hypostases*) quod R. Iaphet, citante Abben Ezra, cum similibus locis confert, ad mysterium Triadis illuminandum 54, & 16, Dominus est susceptores mei, Dominus est adiutor mei. 58, vtique sunt Dij iudicantes in terra. Ps. 29, Tribuite Domino filij Deorum, tribuite Domino gloriā. 89, Quis assimilabitur Deo in filijs Deorū. i. in angelis à Patre, Filio, & Spiritu sancto procreatis. 47, Dij fortes terræ vehemēter elidij

uati sunt. 136, Confitemini Dominis Dominorum. 149. Læteretur Israël in factoribus suis. Præter infinita alia huius arcani semina, in quib⁹ passim per totâ Scripturâ Deus nûc forma & numerosingulari, *Ia, El, Elion, Elcab, Adon, יי* ob singularitatem vnitatemque essentia, nunc plurali *Elohim, saddai, Adonai, Elim, Elohe Tsebaoth*, propter pluralitatem siue ternionem personarum vocatur & ihuocatur, in quibus etiam seorsim *Dei filius* & *Spiritus sanctus* insinuantur. Exod. 33, Dei filius Mosi, Ego ostendam (ait) omne bonum tibi, & vocabo nomen Domini (i. Patris) coram te: & alibi, Ascende ad Dominum (i. Patrem) in montem. Quin & Deus ipse, Exod. 23, attribuit angelum Israël, vt eum obseruet, eius vocem audiat, & intra se nomen suum Tetragrammaton habeat. Mitatron Cabballici appellant, mira de eo narrantes, vt Elias in suo Tisbi attingit: Iesum Apost. Iuda & Paulus, 1. Cor. 10, quem scribunt Israëlitas ex Ægypto eduxisse, & in terram sanctâ introduxisse. Ps. 44, 96, 102, 109, &c. de eo sunt toti, sed nec Psal. 2, à filij vocabulo abstinet, &c. Quantum ad *spiritum sanctum*, Exod. 35, Impleuit eum Spiritus Dei. Num. 11, Super Eldad & Medad requieuit spiritus Domini: vbi Targhum Hierosolymitanum, super eos infederat Spiritus S. Psal. 50, 139, 143, &c. *In Christum fides, eiusque expectatio*. Deut. 18, Suscitabit vobis Prophetam, &c. Num. 24, Orietur stella ex Iacob, & conserget virga de Israël: vbi Onkelos Caldaus, Et magnificabitur Messias. Exod. 12, Nox ista est obseruabilis Domini, quando eduxit eos de terra Ægypti: vbi Targhum Hierosol. Mosès eduxit de medio deserti, Rex autem Messias de medio Romani exilij. Hic quemadmodum ille, loquetur in summitate nubis. Verbum au-

tem Domini loquitur inter vtrumque ipsis pariter ambulanti- bus. Hæc est nox Paschæ, &c. Num. 11. Eldad & Medad vaticinantur in deserto: nempè de Christo, Gog & Magog ex eodem Targhum. Num. 24, effertur regnum eius. Targhum idem, & magnificabitur regnum ipsius Regis Messia. De quo & complures Ps. vt, 2, 11, 44, 63, 71, 88, 108, 109, 131, &c. 2. Reg. 7. Præterea articulus fidei Iudæorū 11, vbi illi: Est necesse (inquiunt) credere in Messiam, eum amare, orare pro ipsius aduentu, quemadmodum nunciatum est per os Prophetarum omnium ab ipso Mose ad vsque Malachiam. Quicumque enim de eo apud se dubitat, mendacij arguit vniuersam legem, quæ Messia sperare certo iubet in sectione Balaam (Num. 24.) & in sectione, Vos statis hodie (Deut. 29 & 30.) Denique caput Helic in Talmud tractatu Sanedrin, & cap. 11. Maiemonim. *figura*, per totum Leuiticū & Iosue, per totâ historiâ Samuelis & Nathan. i. primi & secundi Reg. itē in crurifragio, extensione manuum Mosi in crucis formam, serpente aheneo, arca, quæ crux erat contracta, Exod. 12, Num. 9, 19, 21. Deut. 28, 32. *sacerdotium externum, publicum ministeriū, & eius varij ordines*, Exod. 29, 1. Par. 6, 9, 23, 24, 25, 26, quibus capitibus Leuitæ diuiduntur in sacerdotes, doctores, iudices, siue diaconos, cātōres siue psaltas, janitores, denique thesaurarios siue sacristas. Deut. 17, & 18. Totus denique Leuitic⁹. *Benedictiones sacerdotū*. Ps. 117. Cuius rei formula concepta est, Num. 6. Benedicat tibi Dominus, & custodiat te. Ostēdat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui. Convertat Dominus vultum suum ad te & det tibi pacem. Vbi Hebræi sex necessariō requiri docent. 1, vt proferatur lingua sancta. 2, vt stando fundatur. 3, vt alta voce pro-

d iij

nunciatur. 4, vt manus attollant sacerdotes. 5, vt versus populum, vel eum qui benedicitur, faciem habeant. 6, vt fiat in nomine Dei Tetragrammato. Atque hæc quidē in tractatu Talmudico Bircath Cohanim, & prima parte Maiemonim, c. 14. pag. 49. Verū septimum adde, nempe trinam repetitionem nominis Domini, siue Tetragrammati, & formam sententiæ atque distinctionem, in qua Pater, Benedicat, & custodiat, Filius, ostendat faciem suam & misereatur. Spiritus S. conuertat vultum suum, & det pacem. Nsm hæc trina replicatio erat expressa inuocatio S. Trinitatis. *Vestes religiosa, & ornamenta sacra*, Exod. 28, 39, 25, 26, 27, 30, 33, 36, 37, 38, 40. *Sacrificia cruenta* in typum passionis Christi, per multa capita Leuitici, multorum generū, Holocaustum, hostia pro peccato, hostia pro delicto, sacrificium pacificū, votiuū, spontaneum, Toda, siue confessionis siue laudis, Agnus Paschalis, *Incruenta*, in quibus nulla erat effusio sanguinis siue iugulatio, in typum Eucharistiæ, Ibid. c. 2. & 7. libamina in liquidis, præsertim vino, Num. 6. & 29. Menahoth in aridis, præsertim simila. i. farta, farinacea sacrificia, multorum generum, vt panes azymi, pugillus simila oleo perfusus, lagana azyma cocta in clibano & oleo perfusa, lagana frixa in sartagine, lagana tosta in craticula oleoque condita, aristæ exprimis & virentibus adhuc frugibus decerptæ leniter ad ignem vsulatæ, in farris modum constractæ thurē quietæ. Sex hæc species Leui. 2. quorum mysterium concipiens Dauid, *Eucharisticum* delicatum edulium & animas saginans promittit, Psal. 21, 22, 71. etiam è Rab. Mose Haddarsan, R. Simeon auctoris Zoar, & veterum aliorū Talmudicorum & Rabbiorum interpretatione. *signa*

fidei siue sacramenta. Circumcisio, Exod. 12, Leuit. 12, Deut. 10, Ios. 5. *Pœnitentia, & eius opera*, Sacrificiū pro peccato, Leuit. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 19, 23. Num. 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 29. Hostia pro delicto iisdē ferè locis Leuit. & Num. *Confessio* autem peccatorum, Leuit. 5. & Num. 5. *Purificationes & Baptismata*, vt lauacra, sanguinis aspersio, aqua lustralis, Exod. 12, Leuit. 14, Num. 19, & c. Hinc Exod. 19. v. 10, Moses iubet triduo ante legem dandam populum sanctificare continentia ab vxoribus, vestium lotionē, & c. *Loca religiosa*, Tabernaculum, templum portatile & motorium, Exod. 25, 26, 33, 40; Num. 7. fixum in Silo, Ios. 18. Sacella multa in excelsis, in quibus arca Domini steterat, 1. Reg. 4, 7, & c. Tentorium nouum arcæ à Dauide ædificatum, 1. Par. 15, & 16. Excelsum Gabaon, 2. Par. 1. In Bethel, 1. reg. 10. Altaria holocausti & incensii, Exod. 25, & 30. *sacrae imagines*, Cherubim duo aurei, iuuenili forma hærentes propitiatorio, Exod. 25, 28, & seq. Velum contextum Cherubis, & cortinæ formis Cherubunis sparsæ. Exod. 26, & 36. vbi noster interpres, pulchra varietate distinctæ. Serpens aeneus, Num. 21. Teraphim Davidis, quasi lares & penates, 1. Reg. 19. Vexilla tribuum, 2. Num. è quibus quatuor prima intextas habebant figuras quatuor sanctorum animalium, hominis, leonis, bouis, aquilæ, de quibus Ezech. cap. 1. & noster Ioannes in Apo c. Kimhi in secretioribus Commentarijs in Ezechielis Quadrigâ. *Quare* preceptū, Exod. 20, de nõ faciēdo sculptili neque vlla similitudine, tribus modis exponūt Rabbini. Primo intelligi de Idolis, vt R. Iaphet, & auctor Mechilta, citate R. Leui, Exod. 20, aut de imaginib^o caelestib^o 48, vt R. Selomo, R. Abraham ibid. & ipse Kimhi Pl. 97 neque cõprehēdere Cherubos, & si-

d iij

milia sacra simulachra. Secūdo esse præceptū, quantū ad ceremoniā pro tēpore ob abusionē Gentiu effusē in idololatriam reuentium, ideoque non obligasse antiquiores Patres, vt Iacob, 28. & 35. Gen. Sic R. Isaac Gen. 20. & 18, addens Magistros hoc docere in illud Deut. 16. Non facies tibi neque eriges statuam, quam odit Dominus. Tertio, Nō adorabis, neque coles ea, esse præcepti modificationem, nec nisi eius quod dixit, Nō facies tibi sculptile, aut vllam similitudinem, expositionē. Sic R. Ioseph Albo lib. 1. c. 14. quod confirmatur vers. 1. cap. 26. Leuit. vbi immutatur loquendi formula. Non facies, & c. vt adores ea. Sic & Ioster Tertull. lib. 1. contra Marcionem. *festa*, Sabbatum, Exod. 16. 20, 31. Leuit. 16, 19, 24, 25. Deut. 5. Neomeniæ, Num. 28. præter quæ quinque erant festa legalia, Leuit. 24. Num. 28. & 29. Pascha videlicet octo dierum in memoriam liberationis Ægyptiacæ, Pentecoste siue festū Messis siue primitiuorum, i. nouarum frugum, Num. 28. octo diebus in memoriam datæ legis. Festum Tubarum in recordationem vocationis populi in Abraham, Leu. 23. Num. 29. Tabernaculorum, siue festum collectionis (fructuum & vuarum) ad recolendum beneficia in deserto exhibita, octo diebus. Dies expiationis: Leuit. 16. Quibus accefferunt festum dedicationis Tabernaculi, Exod. 40. Planctus filię Iephtæ die anniuersario, Iud. 11. *Religiosorum vita et vota*. Nazarei vtriusque sexus, Num. 6. quorum leges sequitur Samson, Iudic. 13. & 16. Samuel, 1. Reg. 1. Virginum consecratio, Iud. 11 in filia Iephtæ iuxta Rabinos. Prophetarum cœtus præsidente Samuële, 1. Reg. 19. De reliquis votis, Num. 30. & Leuit. 27, Deut. 23, quæ quando redimi possent, docet Iosephus lib. 4. Antiq. c. 4. *sanctorum vis et preces*. Exod. 32, 33. Recordare Abraham,

Isaac & Iacob, quibus iurasti per te metipsum. Præsidij Angelorum crebra mentio in Mosis lege & Iosue, Iudicumque historijs. Nomina 12. Patriarcharum in pectorali summi Pontificis & inter solennia sacra, & c. *Reliquia*. Translatio ossium Ioseph, Exod. 13. in Sichē, Ios. 24. quæ & prophetarunt, Eccl. 49. Translati etiā sunt cineres vndecim reliquorum patrum in Ægypto mortuorum, Act. 7. Posuitque Manna Aaron in Tabernaculo reseruandum, Exod. 16. vers. 34. In arca reponitur asseruanda vna aurea habens Manna, & Virga Aaron, quæ fronduerat, & tabula testamenti, Heb. 9. & amygdalæ virgæ Aaronis atque flores, & lenticula olei vnctionis, & capsella, quam miserant Philistim munus Deo Israël, è Talimudicis in tractatu Ioma, & R. Mose 1. parte Maiemonim, pag. 453. *Ieiunium*, duorum generum: vnum coactum, legēque præscriptum Ecclesiasticis respōdens. *Onasim* vocant, i. coactionum, Leu. 16. ieiunium scilicet expiationis decima die mensis Septembris, ad quod sequentibus ætatibus multa adiecta sunt, Zach. 8. & in Calendario Hebræorum. Alterum voluntarium, obligans duntaxat post votum, Num. 30. v. 14. Ps. 34, 68, 108, *Konasim* appellant, i. punitionū & abstinentiæ, quibus scilicet punitur corpus, vt cū quis vouet se abstēturum à vino, vel carnibus. Num. 6, & c. *Quin & Quadragesima* exemplum à Mose bis, & iuxta aliquos rabbinos ter, tot dies ieiunante, relictum, Exod. 24, 34, Deut. 9. Inde enim deinceps 40. diebus pro suo modulo multi ieiunarunt, abstinentes à carnibus & vino, in Itinerario R. Benjamin. *Delectus ciborum*, præter abstinentiā à morticino, suffocato, sanguine, neruo fœmoris, Leuit. 11, Deut. 14. Hec sunt animalia, quæ comedere debetis, hæc quæ nō comedere, de animantibus siue terræ, siue aquæ siue, aëris, Nū.

6 Qui se voluerint Domino cōsecrare, à vino & omnino quod inebriare potest, abstinebunt, ab aceto, & quolibet de vna expresso, ab vuis recentibus, siccis, passis, 30. vers. 14. Votum per ieiunium & cæterarum rerum abstinentiam, vt etiam exponunt. R. Abraham, & alij Rabbini. *Cura mortuorum, pro eis preces, Purgatorium.* Aaron stat cum thuribulo inter viuos & mortuos. Dauid ieiunat & parentat Sauli & Ionathæ, 1. Reg. vlt. Oblationes, de quibus Exod. 25, ad temporarias saculi vèteri pœnas relaxãdas valere Zoar, docet in sectione Teruma. Rakanati, Leuit. 21, illud, 1. Reg. 2, deducit ad inferos & reducit, de certo inferorum loco intelligendum docet, è quo purgata animæ emergant, per ventrem ceti siue balenæ figurato, Ion. 3, (vt & alij per refugij ciuitates, Nû.) non de Seol tahtioth (inferno inferiore) siue Abaddon (perditione.) Imò verò vetustiores Hebræi in Talmud c. hazahab (aurum) in tract. Baba Metzia (porta media.) Nam passim septem inferni māsiones cōstituunt, è quarum alijs esse exitum, ex alijs non esse docent: reliqua in 13. articulum Symboli sui Rabbini docent, nempè Purgatorium esse pro fidelibus constitutum, vt luant quidem pœnas pro grauitate peccatorum suorum vi haictser. i. fomitis & cōcupiscentiæ commissorum, postea tamen partem futuri æui obtineant, cum heretici, infideles, Epicurei & truncatores plantationum (i. piarum patrum traditionum) sint in æternum perituri. *Traditiones.* Articulus est octauus Symboli Iudæorum, ab eodem Mose processisse duplicem legem, vnã scripto (Biktab) alteram traditione (Beal-pè, q. per os) & vtramque obligare æqualiter: peruenisse autem ad posteros, per Iouem & Seniores ad Prophetas & Sacerdotes, inde

que ad Scribas & Pharisæos, de qua scriptum sit, 1. Par. 4. Hec autem sūt verba vetera. Sic enim appellari Mafsoeth (traditionem) siue Cabbalam (acceptionem & doctrinam maiorum sine scripto) docet Kimhi, quam post captiuitatem suscitauit Ezras. Atque hinc perpetuò Dei cultum fuisse conseruatum apud suos de Tabernaculis, palmis, tubis, fimbrijs, ieiunijs, sacrificiorum ritibus, Ecclesiasticis indumentis, & consimilibus, minimè lege scripta expressis, pro quibus pugnat contra hæreticos *Karam* (i. Biblicos, solam scripturam recipientes) R. Abraham Leuita in sua Cabbala. *Vita aeterna, iudicium extremum.* Passim in Mose & Psalmis, pro quorum compendio esto illud R. Mose ben Nahaman, & Rakanati, Leuit. 21. pag. 154. Scito eam animæ Cerithuth. i. excisionē, de qua passim Moses magnam spem facere immortalitatis animorū, mercedis ac præmij futuri. Nam quod sæpè Dominus, Excindetur, ait, anima illa de medio populi sui, vel excindetur anima ipsa à facie mea, ostēdit eandē ipsam, quæ peccauerit, ob peccatum excindi: reliquas, quæ non peccarint, se coram in sublimi luce & splendore viduras. Hoc tu intellige. *Resurrectio* autem carnis est decimus tertius articulus eorum Symboli, crebròque à Dauide pingitur. Cæteri articuli de fide, operibus, prædestinatione, iustificatione, etiam controuersi inter nos & Caluinitas abundè illustrantur à scriptoribus sacris huius ætatis, Mose, Iosue, Samuel, Nathan, dauid, euctore primi Paralipomenō, & alijs, si qui sint.

	ÆTAS QVINTA, sive Regum & Prophetarū, à tépli fun- damentis ad captiuitatē Babylonicā, an. 419. menſ. 6. <i>Quod sic per Regum per- ennem suc- cessionem do- cetur.</i>	Anni mun- di 3150
<i>Insigniora etatis quintæ.</i> Variorū mun- di Principatū & Rerum pu- blic. cōstitutio.	AE- tas quin- ta. 3. Reg. II. 1. 1. Par. 2 I a SALOMON regnat ad- huc an. 36.	3150 3186

a Templum
Dei Hiero-
solymæcon-
struxit, Ar-
cam fœderis

in illud trā-
stulit, pacē
coluit, sub
canticem à
mulieribus
peruers^o est.
Resipuisse ta-
men fertur.
Aliud scire,
aliud sapere.

b Parū pius:
ad extremū
regnum in
duo diuisū,
Judæ & Is-
raël, siue dua-
rum tribuū
& decem.

Sesac Rex
Aegyptiorū
Hierusalem
cepit & diri-
puit.

c Vtūque
pius.

	2. bROBOAM an. 17. 3. cABIA, an.	Anni mun- di. 3203 3206
2. Par. 13. 3. Reg. 15.	2. an. 17. 3. an.	3203 3206

Vrbes multæ in
Græcia, Asia,
Sicilia, Ionia,
Hispania, Gal-
lia, &c. condū-
tur.

Per mare Me-
diterraneū va-
riæ populorum
incurſiones,
nunc à Caribus,
modò à Phrygi-
bus, Phœnici-
bus, Rhodijis,
Lesbjijs, &c.

indéque pere-
grinæ in Euro-
pam coloniæ.

Græci, Latini,
Europæi deni-
que adhuc bar-
bari.

Numerandi Æ-
ræ siue princi-
pia apud extre-
ros, vt Assyrios,
Græcos, Roma-
nos.

Superiorum
inventionibus
multa apud
Græcos & Lati-
nos adijciuntur,
vel ad eos potius
ex Agypto &
Orientalibus po-
pulis deferuntur.

Belva naualia
Thracum, Rho-
diorum, Ionum,
Milesiorum, Phry-
gum, Carum,
Phœnicum: ter-
restria, Æthio-
pum, Agyptio-
rum, Israëlita-
rum, Iudæorum,
Syrorum, Assy-
riorum, Lacedæ-
moniorum con-
tra Messanos,
&c.

		Anni mundi.
Ibid	4 dASA an. 41.	3247
3. reg. 9.	5 eIOSAPHAT, anno. 25	3271
4. reg. 8.	6 f IORAM, an. 8.	3280

dPius initio,
peccavit ad
extremum,
dum se fultit
præsidio &
fœdere Re-
gis Syria: i-
tem dum in
suo morbo
non requisit
Deum,
sed medicos.

ePientissim^o.
Remp. & re-
ligionem re-
formavit, si-
nitimos solo
nominis ter-
rore in offi-
cio cōtinuit.

fImpius.
Quare post
cladem ab A-
rabibus ac-
ceptā inglo-
ri^o perpetu^o,
morbisque
pluribus &
grauissimis
vexat^o vixit.

g Impius,
Proinde in
prælio aduer-
sus Iehu cum
Ioiam regē
Israël iugu-
latus est.

h Filios O-
chozia regis
nepotes suos
interemit,
præter Ioiam
infantem, se-
quē in omni-
bus iniquissi-
me gessit, vt
Achabi & Ie-
zabelis filiā
deciuit, do-
nec à Ioia-
da sacerdote
populo inci-
tatedemedio
tolleretur.

i Principio
pius, ad ex-
tremū impi^o,
adulatione
Principum

		Anni mundi.
Ibid	7, g OCHOSIAS, an. 1.	3281
4. reg. 16.	8 h ATHALIA regina, an. 6.	3287
4. Re, 12.	9 i IOAS, an. 40.	3327

Regna noua Iu-
da & Israël, per
Roboā & Hie-
roboam, Macc-
donum per Ca-
ranum, Roma-
norum per Ro-
mulum, Assyrio-
rum per Sargo-
nem vel Phul,

Lydorum per
Ardium, Baby-
loniorū per Me-
rodac, Medorū
per Arfacen, Si-
cilie per Pana-
tium, Cyrenarū
in Africa per
Battum.

Illustres. Iphitus,
Cynethon, Rhæ-
cus, Sibylla Sa-
mia, Sethon Vul-
cani sacerdos.

Principes, Vaphree, Safochis, Sefoftris, Reges Egypti, Agefilaus Lacedaemoniorum, Barcus Corinthiorum, Pygmalion Tyri, Licurgus, Numa Pompilius, Midas.

Reges Israel 19. Ieroboam primus, Nadab, Basa, Ela, Zamri, Amri, Ahas, Ochozias, Iorã, Iehu, Ioachas, Ioas, Ieroboã, Zacharias, Sellu, Manahem, Phaceia, Pakeias, Osee.

Pontifices, 18. Sadoc, Achimaas, Azarias, Abimelec, Ioachas, Ioarib, Ioaphat, Ioiada, Pedaia, Sedechias, Ioel, Ioa-

14.	IO. K AMASIAS, an. 29	3356
15.	II IOZIAS, an. 52	3408

Anni mundi.

deprauatus, adoratusque donec propter necem Zachariae a suis seruis interficeretur.

* Impius ad extremum. Na post caede Idumaeorum Idolorum assumptat, & coluit, thure incenso.

1 Lepra percussus, ob usurpatum Sacrorum munus. Alioqui pius.

Sub hoc Olympiades a Graecis instituta, Romae condita, Monarchia Assyriorum exorta.

Prophetae

Prophetae suas conciones sine Prophetas scribere aggressi, antea sola praedicatione contenti, Amos, Oseas, Eluias, &c. in Non solum pietate sed & fortitudine excellens, prospere administrato contra Ammonitas & alios finitimos imperio.

in Impientissimus. Foedus primus facit cum Rege Assiriorum Finitimorum bellis petrus, ad Gentiliu Deoru opem confugit.

o Pius. Religionem instaurat. Pascha a patre

Ibid	12. m IOATHAN an. 16.	3424
16,	13. n ACHAZ, an. 16.	3440.
4. Reg 18.	14. o EZECHIAS, an. 29.	3469.

Anni mundi.

than, Vziar, Esaias, Sellum, Helcias, Azarias, Seraias. *Propheta*, Nacha, Achias Silonites, Ieddo, Ionathã, Samaia, Iorã Azarias Oded f. Anani, & eius filii Iehu, Abdias, Micheas, Iehiel Zachariae f. Eleazarus Dodia f. Elias, Elifeus, Ioiadas, Zacharias Ioiadae f. Amos Pater Esaie, Ionas, Oseas, Amos, Esaias, Osiar, Michas Morasthites, Oded, Ioel, Nahum, Abacuc, Hozee, Sophonias, Ieremias, Baruch, Helda prophetissa, Vriar. *Concilia* duo. 1. in Hierusalem, sub Ezechia. 2. in templo sub

Iofia.
Scriptores facti.
 Salomō, Nathā,
 Achia, Iddo, Ie-
 hu filius Anani,
 Ofeas, Amos,
 Efaías, Ionas,
 Michaeas, Ab-
 dias, Ezechias
 Rex, Ioel, Na-
 hūm, Haba-
 cūc, Sophonias,
 Hieremias, Ba-
 ruch.
Profan. Home-
 rus, ante quem
 Aristoteles ne-
 gat vllius poëta
 scripta extare.
 Hesiodus 100.
 annis post, Ly-
 cutgus, Anti-
 machus, Teius
 Lytic. Nūma
 Pompilius, Si-
 bylla Samia, Ar-
 chiloachus Pari^o
 poëta Iambic^o,
 Simonides,
 Theognus, Ari-
 stoxen^o music^o,
 Zaleucus legif-
 lator, paulo an-

4. REG. 21.	15 P M A N A S- S E S, an. 55	3524
Ibid.	16. q A M O N, an. 2.	3526
22.	17. I O S I A S, an. 31.	3557

Anni
 di.
 antiquatum
 refert. Sub eo
 reliquiæ de-
 cem tribuum
 cum suo Re-
 ge Ofea in
 perpetuam
 captiuitatem
 rantantur.
 Reges Baby-
 lonis inno-
 tescunt. Lite-
 ras colit.
 pImpi^o prin-
 cipio. Sed
 Babylonem
 abductus, &
 remissus, ini-
 to foedere,
 impietatem
 dedidit.
 qImpius, pa-
 tris flagitia,
 non pœnitē-
 tiā imitatus,
 à seruis suis
 interficitur.
 rPientissim^o.
 Religionem
 in^oformat.
 Hæreticos
 viuos, mor-

tuosque fer-
 ro & flamma
 persequitur.
 Propter pec-
 cata populi
 tanto princi-
 pe indigni ex
 vulnere mor-
 ritur.
 sImpius. Re-
 bus turbatis
 patris morte
 regnum rap-
 puit, donec
 Pharao Ioa-
 chimo pri-
 mogenito re-
 gnum resti-
 tueret.
 sImpius. Ei^o
 quarto, inci-
 pit regnum
 & Monar-
 chia Nabug-
 donozor, à
 quo abduct^o
 est Babylonē,
 & interfect^o.
 vPius. Ab-
 ducitur. Ba-
 bylonem à
 Rege Baby-
 lonis cū op-

23.	18. sIOACHAZ, mensibus, 3	3557
ibid.	19. I O A K I M, Eliachim, u.	3568
24.	20. vIOACHIM, Ieconias, mensibus 3.	3568

te captiuitatem.
Heretici. Hie-
 roboamitæ, qui
 in decem tribu-
 bus vitulorum
 cultum induxe-
 runt, regnum &
 communionem
 Hierosolymita-
 nā, vbi erat ca-
 thedra moſis, &
 prophetica, de-
 seruerunt: Ieza-
 belitæ, cui^o sua-
 su Achab Rex
 ad Hieroboami
 Hæresim, cultū
 Baalim adijcit:
 Samaritæ Sive
 Cutthei à Sal-
 manazare in Pa-
 læstinam trāsſa-
 ti, è cunctis sac-
 cris scriptorib^o
 & prophetis so-
 lum moſem re-
 cipientes, & cū
 sua Idololatria
 miscentes.
 e ij

Caluinita. Cū istis hoc habent cōmune, quōd nō omnes Scripturas recipiāt, cū Hieroboanitis & Iezabelitis, quōd cōmunionē Catholicā deferant, & nouas cathedras & regna constituāt, pulsis legitimis Pastoribus & Principibus.

Cætera lib. Chronolog. à pag. 57. ad 83.

Summa an. 4
19. Mens. 6.

Anni
mundi.

timatibus,

Hic incipit transmigratio Babylo- nica, siue ætas mundi sexta, ante Christum vltima.

Que descri-
pta est duob⁹
postremis
Regū, 2. Pa-
ralip. libris.
Salomonis,
Tobiæ ab Esa-
ia, Hieremia
Osea, Ioële,
& septem a-
lijs minorib⁹
Prophetis,
Cabbala, &
traditionib⁹
Hebraicis.

*Interim hac quinta ætate, propter tanto-
perè corruptum ab Hæreticis reli-
gionis statum, doctrina Eccle-
siæ ad sequentem transmitti
perenni serie non desijt.*

QVINTA ætate superior doctrina, pietas & religio floret, & illustratur per innumerabiles Prophetas. *Deū esse unicum*, Esa. 43, 44, 45. Præter me nō est Deus, &c. Et tamen *trinum*. In Hebraica veritate. Ecclesiasticus 12, Memento creatorum tuorū in diebus iuuentutis tuæ. Prou. 12, Noui scientiam sanctorum. Es 6. In illa visio- ne Seraphica, Quis ibit nobis (Patri, Filio, & Spiritui sancto) præter nobile illud Trifagiū, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth, à Ioanne in Apoc- alypsi repetitum. 22, Nō suspexistis ad eos, qui fecerunt, eam (Hierusalem.) 41, Creans cælos, & extendentes eos dominus. 44, Sic dicit Dominus factor estui. Et iterum v. 24. Dominus factores tui. 50, Manè erige aurem mihi, & audiam quasi magistros: 54, Quia dominabū- tur tui, qui fecerunt te, Dominus exercituum nomen eius. Os. 11, Iuda adhuc descendit cum Deo, & cū san- ctis fideli. Hier. 10, Dominus deus verus est ipse dij vi- uentes, & Rex sempiternus. 23, Peruertistis verba Deo- rum viuentium, domini exercituum Dei nostri. Quos, Esaias vnico contextu expressit nominatim c. 48. Ego primus & nouissimus, Non à principio in abscondito locutus sum. Ex tempore antequam fieret, ego eram, & nunc dominus deus misit me, & Spiritus eius. Nam loqui illic filium dei, non Prophetam constat per li-
c iij

teram præcedentem. Manus quoque mea fundauit terram, & dextera mea mensa est celos. *Filium Deum esse.* Esa. 7, 9, 10, 25, 35, 45, 55, 58. Hier. 23, & 33. Ol. 1. Baruc. 3. Ioel. 2. Mich. 2. & 5. Prou. 8. & 30. *Spiritum quoque sanctum.* Esa. 48, 59, & 63. Ipsi ad iracundiam prouocauerunt eum, & Spiritum sanctum eius. 61. Spiritus Domini super me. 44. Effundā Spiritum meum super semē tuū. 32, donec effundatur super nos Spiritus de Excelso, Ioel. 2, &c. *In Christum fides, & eius expectatio.* Esa. 6, 7, 8, 33, 35, 40, 42, 45, 48, 50, 51, 53, 55, 57, 60, 61, 62, 63. Hier. 11, 23, 31, 33. Ioel. 2. Abac. 3. Soph. 2. & 3. Mich. 1. Ol. 6, & 11. Denique quotquot Prophetæ & Sibyllæ illa tempestate scripserunt. *Sacerdotium, ministerium publicum.* Sadoc primus templi Pontifex, & reliqui vsque ad Iosedec tempore captiuitatis per Catalogum 1. Par. 6. Sacerdotes, Leuitæ & Prophetæ innumerabiles, in libris Regū & Paralip. quorum ordo & successio in Seder Olam. *Sacrificia & sacramenta, fidei signa,* eadē quæ prius per singulos libros Regum, & cæteros huius ætatis historicos & scriptores. Quin & eorum per Christum perfectio, correctio, immutatio prædicitur. Esa. 12, 52, 55, 61. Hier. 31, &c. Prou. 9. *Pœnitentia, & eius partes.* Illas vrgent Prophetæ, & in eis neglectis totam malorū causam conferunt. Esa. 1, &c. Ioel 1, &c. Doctrinam contrariam Pseudoprophetiā siue hæresim appellant. Lament. 2. Prophetæ tui viderunt tibi falsa & stulta, nec aperiebant iniquitatem tuam, vt te ad pœnitentiam prouocarent. Hinc apud eos hostia pro peccato, & delicto, & ieiuniorum, sacci, cilicij, luctus, spiritus conuicti & tribulati mentio continua. *Confessio, Exomologesis,* vt quæ iam esset iustituta, Leuit. 5. Qui peccauerit vel deliquerit, agat pœnitentiam pro peccato, & offerat. & sic sapius illo capite, vbi Hebraicè vbiq; &

confiteatur id, in quo peccauit, vt Leuit. 13, leprosus adiens sacerdotem se esse leprosum clamabat, & num. 5, vir & mulier, cum fecerint ex omnibus peccatis, quæ solent hominibus accidere, atque deliquerint, confitebuntur peccatum suum. Modum eorum confitendi vide apud Fagium in quintum & decimum sextum Leuit. *Vidui* appellabant ex Elia in Tisbi, vnde R. Isaac Leuit. 1. Qui agit Tesuba (i. pœnitentiam) vt faciat Vidui, & confiteatur peccatum suum necesse est. *Eucharistia tanquam rei admiranda promissio,* Prou. 9. Ol. 14. Viuent tritico, &c. vbi R. Kimhi è **וַיִּזְרַע** semina transubstantiationis adducit. *Festus,* ad septem Mosaica adduntur noua. Dedicatio templi Salomonis in mense Bethanim. i. Septembri, 3. Reg. 8, ἐπέτερονος tabularum fractarum mense Maio, Ioseph. lib. 1. Bell. c. 8. & aliquot alia. *Templa.* Templum Salomonis incredibili sumptu extructum, 2. Par. 3, 4, 5. Domus orationis, Es. 56. Hier. 7. Synagogæ Hierosolymis ad quadringentas & octoginta, è traditionibus Heb. & innumerabiles aliæ per vniuersā terrā Palestinæ, nostris parœcijs respondententes. *Imagines sacræ.* Cherubi Salomonis forma iuuenili & opere statuariō & solido præter Mosaicos, 2. Par. 3. vbi pictis alijs multis & cælatis sculpturis omnes templi partes, etiam vestibuli exteriora asperguntur, & 3. Reg. 6, tam intrinsecus quàm extrinsecus, pro templi etiam foribus & introitu: vnde Psal. 73. queritur, quòd Babylonij exciderint ianuas vel sculpturas, picturas, cælaturas templi. Nam Pittuhim illo loco ad hunc modum interpretantur Rabbini. Es. 19, alludens ad sua tempora, In illa die (inquit) erit altare in medio terræ Aegypti, & titulus Domini (Matsebá, statua propriè) iuxta terminum eius. Oseas cap. 3, sacris imaginibus, quas Teraphim appellat, priuandas decem

tribus vaticinatur, propter sua peccata, quod essent e-
uertendæ per Assyrios, & in captiuitatem abducendæ.
E quo loco R. Iaphet cum veterib⁹ Rabbiniis colligit,
vt & indicat illic Abben Ezra, Decalogo sacrum I-
maginum vsus non fuisse prohibitum, sed profanarū
& Idololatricarum duntaxat. Serpens aeneus, hoc
adhuc æuo extabat in excelsis, 4. Reg. 18. vsque ad re-
gem Ezechiam, qui eum evertit propter abulum, non
quia imago, &c. *Delectus ciborum*, El. 66. Qui edunt car-
nem suillam, & abominationem & murcem, simul cō-
sumentur, dicit Dominus. *ieiunium* 3. Reg. 21, 2. Par. 10,
Tob. 12, El. 8, Hier. 36, Iscl. 1. Quin & Elias hac ætate
exemplum ieiunij quadragesimæ renouauit, 3. Reg. 19,
à multis olim inter Iudæos obseruati è R. Beiamin in
suo Itinerario. Alia multa ad Mosaiica adiecta sunt,
quarto mēse, id est, Iunio, quinto i Julio, 7. i. Septem-
brii, decimo. i. Decēbri, quorū meminit Zacharias c. 8, & He-
brai in suo Calendario. *Religionum vita & vota & in-
stituta varia*. Filij Prophetarum in Bethel, in Hierico,
&c. 4. Reg. 2, 4, 5, 6, 9. Elias vir pilosus, Zona pellicea
accinctus, & Elifeus hanc vitā illustrarunt, 3. Reg. & 4.
Rechabitæ, Hier. 35. abstinentes ab vrbibus, vino, ædi-
bus, agris, possessionibus. peculio siue proprio, qui &
vocantur Scribæ siue doctores, 1. Par. 2. v. vlt. Holda
Prophetissa. q. abbatissa habitans in Mill^o. id est, colle-
gio, veldomo doctrinæ, vt habet Chalde⁹, 4. Reg. 22. *Sā-
cti & eorum preces, in uocatio, vis, cura*. Elias curat res vi-
uorum. Misit enim cælitus literas ad Ioriam Regem Iu-
da filium Iosaphat, in quibus iram Dei contra ipsum
explicabat, annis septem post suam translationem in
cælum, in Seder Olam, cap. 17. Ioseph lib. 9. Antiq. cap.
2. quod aperte colligitur è 2. Par. 21, & 4. Reg. 2. vbi in-
telligitur trāslatus ante decimū octauū regni Iosaphat,

id est, septem annis ante regnū istius Ioræ. El. 44. Ille vo-
cabit in nomine Iacob. vbi Chald. & ipse יַעֲקֹב i ora-
bit in nomine, siue nomen Iacob. El. 67. Super muros
tuos Hierusalē contitui custodes i. angelos, Talmudici
in tractatu Menahoth: itē Patriarchas, qui protegūt
nos rati, quā muros, R. Selomo è R. Ionathan, qui sic
Chaldæis vertit, Ecce opera patrum tuorum iustorū, o-
yrib⁹ Hierusalem, aptata sunt & seruata coram me tota
die & tota nocte, nunquam cessant facere mentio-
nē tuī coram Domino. Baruc. 3. Audi nunc orationē
mortuorū Israel, & filiorū ipsorū, qui peccauerūt corā
te. Hier. 31. Rachel plorat filios suos. i. intercedit pro fi-
lijs suis apud Deum, è Midras Hagada & R. Selo. Ossa
Elisei mortui mortuum suscitant, 4. Reg. 17. mortuum
eius corpus prophetauit, Eccl. 48. id est, diuina fecit.
Nam apud Heb. prophetare est non solum diuina di-
cere, verū etiam diuina facere. Vnde per *עֲתֵי הַמָּוֶת*
mox sequitur: In vita sua fecit monstra, & in morte
mirabilia operat⁹ est. Vt proinde Iosias eius sepulchrū,
ossa & sanctos cineres, quemadmodū & alterius Pro-
phetæ, honorificè obseruauerit, 4. Reg. 23. Pallium Eliæ
translati aquas Iordanis diuidit, 4. Reg. 2. *Reliquia*. Ar-
cam & reliquias Mosaiici tabernaculi in suum templū
magna pompa infert Salomon, in Arca tabulas testa-
menti concludit, 2. Par. 5. Arcam autem aliam fecit, in
qua conseruaretur Aaronis virga, Vas manna, oleum
vntionis sacrū. In Misna, tractatu de siclis, cap. 6, §. 7.
Thuribulū quoddā aureū seruabatur in Sācto Sancto-
rū, ad quod soli Pontifices ingrediebātur Heb. 9. Io-
seph. lib. 2. cōtra Appionē. *Preces & oblationes pro de-
functis*. Tob. 4. Panē tuū & vinū super (id est, propter.
Nā est Hebraic.) sepulturā iusti cōstitue. Esa. 26. Vivant
mortuū tuī, interfecti mei resurgāt, &c. (deprecanter è

R. Selom. & Rabbini, qui & hūc versū vsurpāt suis in precibus pro mortuis.) Et certē est precatio & canticū, vt patet ē principio capitis. 57, A facie malitiæ collectus est iustus, veniat pax, requiescat in cubili suo, qui ambulauit in directione sua. Vnde & hunc quoque versum Hebræi in suum pro defunctis officium conferunt. Cant. 7. Palatum tuum (id est, oratio tua ô Ecclesia) sicut vinum generosum, loqui facit labia dormientium (id est, mortuorum. q. d. eos prorumpere facit in lætitiā, exilire præ gaudio, & loqui, è R. Selomo & veteribus Rabbini.) Et proinde honore carere sepulturæ infelicissimum putabant, Eccl. 6, Hier. 22. *Purgatorium.* Midras Ecclesiasticus 11, citato illo Esaiæ loco, veniat pax, quiescant in cubilibus suis, & 1. Sam. 25. Sit anima domini mei ligata in fasciculo viuentium. *Traditiones* ad Ezram & viros Synagogæ magnæ delatæ sunt, indeque in libros relatæ. *Vita æterna, iudicium postremum.* Nihil hoc dogmate crebrius in Prophetis. Sic & reliqua doctrinæ capita nostris planè consentanea abundè exhibent Salomon, Prophetæ maiores & minores, qui intra huius ætatis curriculum scripto cælestes res copiosissimè mandarunt. Ided enim hīc sum breuior, quoniam eos totos oporteret transcribere.

	Anni mundi.	
ÆTAS SEXTA, siue		<i>Insigniora ætatis sextæ.</i>
Monarchiarum mundi,	3569	Hīc profana historia incipit. De præcedentibus incertam vel fabulosam se esse fatetur.
A captiuitate Babylonica ad Christum patientē, an. 553		<i>Sexta ætatis pontifices, 39 Iosedec Iosue ei⁹ f. Ioa- chim, Eliasib, Ioiada, Ionathā, Iaddus, Onias priscus, Eleazarus, Menasses, Simon iustus Onias 2, Simon 3, Onias 3, Iason, Menelaus, deinde Machabei, Mathatias videlicet, Iudas, Ionathā, Simeō, Ioānes Hyrcanus,</i>
<i>Quæ summa sic vniuersè colligitur.</i>		

Aristobul^o, qui se regē appellauit, Alexander, Ioā. Hyrcanus 1, Aristobul^o, Annel, Iesus, Simon, Matthias, Iosephus, Iozar, Eleazar, sub quo Herodes magnus mortuus, Iesus f. See, Annas, Imacl, Eleazarus, Annæ f. Simeon, Annas, Caiphas *Propheta*, Hieremias, Baruc, Seraias, Daniel, Ezechiel, Aggeus, Zacharias, Malachias, Ezras, Nehemias, Philo senior, Iesus Ben Sirac, Septuaginta interpretes, Simeō Christi susceptor, Ionathan Vzielis f. Paraphraistes Chal. Zacharias baptistæ parens Anna Propetissa.

Iere.
29.

Tempus captiuitatis ann. 70.

3569
3638

Anni mundi.

Cōcilium quatuor in Babylonia circa reditū, quæ Synodus magna dicitur, sub Cyro 1, in Hierusalem sub Ptol. Philadelpho. 3, in Hierusalem sub Ioan. Hyrcano 4, ibidem sub herode magno.

Scriptores sacri.

Hieremias, Baruc, Daniel, Ezechiel, Aggeus, Zacharias, Malachias Mardocheus scriptor libri Ester, Iochi libri Iudith, Ezras, Nehemias, Iesus f. Sirac auctor Ecclesiastici, Philo senior Sapientiæ Salomonis, Auctor ignotus librorum Machabeorum, Sibylla Cumana.

Profani, memorabuntur suo or-

3638

4121

Anni mundi.

A septuagesimo illo captiuitatis anno ad Christum Hebdomades 69. id est, anni 483.

Dan.
9.

diue per singula
rū monarchiarū
successionē, vt
eorum secula
distinctiūs pro-
ponantur hu-
manarum artiū
professorib^o &
studiosis. Nam
hic propriē in-
cipiunt, excep-
tis ferē Ho-
mero & Hesio-
do. Nam quid
iuuat linū, Mu-
sæum, Orphæū,
& cæteros non
extantes com-
memorare?

Hebraei, qui &
testes veritatis
antiquæ. Rab-
bini hic etiam
incipiunt, quo-
rum primi Scri-
bæ, secūdi Pha-
risæi appellati
sunt. Aristobu-
lus, R. Iodam,
R. Ibba, R. Io-
hat, R. Hillei,
Iason Cyrenē,
R. Simcon, Ben

Anni
mundi.

3569

4121

anni
mundi.

3569

Huius vlti-
mæ ante
Christum æ-
tatis descri-
ptio sumitur
tam è sacris
& Hebræis
scriptoribus
in altero mar-
ginæ memo-
tatis, quàm
profanis, per
ordinē Mo-
narchiarum
quatuor de-
inceps me-
morandis.

Summa 553.
Ita ab Orbe
condito ad
Christum pa-
tientem, sunt
anni 4121.
mens. 6. d. 16.
id est, ad
Christū na-
tum, an.
4089. mens.
3. d. 6.

4121

Iohai auctor li-
bri Zoar, Nehe-
mias ben Hac-
cana, R. Ionathā
ben Vziel, R. Si-
meō, R. Gamliel.
R. Eliezer.

Hæretici. Sam-
ballat & Meraf-
sē, è quibus no-
ua Samaritanorū
secta & templū
nouū Gerizim.
Saddoc & Baie-
thos, è quibus
Sadducæi & Ca-
raim, in Iudæa i-
dē ferē profiten-
tes, quod in Sa-
maria noui Sa-
maritani, Galilæi
siue Zelatores,
non esse paren-
dum magistratui
alienæ religio-
nis.

*Caluinita, con-
sonant Neofa-
maritanis & Sad-
ducais, quod no-
lint vltos patres
recipere, tradi-
tionibus Eccle-
sia se opponant,
mutilent sacram
Scripturam, in-
fernū aut nullū,
aut imaginariū
duntaxat, sine i-
gnis pœna cor-
porea, cōstituāt.
Aliquid etiā af-
fine habent cum
Galilais, saltem
Anabaptistæ,
istorum eluuiēs.*

Cetera lib. 2.
Cronolog. à pag
84. ad 180.

		Ann mun di.
	<i>Membrarim autē per suc- cessionē qua- tuor ingentiū Monarchiarū Græcis & La- tinis partim auditarum, partim etiam cognitarū: ni- si quod nume- ri fracti ad su- periore calculū addit an- nos tredecim.</i>	3569
		4721

Religionis

*Religionis & Doctrinae continuatio, & ad
hanc vltimam partem Veteris Testa-
menti ætatem transmissio.*

SEXTA ætate antiqua religio & doctrina retinetur,
& ad Christum inter captiuitatum & persecutionum
multa discrimina perducitur, per Prophetarum reli-
quias, multos Scribas, Doctores, Rabbinos, externos
Philosophos, & Poëtas, quos in hanc omnes confere-
mus, & si plerique nostrorum penè sint temporum,
quod partim Prophetas sint secuti, partim sua omnia
ē sextæ huius ætatis Cabbala, traditionibus, & disci-
plina quasi per manum receperint. Deum esse vni-
cum. Malach. 1. Nunquid non pater vnus omnium no-
strū, nunquid non Deus vnus creauit nos? Eccles. 1.
Vnicus est altissimus. Sap. 12. Non est alius præter te.
Machabei pro Dei vnitae contra Græcos pugnant, Iu-
dæi in libro Ester & Danielis pro eius professione in-
ter Babylonios & Persas periclitantur. Denique om-
nes pij, qui sequuti sunt Prophetas, eandem doctrinā
posteritati contra Polytheian omnia tunc occupantē
relinquunt: Imò etiam impij & profani omnium secu-
lorum paulo sapientiores. Trimegistus in Pœman-
dro cap. 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12. In Asclepio cap. 16, 7, 11. Phœ-
recydes, Syrus, Pythagoras, Philolaus, Architas, Em-
pedocles, Parmenides, Melissus, Xenophanes, Ti-
mæus Locrus, Zenō Eleates, Acmon, Euclides, Anaxa-
goras, Plato, præsertim in Epistolis, Timæo, Par-
menide, Aristoteles in metaphysicis, lib. 8. physic. & lib
de mundo ad Alex. Theophrastus in Metaphys. Zenō

Stoicus, Epictetus apud Arianum, Alcinoüs de doctrina Platonis, Aphrodisæus lib. de Prouidentia, Plutarchus de Isi & Osiri, & alijs multis opusculis, Damasci^o, Iamblicus de secta pythagor. & de Mysterijs Ægypti, Simplicius in 1. phys. & in Epictetum Ariani, Plotinus Enneadibus passim, fufius Enn. 2. per totum lib. 9. Porphyrius de Abstinencia, & alibi, Proclus in Theologia Platonica, lib. de Anima & de Dæmone, vbi affirmat πολυθεότητα esse ἀθέοτητα, è Latinis Seneca, Macrobius, Calcidius, Cicero de Natura Deorum, de diuinatione, de Vniuersitate, de Somb. Tusculan. &c, præter oracula Sibyllinã, & Deorum ipsorum, siue dæmonum, poetarumque fragmenta à Iustino Martyre, Clemente Alex. Lactantio, Arnobio, alijsque innumeris producta. *Trinitatis mysterium*, Daniel ad id aliquoties pluraliter loquitur de Deo. c. 2, Sacramentum hoc mihi reuelauit (Deus) vt interpretationem Regi manifestaret (pro manifestaret) 4, In sententia vigilum decretus est sermo sanctorum (Dei sancti) & petitio. 7, regnum dabitur sanctis Altissimorum. (Dei altissimi.) Et mox, & suscipient regnũ sancti. Altissimorum. Et, Sanctos Altissimorum conteret. et interficiet robustos, populũque sanctorum (Dei sancti) secundum voluntatem suam. Quod caput est propriè de Antichristo, quem fore Arianum, Diuinitatiq; Christi, & spiritus sancti infestum ex alijs locis constat. Zach. 11, Pastores eorum (Deus Iudæorum pastor) non parcat eis. Malach. 1, Si ego Domini sum (Dominus) vbi est timor mei? Quas personas vnicum in versum inclusit Aggeus, & nominauit: ego sum vobiscum, dicit Dominus exercituum, cum Verbo, quod promisi vobis, & spiritus meus in medio vestri. Nolite timere. Hinc Zoar è Rabbi Ibba ad illud Deut. 6, Audi Israhel, Dominus Deus tuus, Deus vnus est: per primum (γ') intelligit Patrem: per secundum

(Eloheum) Filium: per tertium (γ') Spiritum sanctum. Deinde citato Esaia Trisagio: sanctus (inquit) Pater, sanctus Filius, sanctus Spiritus sanctitatis, quos alibi vocat tria specula, tria luminaria, tres supremos patres, principio sineque carentes, alijs tres *Middoth, Sephiroth, Elionoth*, tres ipsius infinitæ (*En Soph.*) numerationes sublimes, *Keter* Coronam, *Hocma* sapientiam, *Bina* Intelligentiam. Tres Iodin (γ') nomen Tetragrammaton designantes. Cuiusmodi alia proferuntur è Midras Ps. 50. Midras Eccles. c. 4. R. Mose Haddarfan in cap. 42. Gen. R. Sheolá in Ps. 111, & 112, R. Azariele, tract. de Sanctitate, R. Abraham lib. Ietsirá, R. Isaac lib. de Creatione, R. Hamai tract. Hahiiun; R. Nehemia ben Haccana in Epist. Hassodoth, de Sod, siue mysterio nominis Tetragrammati, nunc per 12, nunc per 42, literas expressi. Cuius rei fama ad profanos peruenerat. Nam in Deorum sacrificijs ternario numero utebantur, Arist. lib. 1, de Cælo cap. 1. & isto numero Deus imparè gaudet. Virg. Eglog. 8. & εἰς περὶς ἀποπέριδον καὶ περὶς τὰ δὲ πέντε φωνῶν, ad ter libo, & ter hæc venerabilia clamò. Theocritus Idyll. 2. Et veteribus *Chalæorum & persarum* λόγοις vt Zoroastris, citante Gemisto Pletone Platónico, *πατὴρ ἕξ ἐπέλεσε πατὴρ, καὶ παρέδωκεν δευτέρω, & Procl. lib. 2. & 3, Comment, in Parmenidem Platonis, οὐκ πατρὸς ἀλλ' ἕξ ἀριθμῶν τοῦ ἀριθμοῦ. Item, τοῦς πατρὸς, &c. Μαγορίτης, de tribus principijs Oromase, Mitri, & Arimine, quæ Deum, mentè & animam interpretantur, Ægyptiorũ veteri oraculo Serapidis ad Thulem Regem apud Suidam in Thulis, *αἰσθητὰ θεός, μετέπειτα λόγος, καὶ πνεῦμα σὺν αὐτοῖς, ταῦτα δὲ συμπεδύσα, ταῦτα καὶ εἰς ἐν ἰούτα τίτυκται* Et in Mercurij Trimegisti Pæmandro cap. 1, 3, & 7. ὁ θεός ἀρρηνομήνης, ὡν ζωὴ καὶ φῶς ἀσκήνησε λόγον, ἕτερον νοῦν δημιουργόν, cum alijs eiusdem apud Cyrillum contra Iulianum,*

& Suidam in Mercurio prolatis. Græcorum, vt Orphei in Argonauticis apud Clement. lib. 5. Stroni. Pherecydis Syri apud Proclum, qui ex eius documentis ait Pythagorâ tres simul Deos celebrare, sicut & Platonem. Parmenidis in Cosmogonia, & apud Platonē in Parmenide de tribus subsistentijs, vt interpretatur Plotin^o En n. 4. lib. 1. cap. 8. Platonis ipsius Epist. ad Dionysium, *δὴ πρὸς θεοῦ τὰ δὴ πρὸς θεοῦ, καὶ θεοῦ θεοῦ τὰ θεοῦ* & alibi, vt probat Origenes lib. 6. contra Celsum, Numenij lib. de Bono, quo eum Proclus celebrasse scribit tres Deos, primum vt Patrem, secundum vt opificem, tertium vt opus ab utroque procedens. Plotini peculiari opere *θεοῦ θεοῦ ἀρχῶν ὑποστάσεων* & lib. de Ideis, & lib. contra Gnosticos, Iamblichii de secta Pythagoreorum, & lib. de Mysterijs. Scorsum c. 39. Porphyrij lib. 4. de historia philosophica, vbi citante cōtra Iulianū Cyrillo, Essentiā dei progredi vsque ad tria docet. In ea enim esse Deū supremū, qui bonū, secundū, qui vniuersi opifex, tertium, qui anima mūdi, & lib. de patriarchis, ē quo proclus dogma *θεοῦ τὸ αἰώνιον, καὶ ἀσώματον καὶ ἀκίνητον* huic mysterio congruens profert. Amelij, qui eodem referente tres Reges, trēque intellectus constituebat, qui & cyrillo Augustinoque narrantib^o, initium Euangelij D. Ioannis laudabat, & literis aureis inscribendum asserbat, tanquam platonice philosophiæ consentaneum. procli ipsius lib. de Theologia platonica, & in parmenidem platonis. Latinorum, vt Calcidij in Timæum, Summus Deus iubet, secundus ordinat, tertius intimat. Macrobij lib. 1. in Somn. c. 14. Deus, qui prima causa, & est & vocatur, vnus omnium Princeps, & origo superabundanti maiestatis fecunditate de se mentem creauit. Hæc mens *θεός* vocatur, qua patrem inspicit, plenam similitudinem seruat au-

thoris. Animam verò de se creat, posteriora respiciens. Deinde vt intelligatur, de qua anima istud accipi debeat, nempè diuina, mundi, siue vniuersi effectrice, non humana, paulo post: Anima ergo (inquit) creas sibi condensque corpora (nam ideò ab anima natura incipit, quam sapientes de Deo & mente etiam *θεός* nomināt) ex illo miro & purissimo fonte mentis, quem nascendo de originis sue hauserat copia, corpora illa diuina vel supera, celi dico & syderum, quæ prima condebat, animauit, diuinasque mentes infudit, inferioribus verò & terrenis pro cuiusque ratione, existendi, viuendi, crescendi, sentiendi, intelligēdi naturā, quia caducū est corp^o, inseruit, et mox, hoc & Virgilius expressit. Nā & mundo animam dedit, & vt puritati eius attestaretur, mentem vocauit. Cælum enim, ait, & terras, & maria, & sydera Spiritus intus alit, id est, anima, sicut alibi prospiramēto animam dixit. Quantum, inquit, animæ quæ valent, & vt illius mundanæ animæ aufereret dignitatem, mentem esse testatur: Mens agitat molem. Nec nō vt ostenderet ex ipsa anima constare, & animari vniuersa quæ viuunt, addidit, Inde hominum pecudumque genus, &c. Et mox, Secundum hæc ergo, ex summo Deo mens est, ex mente anima. Anima verò, & cōdit, & vita complet omnia, &c. In quibus quidem, vt Pythagorici, & Platonici non nihil Ariанизēt, at multum est in tanta obscuritate vidisse aliquid. Separatim autem, *Filij* mysterium. Dan. 9. Ostende faciem tuam super sanctuarium tuum propter Dominum siue Deū. Zach. 12. De^o Inducitur loquēs, Aspiciēt ad me quē cōfixerūt 13, framea suscitare super pastore meum & virum socium vel propinquum meum, *אמיתי* Amithi, dicit dominus exercituum. 3, Dixit Dominus (filius) ad Satan, increpet te Dominus (Pater.) Mala. 4, Ecce ego

mittā Angelū meū (Ioannē Baptistā) & preparabit viā ante faciē meā, & statim veniet ad tēplū suū dominator, quē vos quæritis. Eccl. 51. Inuocauī Dominū Patrē Domini mei. Qui & eā sapiētīæ elogio diuinissimē describit capitibus 1, 4, 24, vt & eiusdē ætatis auctor Sap. 2, 7, 8, 10, 18. Quod secuti Iudæi deinceps diuinissima de Verbo Dei sparsere, vt Philo multis locis, lib. de Agricultura pag. 5. lib. de his quæ post sex dies, lib. Quod insomnia sint à Deo, lib. Quod diuinitas sit immutabilis, lib. 2. Allegoriarū, lib. Quis sit hæres diuinarū legū. Zoar, Chaldæi Paraphrastæ & Hierosolymitanus, de quibus proinde R. Menahem Rakanati in legis expositione, ad illud Exod. 16. vers. 8. Nō. cōtra nos est murmur nostrū, sed contra Dominum, transfudit (inquit) Onkelos, sed contra verbum domini, significans כיה שכנה נקראת כך והיא ההולכת עמם במדבר diuinitatem appellari verbum domini, nēpē eā, quæ comitabatur eos in deserto. Atq̄ hinc multa in trāslationibus Chaldaicis percipies, quod sequentibus exēplis postea illustrat. Num. 21. Locutus est populus in Deū & Mosē. Chaldæus, Detonauit populus in verbū Dei. Deut. 9. Ipse est qui trāsit ante te. Chald. Verbū Domini transt ante te. Gen. 9. vers. 12. Inter me, & inter vos. Chald. Inter verbū meū & inter vos. v. 15. Inter Deū, & inter omnem animam viuētē. Chald. Inter verbum Domini. Gen. 31. vers. 49. Videat Dominus. Chald. Aspiciat verbum domini. Gen. 21. Iura mihi per Deum. Chald. Per verbū Dei. Exod. 19. v. 17. Eduxit Moses populū in occursum Dei. Chal. In occursum Verbi Dei. Quibus addere possis illud Osee 1. vers. 7. Et saluabo eos in Domino deo suo. Chald. et redimā eos in verbo domini; Dei sui. & 2. v. 2. Non ipsa est vxor mea, neque ego vir ei. Chal. Ipsa nō se subiicit cultui meo, neque verb

meū recipiet precē eius. Sic hac ætate Chaldæi Paraphrastæ viā ad cōuersionē aperiebant Orientalibus, vt Græci, siue 70. Interpretes Occidentilibus. *ἡ πρώτη διδασκαλία* apud Platonē in Epinomideō *ἐπινομιῶν τῆ ἀρχαῖου*, lib. de Rep. quem vt principem & causam vniuersā vnā cum patre inuocat epistola ad Hermiam, Erastum & Coristum. *Spiritus sancti* Neh. 6, Spiritum tuum bonum dedisti, qui doceret eos. Ezech. 36, Spiritum meum ponā in medio vestri, & faciam vt in præceptis meis ambuletis. Agg. 2. Zach. 7. & 12. Sap. 1, 5, 7, 11, 12, 15, Eccl. 24, 39, 48. Quæ excipientes Iudæi deinceps diuinissima de illo prodiderunt, & Philosophis, præsertim Pythagoricis, Platonis, Stoicis, & Trimegisto hac memoria emergentibus copiosā segetē præbuerūt, vt de eo multa traderēt, *σωεακτικὴν εἶναι οὐσίαν* omnia cōtinētē, cōseruantē, totā infusā per artus agitare molē, & pleno se corpori miscere, intus alere, per totū mūdū peruadere, mundi esse spiritū, animā, mentē. Hinc Trimegistus in Asclepio, Spiritu (ait) augetur & gubernatur omnis in orbe species. Spiritus implet omnia, mundus nutrit corpora, spiritus animas. Spiritu ministrantur omnia, & vegetantur in mundo. Plato 10. de Legib. Agitat sanē anima omnia quæ in cælo existunt, terra, mari, iisdem motib⁹, qui nominantur, velle, cōsiderare, curare, siue prouidere, deliberare. Cic. de Nat. Deor. Animum esse per naturam rerum omnem intentū & cōmeantem, & in Academicis Animū mūdi, quē Deū appellant. & de Vniuersitate, Animum vt in mundi medio collocauit, ita per totū tetēdit. Virg. 6. *Æneid.* & 4. *Georg.* Mēs agitat molē, &c. *Macrobi.* vbi suprā. Calcidius in *Timæū* platonis, platoniscā sētētīā explicat. Materiā mouet spirit⁹ & vigor ex æternitate rationaliter totā interdū, nonnūquā præ portione. Nā

spiritus motuum illorum non est natura, sed anima, & quidem rationalis, quæ viuificans sensibilem mundum, eum exornauit ad hanc, qua nunc illustratur, venustatē. Quò pertinet intellectus agēs Alexandri Aphrodisei. Nā & si Aristoteles hoc minimè omniū instituat, vt qui intellectus agēs & patibilis sint re vnum & idē, solaque notione differāt, tamē ed apparet allusisse Aphrodiseum. Docet enim, Intellectum agentem esse re separatum, & extra homines positum, communem siue vniuersalem, & quendam Deum, qui in singulares hominum mentes agit ac operetur, vt sol in cunctas ciuitatis fenestras: patibilem autem esse singulares hominū animos, qui huius agentis recipiant influxus, impressiōnes, illustratiōnes, ac per eum in actum intelligendi perducantur. Quam Alexandri sententiam dum non caperet Aucroes, profana quædam & mōstrōsa de Intellectu communi commentatus est. Hæc enim desūperunt ab Hebræis, qui apud Eliam in Tisbi eū Ruah Hakkodes appellabant, q. Spiritum sanctitatis, Ecclesiæ moderatōrē, præfectumque, Sechina q. habitatiōnem, quòd ipse cum ea, præsertim cum prophetis maneat, ita vt Sadducei sub huius ætatis extremum in hæreticis numerati sint, quòd eum negarint De eo Zoar & ceteri Rabbini, consulendi sunt. Nam & illi viam præmunicbant ad futuram de ipso per Christum & Apostolos manifestationē, *Mundum esse creatum*. Omnes profani, vsque ad Aristotelem, qui primus philosophorum mundi æternitatem ausus est stabilire. Nā Oracula, Chaldæi, Ægyptij, Græci poëtæ, Orpheus, Homerus, Hesiodus, Phocylides, Sophocles, &c. Virgili⁹, Ouidi⁹, Lucretius, &c. imò & philolophi, pherecydes, pythagoras, Timæus, parmenides, Melissus, Anaxagoras, Empedocles, Heraclit⁹, Democritus, plato, Leu-

cippus, Epicætetus, Plutarchus, Platonici, Epicurei, Stoici, auctore Varrone, Theophrastus ipse, & si Aristotelis discipulus & successor, lib. de Saporibus, Deū creasse omnia non modò asserens, sed et iam de nihilo Plotinus lib. de mundo, Proclus in Timæum, Cicero multis locis, Macrobius in Somn. & Saturn. Seneca c. 31. & 32, de Vita beat. lib. 1. Nat. quæst. & in Epistolis, Galenus lib. 3, 7, 11, 15, 17, de vsu partium & lib. de formatione factus, vtut impius & planè profanus. Imò verò etiam ipse Aristoteles in Metaphysicis, dum recensens veterum de principijs opiniones, eum, qui *ἦν ἕντα ἀπὸ τοῦ τίς οὐσίας καὶ τὸ κένον* docuit, cæteris antepōnit. Et in lib. ad Alexandrum, quem senex conscripsit, Deum esse genitorem & conseruatorem rerum omnium, & lib. de Mirabilibus, Mare cum naturā terram obrueret, Deum contraxisse, vt terra extaret, ad conseruationem & vtilitatem hominis animantiumque. *In Christum fides, & expectatio*. Hag. 2. Stante templo Zorobabelis venturum desiderium gentium. Zachar. c. 3, 9, 11, 12, 13, 14. Dan. 2, 7, 9, intra 70. hebdomadas, id est, an. 490. 4. Ezrae 7, & 13, reuelandum intra 400. annos. 1. Ezrae, Neh. 8, Ezechiel multis locis, Malach. 2, 3, 4, Sap. 2, &c. 1. Mach. 14. Iudæi & sacerdotes consentiunt, vt Simon Machabeus sit dux & Sacerdos in æternum, donec surgat Propheta fidelis, centum vix annis ante Domini natiuitatem. Chaldæi Paraphrastæ, quorum vnus Ionathan 28. annis obiit ante christum, eius promissionem quauis occasione vrgent, & breui perficiētam ostendunt, Genes. 49. Num. 2 4. 3. Reg. 4. Elai. 4, 9, 11, 14, 16, 20, 5 3, 66. Hier. 23, & 33. Ose. 14. Mach. 4. & 5. Habac. 3. Hag. 2. Zach. 3, 4, 6, 10. P sal. 20, 44, 60, 71, 79. Cantic. 1, 4, 7, 8. Ruth 1, & 3. Lam. 2, & 4. Eccl. 1. & in Targhum Hierosolymitano, Gen. 43, 49, tribus locis.

Exod. 12. Num. 11, 24. Quæ oracula ab Elia in Meturghenan Rad. משה coaceruata hîc indicare volui, vt ea intelligamus veterē Synagogam accepisse de Christo, quæ Christiani de eodem exponimus, hostium etiam nostrorum confessione. Quare & eius aduentus est articulus duodecimus Symboli Iudæorum, de quo caput Helec in Talmud tractatu Sanedrin, & sectio integra Maiemonim R. Mose pag. 763, & mentio apud Rabbinos, tam veteres, quàm recentes creberrima, & vetus epistola Secretorum R. Nehemiæ, in qua docebat se tantum distare 50. annis ab ipso aduentu, veluti expectans consolationem Israël cum Simeone coæuo suo Christi susceptore, qui Talmudici contextus siue magna fundamenta iecisse fertur, à R. Hak kados post annos 160, perfecta, ad summumque perducta. Quod nec Gentiles latuit. Nam tunc percrebuerat fama toto Oriente esse in fatis, vt Iudæus rerum potiretur. Tacitus lib. 11. Sueton. in Vespasiano, cap. 4. Sibyllarum oracula de eo Romanos reddebant sollicitos. Cic. 1. Epist. ad Lentulum. Regem enim aliquem esse appellandum, si salui esse vellemus. Idem 2. de Diuinat. vbi & meminit Acrostichis, quæ illius Regis nomen & clogium primis literis versusum continebat, nêpè è libro 8. Oracularum Sibyllinorum, *Ἰουὴς χριστὸς δὲ ὁ θεὸς, ἑσπερὶς sacerdotίου publicum ministerium.* Iosue filius Iosedec primus templi restaurati Pontifex, & ceteri vsque ad Iaddû, Nehem. 13, qui Alexandro Magno occurrit. Reliqui apud Iosephum vsque ad Phinæum pontificem vlt. omnes à Iosue filio Iosedec 39 ad vsque caipham. Sacerdotes alij & Leuitæ distincti in suos ordines, vt prius, Nehemi. 11. & 12, 13, vers. vlt. Scribæ & Pharisei sedent super cathedram moysis, & hi quidem à temporibus Machabæorum, illi autem ab ipso Ezra, eorum aucto-

re paulo post reditū è Babylonia. *sacrificia & Sacramenta.* Vt prius apud Prophetas & auctores huius ætatis, scorsum Ezræ 3, 8. Neh. 10, vbi vers. 8. sp̄sio pro paruulis, 3. Ezræ 8 & 9, ædificarunt altare, vt offerrent holocausta, sicut scriptum est in Lege Moysi, & c. *Quin* & in perfectius commutanda docentur. Mal. 1, Oblatio munda per totum orbem. Zach. 9, frumentum electorum, & vinum germinans Virgines, & c. De quibus Rabbini mira sparsim, quin & Transsubstantiationis femina disertè tradunt, vt R. mose Haddarsan in illud Psal. 136. *Qui* dat panem omni carni, R. Iohai in cap. 25 & 28. Exod. Panē propositionis vocari, Heb. Lehhé panim, id est facierum duarum, quod sacrificium panis tempore Messiae cunctis Moisaicis successurum, & illis cessantibus nunquam desiturum, habiturum esset duas facies, vnâ corruptibilem, alteram incorruptibilem, substantia corruptibili in incorruptum messiae corpus intrinsecus conuersa. Ionathan in sua Chaldaea paraphrasi Psalmorum, ad vers. Psalmi 71, Erit firmamentum panis in terra in capite montium ecclesiae, placeta erit oblatio in capitibus sacerdotum, qui sunt in Ecclesia: vbi & R. Selomo, hunc versum Rabbini nostri exposuerunt de *Clusmorh*, siue placentis dierum Messiae. R. David Kimhi ad illud Osee 14, *Viuent tritico*, & c. Nonnulli (inquit) nostrorum exponunt, quod mutatio naturae erit in tritico futuris redemptoris Christi temporibus: & post, Et sanè magistri nostri piæ memoriæ meminere cuiusdam mutationis naturae, quæ futura sit in tritico. Locus Rabbini meretur Hebraica, vt cum vbi que vaneat, facilius isti consulant.

זכרו דגל שינוי טבע שיהיה בעתו בחטה *Vasa & ornamenta sacra*, à Cyro restituntur, Ezr. primo, & successoribus, cap. oct. & tertio. Ezras. Joct. 2. Mac. primo, *penitentia*, & eius actus. Neh. 9. Tefuba vocant

de qua cap. 7. & 10. libri Hajasar R. Tam, & in Talmud, & in Maiemonim tractatus peculiare. Confessionem autem peccatorum vocant Viddui, cuius formulam more solenni & certis verbis conceptam reperias apud Fagium, Leu. 5, & Num. 5. Scribunt enim Hebræi nihil profuisse sacrificia per se, neque expiase peccata, nisi præcessisset Tesuba & viddui, pœnitentia & confessio, è cap. 5. Num. *Benedictiones sacerdotum*, Eccl. 4. 5. De ijs est tractatus in Talmud Bircath Cohanim, Neh. 9. *Ceremonia, tunica sacerdotales*, &c, vt prius Neh. 7, & 8, Purificationes & quasi baptismata. Neh. 4. v. vlt. *Ieiunia crebra*, in Calédario Heb. Est. 5. & 14. Dan 9. Judith. 4. Zach. 8. quarti, quinti, septimi, & decimi mensis. Quin & Quadragesimæ exemplū 4. Ezræ 14. vbi Ezras per 40. dies scribit, noctibus autem panem manducat, id est, cibum capit. Ieiunium obsidionis Hierusalem à Nabugd. factæ, Ieiunium Ester, &c. singulis annis ieiunia vnginti sex in libello Taanith, & in Calend. Hebr. Quibus addiderunt magistri singulis Hebdomadibus ieiunia duo, id est, secundi diei siue Lunæ, & quinti siue Iouis. In libro Taanith, de quibus illud Euangelij, Ieiuno bis in Sabbato. *Delectus ciborum*. Dan. 9. Judith. 12. Machabæi malunt necari, quàm vesci cibis vetitis, 1. Mach. 7. Daniel & socij nolūt polui cibis gentium. Dan. 1. ne quidè vino potus Nabugdonozoris. Ibid. Dan. quæ tamen prohibitio non erat Mosis, sed Synagogæ, vt constat è Tisbi Eliæ in Rad. **קיס** nasac. *Religiosorum vita & vota*. Samaias reclusus. Neh. 6. vers. 10. Pharisei apud Iosephū lib. 13. Antiq. c. 9. Hassidei, 1. Mach. 7, qui Rabbiniס **חסידים** q. pij, sancti, Iosepho lib. 2. belli c. 12. & Plinio lib. 6. Essæi siue Esseni. quorum instituta monasticis nostris simillima Ioseph. ibid. Scribæ ab Ezra instituti ex Hebræis in suis

traditionibus. Multi Eremitæ ex Iosepho in vita sua *Templa, loca religiosa* **מסגדות** Ioseph, in vita sua q. oratoria, templū à Zorobabele inceptum, à Nehemia perfectum, 2. Mach. 1. & 2. locus quidam Nephtar appellatus, q. Purificatio, 2. Mach. 1. videtur Probatica piscina, Ioan. 5. Dedicatio muri Hierusalem, Nehem. 12. *Sacra imagines*. Et si nō legamus restitutos Cherubin, & alias sacras Imagines, piécturas, cælaturæ siue veteris tabernaculi Mosaici, aut templi Salomonici. At iam docuimus Rabbinos præceptum De non faciendo sculptili, eis minimè omniū opponere pag. *Sacra non vernaculè peragenda*. Hactenus lingua sancta & Hebraica in re diuina locum duntaxat habuit. non quòd illa esset vernacula, sed quòd sancta & prophetica. Vnde hæc etiam sexta ætate, & deinceps à Iudæis continuatur, & si illis iam minus sit vernacula & popularis, nec ab vllorum intelligatur, qui eam non didicerit, vt apud nos Latina & Græca. Quare Ezras & Scribæ formulam rei diuinæ Hebraica populo ignota tradunt & instituunt è Maiemonim parte. 1. tractatu Tephillâ & Bircah. Cohanim (id est, de prece & benedictione Sacerdotum.) Indè que in suis Synagogis, breuiarijs vtuntur Hebraica lingua scriptis. vt Mahzor, Siddur Tephilloth, quod R. Amram è Babylonia in Hispaniam misit circa annū Domini 900. Sedes, &c, Nefalque putatur alia id facere, R. Abraham Abben Ezra Eccl. 5, vers. 1. vbi & perstringit suæ gētis nōnullos poëtas Lyricos, quòd hymnis suis immiscerent Medica, Persica, Hispanica, &c. cum ne vsurpanda quidem doceat Syriaca & Arabica, quæ tamen Hebraicis affinia sint. Quod obseruat Ecclesia, dū non vulgaribus & profanis linguis, sed quatuor duntaxat sanctioribus & magis Catholicis, item Grammaticis eruditis, ad mysteria & disciplinas accõ-

modatioribus pro fouenda Sanctorum communione quam Idiomaticum diuersitas distraxit, ad rem diuinam solenniter utitur: vna à prima origine sancta, id est Hebræa, & tribus alijs sanctificatis dedicatisque Crucis titulo, Syra, Græca & Latina, è Hieron. in Epitaphijs Nepotiani & paulæ. Ne titulus Crucis Iesum Nazarenum Regè Iudeorum prædicans obliteretur. Scriptum quippè diuinitus in libro Psalmorum, Ne corumpas tituli inscriptione (Ps. 56, 57, 58. versib. primis.) Nicolaus Magnus ad Michaëlem Imperatorem: Ob eamque causam Greg. 7, ante annos plus quingentos Vladislao Boëmorum Duci petenti, vt sibi populòque suo liceret diuinum officium Slauonicè peragere, nõ assensit, quòd id Christianis institutis minus congrueret, & mysterio isarum linguarum diuinæ Sacrorum celebrationi destinatarum consecratarumque decerneret, per quas sanctorum communio per totum orbè conseruatur atque colligitur, quemadmodum aliarum innumerabilitate inducta est in mundum discordia atque confusio. Ipse lib. 7. Registri, & Olaus Magnus lib. 16. cap. 39. *Festa*, tam Mosaica quàm Prophetica, in Ezra & Nehemia celebrata vt priùs. Alia pro natis occasionibus instituta, vt dedicatio Machabiorum siue Encænna 25 mensis Kisleu. i. Nouembris, i. Mach. 4, quam pro sua præsentia probauit Christus, Ioan. 10. Luminaria siue Luminariũ festũ, Ioseph. lib. 12. Antiq. cap. 10. Dies ignis, qui datus est, quando Nehemias, ædificato tẽplo & altari obtulit sacrificia, 2. Mach. 1. Dies mardochei, 2. Mac. vlt. fortasse Sortiũ festũ in Ester, quomodo appellat Festũ, Iom tob, Gall. *Vn bon iour*, è Tisbi Eliæ. *Reliquia*. Eas abscondit Ieremias, vt Arcã, Tabernaculũ Altare incensi in monte, 2. Mach. 2. ignis sacrificij absconditus in puteo à sacerdotibus. quo in loco aqua appa-

ruit, è qua Nehemias & sacerdotet purificauerunt sacrificia, vbi Rex Perfarũ fecit tẽplũ siue sacrum ædificium (videtur esse Probatia piscina Ioan. 5.) Locũ hunc appellauit Nephthar, q. Purificatio, 2. Mach. 1. *Sãthi*, Onias, itè Ieremias Propheta Dei dudũ mortui orant Deum multũ pro populo, & vniuersa sancta ciuitate, 2. Mach. 15. Orat Angelus pro populo iudaico, Zach. 1. Michaël princeps Synagogæ stat pro filijs Israël, Dan. 12. Angeli Perfarum, Græcorum, Israelitarũ procurant sibi commissorum negotia, seque mutuo iuuat, Dan. 10. Ioseph ben Gorion belli iudaici, cui ipse interfuit, cap. 21. Lamentatione super calamitatibus Hierusalẽ aspergit sanctorũ inuocationibus, & quidẽ Dauide Cybero Argentinẽsi hæretico interprete: Exurge nunc Mose, fili Amrã, & vide populũ tuum, &c. Memor esto precationis, &c. Exurge nunc Aaron Sancte Sacerdos dei, &c. Surge nunc Phinees, &c. Euigila nunc Iosue, &c. Tu verò Rex David dormis, expergiscere, & veni, &c. Elifce, &c. Ioseph. lib. 3. Bell. c. 14. Latini exemplaris, Puræ animæ, quæ exaudiũt inuocãtes, Græci cap. 25. pag. 785. Rabbi Selomo in illud 4. Eccles. Laudo mortuos, qui iã dudũ facti sũt, Patriarcharũ ope & ministerio Israelitas dũtaxat exaudiri docet. R. Akibã in lib. Otioth de litera Samec, cũ scribitur, Hierusalẽ mōtes in circuitu ei⁹ mōtes Hierusalẽ cingētes, sũt patres, colles, qui circũcãsit matres, Sara, Rachel, &c. R. Isaac in 49. Gen. & 1. Exod. Sãctos nõ esse appellãdos mortuos, è vetustissimis Rabinis & R. Hakkadōs. kimhi in Malachiã ex eorũ dẽtraditione, Eliã præesse celebritatib⁹ circũcisionũ & actu & efficaciter adesse. iudæi in officio mortuorũ libri mahzor inuocãt patres dormiētes in Hebrõ, & ågelos tam horti, quã defũcti custodes, & in lib. anonymo cuiusdã, qui pro nostra religione àte multos an. scripsit, Fagio hæretico interprete, implorãt Dei memoriã meritò patrũ

Abraham, Isaac & Jacob, & merito reliquorum iustorum & sanctorum, ut eorum meritum adsit siue applicetur nobis. Impiorant, inquam, bis quotidie, matè & vesperi, ad illum modum orantes, & c. & post, Iacob pater noster cum sepelijt Rachel in via secundum illud, (Gen. 35.) & sepulta est in via, quae ducit Euphratam, totum istud factum est, ut R. Salomon ait, quod d. oraret Rachel pro filiis suis, ea hora, qua illos patris sedibus expelleret Nabuzardan in Babyloniam, sicut scriptum est, Vox in Rama audita est, Rachel plorans filios suos, & c. Hæc quidem non reperi in R. Salomone ad Genesim, sed ad Ieremiam cap. 31. idque ex Midras Hagada vetustissimo scripto. Denique id apparet ex precationibus de ea re, quas è Breviario Hebræorum conuertimus anno 1569 R. Abraham in fasciculo Myrrhae, Gen. 22. In principio anni nos cauimus, & ligationem Isaac hodie semini eius recorderis. Quemadmodum ipse est ligatus & vinculus, sic vincias, & liges omnia genera proprietatum iudicium. Deinde subiicit, hæc esse mysterium Isaac positi in medio, quoniam illum interponere solent inter se & Deum in suis precibus quasi intercessorem. *Preces pro defunctis*, Hascaba appellant. Quin & extat utraque lingua integrum Officium mortuorum, è libro Mahzor siue Breviario Iudæorum, à nobis publicatum ann. 1569 Requiescat anima ipsius in cubili suo, iaceat in pace, dormiat in pace. Et mox: Angeli pacis egredimini in occursum ipsius & c. quæ & Hæretici Münsterus & Fagius proferunt in Annot. ad 14. Deuter. R. Isaac Toletanus in lib. Beth Ioseph, siue Iore Deha, de ultimo legis præcepto Annis singulis anniuersario die mortis parentum ieiunandum est, & preces, quæ incipiunt Kadis, Sanctus, fundenda, iuxta illud, quod solemus dicere, Iudicium improborum Israëlitarum in Gehena est mensum

mensum duodecim, & post ea ascendunt.

Purgatorium. Ab Hebræis assertum alibi docuimus, sed & anno superiore Patavij de ea re certissimas & eruditione plenissimas probationes amicus noster B. Valuerdus Gandia Hispanus Hebraicè Latinèque emisit. E Zoar in 18 Gen. & 47 Ex. 23. Rakanati Gen. 37. Leu. 16, 21. pag. 154, col. 4. R. Menahem Tzioni, Gen. 16. Abdia Sophroni pag. 91. Alphefi tractatu Ros Hassanim cap. 1, pag. 216. Rabbena Nisim eius Scoliaste, è libro Ialikut. Rabbi Meir lib. Habodath Hakkodes parte 2, cap. 31. E libro Iesod Sirim, è Midras Eccl. cap. 12. è lib. 2 R. Manahem Tzeda Laddarec, è lib. Alcat Rochel pag. 19. & part. 2, lib. 2. è Kabuenaki, è Midras arcana, è R. Ioseph Albone lib. de articulis fidei. 4 cap. 34. è tractatu Ros Hassana, è Menorath Hamaor, R. Isaac c. 2. partis secundæ, è Tephillath Mosis, è tractatu Haghigá in Talmud Hierosoly. è tractatu Baba Batra, & eius scholiis, siue Tosaphoth. è tract. Nedarim & Helec, R. Bahhai è Deuter. 34. è lib. Sem. Tob concione 5 de penitentia, è Hakidath Isaac, Genes. 23 & Leuit. 27, adde librum Iasar R. Tani cap. 12, & penè Rabbinos omnes quorumcunque tandem sint temporum.

Traditiones. Earum scriptor Ezras & sequentes scribæ, deinde Talmud cæptus à Simone Iusto & finitus ab Hakkados anno Christi 188. Nam non modo conseruatur lex ore tradita, & per manus accepta, verum etiã iam nomine Cabbalæ scripto mandatur, ne propter exilia veniret in obliuionem, ut 70 libris Ezræ 4 Ez. 14. quos se habuisse prodidit Picus Mirandula, ut utroque Talmud Baby.

Ionico & Hierosolymitano, vt libris Mizuoth, id est, de præceptis legis, &c. Quo pertinere ait R. David Kimhi, illud 1 Par. 4. Hæc autem verba vetera, nempè ad Cabbalam, id est, receptionem, siue Massoram, id est, traditionem maiorum, & R. Abraham testimonia Psal. 118. Nempè ad præcepta ea, quæ testimonium habent à Patribus tanquam testibus oculatis, vel auritis, non à scriptura, suntque lex per traditionem accepta sine scripto.

Vita eterna, Iudicium postremū. Daniël, Ezechiël, & cæteri huius memorię Prophetæ & authores nihil habent crebrius vsque ad Christum. Sicque perfecta est cohortatio Dei, Malach. 4. Memento legis Mosis serui mei, quam mandauit ei, in Ore, ad omnem Israël, Præceptorum & Iudiciorum, quousque veniet dies Dei magnus & admirabilis. Nam & reliqua omnia abundè demonstrant authores huius ætatis, partim Prophetæ, partim Prophetarum successores & hypophetæ. Sic Religionis veteris doctrina ad nouum populum perenniter transmissa est. Imò & Dei colendi ritus atque forma. Nam Christus sola sustulit siue figuralia, vt loquitur Aug. lib. 10 de Ciuit. cap. 19 & 20, siue sacramenta prænunciatiua, vt idem lib. 19, contra Faustum, & epist. 49 ad Deo-gratias: siue umbratica, vt Paulus ad Hebræos, qualia fuere sacrificia, Circumcisio, Propitiatorium, Tabernaculū Mosis, & quę in Tabernaculo reclusa, cibi & potus Iudaici, Partes diei festi, Neomeniæ & Sabbatorū, umbram futurorum habentes. Col. 1. Heb. 9 & 10. Gal. 2 & 3. Non item simplices cæremonias ad rei diuinæ, vt habet Iosephus 3 Antiq. cap. 8,

cap. 8, pag. 74, vel *θεωπία*, vt Dionys. de Eccl. Hier. pertinentes. Et sanè ratio templorum; Verbi gratia, adorationum, genuflexionum; stationum, religiofarum vestium, vasorum factorum, benedictionum, asperisionum, festorum, lustrationū, cantuum & similiū rituum, quæ olim fuit, hodie quoque permanet, nempè vt Deus ritè, solennius, sanctius, decentius colatur. Deinde in Apostolicis quoque literis id obiter quoque indicatur, dū Christus suo aduētū nihil in hac parte mutat, nihilque contra differit. Denique dum Apostoli horum rituum spargunt semina in suis, partim scriptis, partim traditionibus apud veteres extantibus. Hinc Tertul. initio libri de Oratione.

Quicquid retro fuerat (in Mosis Lege) aut demutatum est, vt Circumcisio, aut suppletum; vt reliqua lex, aut impletum, vt prophetia, aut perfectum, vt fides ipsa. Et Leo magnus D. Augustini discipulus apertius initio sermonis sexti de Ieiunio decimi mensis; tractans illum locum: Non veni soluere legem, sed implere. Quædam de mandato veteri ad nouam obseruantiam transferuntur. Et post, Cessantibus enim significationibus, quibus Saluatoris nostri nunciabatur aduentus, & peractis figuris, quæ abstulit ipsa præsentia veritatis, ea, quæ vel ad regulas morum, vel ad simplicem Dei cultum, ratio pietatis instituit, *in eadem apud nos forma*, in qua sunt condita perseuerant, & quæ utriusque testamento erant congrua, *nulla sunt commutatione variata*. Ex iis autem est etiã decimi mensis solemne ieiuniū. Et de septimi mensis Apostolica institutio ita veteris Testamenti sacramenta distinguit, vt quædam ex iis, sicuti erant condi-

Regna Medorum, Persarum, Æthiopum.

Viri illustres,
 Servius Tullius, deinde Tarquinius Superbus Romanorum Reges, Epimenides, Draco, Pisistratus tyrannus, qui primus libros disciplinarum liberalium publice Athenis legedos posuit. Solon, Septem Græciæ Sapientes, Pherecydes Syrus philosophorum fons, Anaxagora & Pythagora præceptor.

Ha-

Annian- te Chri- sti natū.		Anni mundi.
<i>Ibidem</i>	² b EVILME- RODAC, an. 23.	3605 3628

b paulò æquior.

Annian- te Chri- sti natū.		Anni mundi.
<i>Dan.</i>	³ c BALTA- ZAR, quem vicete Darius Medus & Cyrus Persa, ann. 10.	3628 3638

æ Auo
quã Pa-
tri simi-
lior, ob
negle-
ctũ reli-
gionis.

Haliattes Lydorum Rex, deinde Cræsus. Thales Milesius Philosophiæ Ioniciæ conditor. Pythagoras Italiæ. Alcmaeon Crotoniæ, qui primus de rerum natura scripsit. Arion muscus, Anacreon.

*Sacri Scri-
ptores,* Hieremias, Baruch, Daniël, Ezechiel, Ioa-
chim auctor libri Iudith.

Profani,
 Simonides,
 Thergius,
 Sappho, Ste-
 sichorus, Al-
 caeus, Draco

inchoate captiuitate Babylonica, deinde Solon, & alij Græce sapientes.

Heretici Achab Chulic fil. & Sedechias Maasie f. Nicolaitarum species, quos fixit Rex Babylonis Hier. 29. Semcias Neiamites.

Caluinite his conuenienter ministerij pretextu mœchantur cū vxoribus amicorum suorum, &c.

Cetera lib. 2 Chronog. à pagin. 125, ad 132.

<i>Annian- te Chri- stū natū.</i>		<i>Anni mundi.</i>
	Sūma post captiuitatē an. 70.	3638

*Annian-
te Chri-
stum.*

MONAR-
chia secūda
Perfarum.
*incipiens an-
ni mūdi 3638*

*Anni
mundi.*

SECVN-
dæ Monar-
chiæ infir-
miora.

In 2 Mo-
narchia res
Græcorum
inchoant.
Nempè vbi
desinūt scri-
pta sacra, il-
lic profana
incipiunt.

reditus
Iudæo-
rum in
patriā.

2 Mo-
narchia.

Dan. 6.

I
DARIUS
filius hidaf-
pis siue Af-
suëri de ge-
nere Medo-
rum Medus-
socer Cyri
an. 2.

3638

3640

Ante hęc
omnia apud
eos incerta
vel fabulo-
sa.

Literarum
& discipli-
narum apud
Græcos ini-
tia.

Ionica & I-
talica primę
corum phi-
losophiæ.

Deinde phy-
sica Democri-
tici &c. E-

hica siue So-
cratica, A-
cademica.
Peripateti-
ca, Cynica,
Pyrrhonia.
res Cartha-
ginensiu, Si-
culoru &c.
Bella Persica,
Italica, Si-
cula, Car-
taginensia,
Græca Pelo-
ponnesiacu,
Thracium.

Regna Syra-
cusanorum.
Resp. Cartha-
ginensium,
Romanoru,
Græcorum.

Viri illustres.
Crcesus, Phi-
lofopohi ve-
teres. Anaxi-
mâder, Ana-
ximenes, A-
naxag. So-
crates, Ana-

Anni an-
te Chri-
stum.

Exr. 1. 2.

²
⁴ CYRVS
gener Da-
rij rex Per-
saru suc-
cedit Me-
do, vnũ-
que è duo-
bus impe-
riũ succes-
sionis & vi-
ctoriarũ iu-
re facit an-
30.

3640

3670

Anni
mundi.

¶ Eccle-
siam &
pietate
coluit.

Anni an-
te Chri-
stum.

¶ Iudeos
afflixit,
impius
fuit.

Exr. 3.

³
^b ASSVE-
RVS, siue
Artaxerfes
primus Da-
rij Medi F.
an. 20.

3670

3690

Anni
mundi.

xagora au-
ditor, Archi-
tas, Taren-
tinus, Miltia-
des, Cimon,
Themisto-
cles, Aristi-
des, Pericles,
Alcibiades,
Lysander,
Conon, Epa-
minondas,
Dionysius
Syracusanus
Dion.
*Sacri scri-
ptores,* Da-
niel, Ezras,
Nehemias,
Haggeus, Za-
charias, Ma-
lachias, Mar-
docheus, Io-
achim au-
tor libri Iu-
dith.
sibylla Chal-
dea siue Per-
sica. Hellef-
pontia.

GENERARDI

Profani, Parmenides, Heraclitus, Democritus, Empedocles, Æsopus fabulator, Hippocrates Pythagoræ discipulus, Pindarus, Sophocles, Euripides, Æschylus, Herodotus, Rhucidides, Euclides, Aristophanes, Euhemerus, Plato, Xenophon, Isocrates, Aristoteles, Polybius, Æschines, Demosthenes, octo alij oratores Thrasimachus, Theopompus. Rabbini. Scribent prophetis succedunt, quibus

Anni ante Christum.	Anni mundi.
4 c DARIUS LONGIMANVS Astaxerxes 2, pius, an. 40.	3650
5 d ARTAXERSES, Memnon, an. 49.	3730
	3779

c Impij patris piensissimus filius.

d Neq; frigidus neque calidus.

NOTAE CHRONICAE.

Anni ante Christum.	Anni mundi.
6 e DARIUS CODOMANVS, Artis F. quem vicit Alexander Maced. an. 6.	3779
	3785
Summa 147	

e Iudeorum patrum studiosus.

quous se sequenti Monarchia adiungunt Pharisæi & reliqui sapientes.

Heretici Sabbat & eius Gener Menasse, Neosamaritani.

Calvinia cum istis Scripturas mutilat.

Cætera lib. 2 Chronog. à pag. 132 ad pag. 147.

INSIGNIO-
ra tertie Mo-
narchia.

Nouæ Phi-
lofophorum
feetz, Stoi-
ca, Epicurea,
noui Acade-
mici:

Annis 26,
post mor-
tem Alexā-
dri, Roma-
norum no-
men extra
Italiam au-
ditur, Pyr-
rho Epiro-
tarum Re-
ge. Nā Gre-
cis incipiē-
tibus minui
illi emer-
gunt.

Eodem fer-
mè tempore
res & potē-
tia Partho-
rum, Carthia-

Annian-
te Chri-
stum.

MONAR-
chia tertia
Macedonū
fiue Gręco-
rum,
*incipiens an-
no mundi.*
3785.

3. Monar-
chia.

1. Mar. 1.

I
ALEXAN-
DER MA-
GNVS, an.
6.
post confe-
ctum Dariū.
Alioqui im-
perauit. an.
12.

Anni
mundi.

3785

3791

Iudæi
Perfis
deletis
fubiicitū
tur Ale-
xandro
Magno.
Deinde
Ægy-
ptiis e-
ius suc-
cessori-
bus, pro
lomæo
Lagi,
Phila-
delpho;
Euerge-
ti, Phi-
lopato-
ri, per
an-

annos
123. vsq;
ad An-
tiochū
magnum,
per quē
dein-
ceps sub
mifit re-
gibus Si-
ria vsq;
ad Ma-
chabæ-
os, per
annos
60.

Postea
fuis pri-
cipibus
gaudet
de Ma-
chabæo-
rum fa-
milia
per an-
nos 100
vsq; ad
Herodē
alieni-
genam:

Annian-
te Chri-
stum.

Anni
mundi.

ginēfium &
Romanorū
incipit circa
annum 100
Alexandri.
Bella, Roma-
na contra E-
pirotas, Car-
thaginēfes,
Cimbros,
&c. Græcā
contra suc-
cessores Ale-
xandri, Gal-
lica, contra
Macedonas,
Indorum &
Perfarū con-
tra Reges Sy-
ria. Achæo-
rum, Ætolo-
rum, &c. Sy-
rorum, Æ-
gyptiorum.

Regna noua,
Thracia, Po-
ti, Afia, Sy-
ria, Ægypti,
Sicilia, Gal-
lo-Græcia;
Par-

Parthorum
per Arfacē,
Bithyniæ,
Cappado-
ciæ.

Viri illustres,
Pyrrhus Epi-
rotarum rex,
Agathocles,
Antiochus
Magnus, An-
nibal, Arfa-
ces, Scipio-
nes, Fabij,
Marcelli, Ca-
tones, Phi-
lopoemenes,
Achei & Ae-
toli plurimi.

*Sacri scripto-
res,* Iesus fi-
lius Syrach,
Philo se-
nior, auctor
Sapientiæ,
scriptores
Tobiaz, Ba-
ruc, & simi-
lium, qui re-
lati sunt in
secundū He-
bræorum ca-
nonem, Sc-

ptua-

Anni ante Chri- stum.	Anni mundi
a PTOLO- MAEVS LA- GISOTER, an. 40.	3791
Nam Ale- xandri suc- cessio diu- turnior & florētior fuit in Aegypto vsque ad Au- gustum, sub quo natus est Christus, se- ptimæ & vl- timæ ætatis conditor & principium.	3831

qui de-
nique
cum sua
posterita-
te per
alios an-
nos 100.
vsq; ad
Roma-
nam cap-
tiuuta-
tem reg-
nū Iu-
dææ be-
neficio
Roma-
norum
Cæsarū
tenuit.

a Eius
vigesi-
mo ter-
tio in-
cipie-
bat ter-
tius cē-
tēna-
rius an-
te Chri-
stū na-
tum.

Anni ante Christū.	Anni mundi.
b Iudæo- rum stu- dio sior quāmpa- ter.	3 b. P T O L. P H I L A- D E L P H V S, an. 38.
c Et hic æq; fuit Iudæis.	4 c P T O L. E V E R G E- T E S, an. 24.
d Iste cōtra mi- quissim⁹.	5 d P T O L. P H I L O- P A T O R. 16.

tuaginta in-
terpretes, au-
ctor librorū
Machabæo-
rum.
Profani, Theo-
phrastus, mer-
curius Tri-
megistus, Ze-
no Citriæus,
Epicurus, Be-
rosus, Cal-
lias, Menan-
der, Aristæas,
Demetrius
Phalæreus,
Ecateus Ab-
derites, chry-
sippus, Car-
neades, Ly-
cophrō, Cal-
limachus, A-
ratus, Theo-
critus, Nicā-
der, Philo-
nus, Zoilus,
cui restitit
Athenodo-
rus Arati fra-
ter. Apollo-
nius Rhodi⁹,
Eratosthe-
nes.

GENEERARDI,

	Anni ante Christū.	Anni mundi.	
feu Pharisei, Effici sine Ho- fidim, R. Si- meon Ben Iohai, Nche- mias.			
	12 PTOL. AVLETES. 30.	4053	i Hunc reduxit Gabinus Pompeij iussu.
Heretici, Sa- doc, Baic- thos, Cara- im.	13 k PTOL. DIONY- SIVS. 2.	4055	k Pom- peij pro- ditorie oc- cidit.
Caluinita, Ec- clesiæ tradi- tiones; cum Caraim reii- ciunt.	14 l CLEO- PATRA ANTONII. an. 18.	4073	l Tunc in regnū Indeorū Herodes irrepsit.
Cætera libr. Chronogr. à pagin. 147, ad 175.	Summa 270.		

Mo-

NOTAE CHRONICAE.

59

Anni ante Christū.	MONAR- chia quarta Romano- rum, incipiens an- no mundi 4073.	Anni mundi.	INSIGNIO- ra inity quar- ta Monar- chia.
			Grammati- ca, Rhetori- ca, Poëtica, Philosophie professio v- traque lin- gua.
			Philosopho- rum sectæ mi- scetur, nec in vllius iu- ratur verba magistri.
			Geographiæ vltus & tabu- læ apud La- tinos primū proposita.
			Pax latè per orbem.

Ianum
clausit ob
pacem v-
bique fir-
mata, q̄
Christus,
paci pri-
ceps, tum
esset na-
sciturus.

I
AVGVSTVS
CAESAR,
an. 44.
post deu-
ctam Cleo-
patram &
Antoniu.
Alioqui
imperavit,
an. 56.
quorū qua-
dragesimo
primo ex-
pleto, &
42 incunte

h iij

Cessant

Cessant ora-
cula delphis
& alibi.

Regnū Dei
per Christū.
Bella. Ciuili-
bus nece An-
tonij finis
imponitur.
Contra Ger-
manos & Sar-
matas aliqua
geruntur.

Regna Iudæo-
rum, Cappa-
docie, Indiæ,
Arabia, Ly-
bia,

Viri illustres,
Mecænas, A-
grippa, Ger-
manicus,
Quintilius
Varus, Ma-
nutius Plan-
cus, M. Lol-
lius, Seranus
&c.

<i>Anni ante Christū.</i>	CHRISTVS natus est, qui erat vi- cesimus no- nus à deui- cto Anto- nio: quater millesimus centesimus secundus à mundo cō- dito, vt qui- dē proce- ditur per successionē Monarchia- rum. Nam iuxta Bi- bliorum re- ctiorē cal- culū Chri- stus natus est anno mūdi 4089 Sed facilē fuit trede- cim annos fractos Mo- narchiarū sumere pro in-	<i>Anni mundi.</i>
		4102

<i>Anni Christi.</i>	integrīs, & sic addere ad Biblio- rum iustos siue inte- gros.	<i>Anni mundi.</i>
	Augustus Cæsar post Christū na- tum ad huc imperat, an. 15.	4102
15		4117
	² TYBERIVS, an. 18. vsque ad Christi mortem.	4117 4134
32		

*Sacri scripto-
res,* nulli ob
instantē ad-
uentū Chri-
sti, qui suo-
pte ore iam
legem & cō-
siliū suū,
Patrisq; erat
enuntiatur⁹,
quemadmo-
dum ad So-
lis exortam
vmbra diffu-
giunt.
Profani, Dio-
scorides, Ho-
ratiū, Ti-
bullus, Pro-
pertius, Vir-
gilius, Vi-
truvius, Dio-
dorus Sicu-
lus, Diony-
sius Afer,
Strabo, & re-
liqui, de qui-
bus initio se-
ptimæ ætatis.

Rabbini, Pha-
risæi siue sa-
pientes

phétes, & Efe-
lei, siue Ha-
gidim, R. Io-
nathá Vzie-
lis f. R. Gam-
liél.

*Heretici, Ga-
lilei, siue Ze-
lotæ, Sicarij,
Sadducæi,
Samaritani.*

*Caluinitæ, cū
istis arma ca-
piunt, & ad-
uersum legiti-
mos magi-
stratus capiē-
da docēt, suę
religioni cō-
trarios.*

Cætera lib.
Chronolog.
pag. 175 ad
189.

Anni ante Christū.		Anni mundi.
	Atque hīc quoque ob superiorē causā Chri- stus inueni- tur passus an. Mundi 4134, vel 4135, qui tamen pro- priē passus est secundū rectiorem Biblicum calculum, anno 4121 expleto. Nam tre- decim Mo- natchiarū fracti, toti- dem annis auxerūt in- tegrōs Bi- blicos.	

*Christū
studiosus.
Nam eū
inter deos
referre
voluit, et
Christia-
norū in-
sectatori-
bū mini-
tatus est.*

*Consult
Philoso-
phos, cur
oracula
desicerēt.
Plut.*

A CHRI-

Anni Christi.		Anni mundi.	INSIGNIO- ra primi se- culi.
	A CHRI- sto nato ad hoc tēpus sunt anni 1582. <i>Sedecim se- culorum in- ductione id ostenditur.</i>		Hoc primo centenario pax per or- bem. Euangelij lata propa- gatio. Iudæorum calamitates varia. Vrbs Hie- rusalem cum templo à Ti- to euertitur, & tota gens dispergitur. Poësis & Philosophia & reliquæ li- teræ vigent. E decē Ro- manis perse- cutionibus prima Nero- nis, secunda Domitiani. <i>Bella, Suc- uicum, Par- thicum,</i>

thicum, Britanicum, Iudaicum.

Eius Imperatores. Augustus post Christum natum annis 15. Tiberius 23, Caius Caligula 4, Claudius 13, Nero 14, Galba mensib. 7, Otho m. 4, Vitellius m. 8, Vespasianus an. 10, Titus 2, Domitianus 15, Nerua 2, id est, duodecim Caesaribus.

Præcipui scriptores sacri, Apostoli, Marcus, Lucas, Nicodemus, Clemens Romanus, Linus, Hierotheus, Dionysius

Anni Christi.		Anni mundi.
I	PRIMUM SACV-LVM à Christo nascete ad Traiani Imperium, & Ioannis Euangelista mortem. an. 700.	4089
	nempè	
I	Christus an. 32. mens. 3. dies 10.	4121

Anni Christi.		Anni mundi.
	* Liturgiam suae Missam cum Symbolo prius instituerunt, quam in orbem dispergerentur, Clemens Constit. Apost. 8.	
32	* Apostolice ante fixam Romae sedem Apostolicam, an. 12.	
	Christi vicarij visibile Ecclesie unitatem & monarchiam constituentes.	4121

nysius Arcopagita, Ignatius, Martialis, Hermes, Polycarpus, quibus adiungi possunt Iudaei, Philo, Iosephus.

Profani, Aesinius, T. Lilius, Dionysius Halicarnassensis, Trogius Pompeius, Valerius Max. Cornelius Nepos, Cornelius Gallus, Xistus Pythagor. Ouidius, Fenestella, Seneca duo, Persius, Silius Italicus, Lucanus, Columella, Pomp. Mela, Cornutus Philosophus, Plinius

Plinius maior, Thesalus Medicus, Marinus Tyrius Geographus, Higinus, Probus Gramat. Asc. Pædianus, Quintilianus, Iuuenalis, Martialis, Stella, P. Statius, Cornelius Celsus, Apollonius Tyaneus.

Hebraei, Iosephus ben Gorion, R. Galliel maior, R. Iosua, R. Iohanã ben Zachari, R. Eliezer, R. Simeon ben Gamliel, R. Gamaliel minor eius filius, R. Simeon ben Nathanael,

Anni Christi.		Anni mundi.
70	I a PIRVS, Romæ fedit, an. 24. mens. 3. dieb. 12.	4158

a Missa primus omnium Apostolorum Antiochie celebrata se traditur. Carolus magnus libr. de fragmentis veteris Eccl. pag. 77.

Anni Christi.		Anni mundi.
81	2 b M. LINVS Tuscus, an. 11. mens. 3. di. 12.	4169

b Petri antea coadiutor, cum ex tra urbem proficisceretur.

Nathanael, R. Ioseph sacerdos Galilæus, R. Iosue ben Hanania, R. Eleazar sacerdos decimus ab Ezra, Iosippus, R. Eleazar ben Erech, alius ben Hasma, R. Iohanã ben Nuri, R. Ioseph ben Berocha, Semuel paruus R. Halpatha, R. Ioseph ben Kasma, Onkelos profelytus. Atque hæc Rabbinoꝝ ætas vndecima dicitur, de cœtu sapientium, qui Misna per manus acceperant, à re-

ditur

ditu videlicet è Babylonia.

Concilium, Apostolicum siue Hierosolymitanum, Act. 15. contra Iudaismum vrgentes, reliquorum primum & forma.

Heretici, Simon Magus, primus heresiarcha, Pseudoapostoli, Sacramentarii, de quibus Ignatius ad Trallianos, citate Theodorito. Menandriani, Ebionitæ.

Chc-

Anni Christi.		Anni mundi.
93	3 c. M. CLE- TVS Ro- manus, an. 12. mens. I. di. II.	4181

c. Cletus Petro absente Romanæ Ecclesiæ etiam rexit, sed in suburbis.

Anni Christi.		Anni mundi.
102	4 d. CLEMENS Rom. an. 9. mens. 6. dies 7. Summa cū interpōti- ficiis 102.	4190

d. Canones Constitutiones, & Liturgiæ Apostolorum libris, qui Græcè exstant, (imò & Ethiopicè, & omnibus fermè linguis) mandavit.

Cherintiani, Nicolaitæ, Alexander, Philæus, Hymeneus.

Cū Simone Mago, Pseudoapostolis, Sacramentariis, Calvinitæ aliqua habent cōmunia. In singulis enim sæculis perfidiæ suæ socios habere voluerunt.

Cætera lib. 3 Chronog. à pag. 185 ad 194.

*Tum contra Centuriatores rhapsodos, Ecclesie
sue forma & doctrina erat eadem;
quae nunc.*

HOC primo centenariò doctrina, cui hodie Hæretici aduerfantur (nam de alia non controuertitur) per Apostolos promulgatur, vel potius à veteri Testamento accepta cõtinuatur libris noui Testamenti, quadruplici Missa: *Apostolorum* quæ Græcè superest nostræ simillima, cum Canone penè cum nostro eodem, apud Clementem lib. 8. Constit. c. 12. & seqq. Græci exemplaris, Latini autem 16, 17, & seq. & citatur à Græcis, vt Bessarione, Marco Ephesio, Nicolao Methoniensi. Ex ea manarunt, deriuatæque sunt cæteræ, quæ per orbem terrarum deinceps sunt peractæ, quotidieque peraguntur, vt in sæculis sequentibus ostendam. *Iacobi fratris Domini*, Græcè vbiq; uenali, & in Cõcilio 6. Oecumenico Constantiniop. c. 32 recepta. *Matthæi*, quæ & Æthiopica lingua, & Latina interpretatione prostat, ac *Corban*, id est Oblatio, inscribitur. *Marci Euangelista*, quam in partibus Alexandriæ vsurpari refert Marcus Patriarcha, Alexandrinus, qui eam celebrabat ann. 1203, in suis ad Græcos interrogationibus, pag. Græca 138. Iuris Orientalis. *Traditionibus Apostolicis*, quas ne è memoria exciderent, in libros retulit Clemens Apostolorum discipulus. Canones enim Apostolorum ab ipso publicati, non eorum sunt scripturæ, sed traditiones sine scripto ab ipsis

ipsis in Ecclesia relicte (sic eos appellat Synodus Gangrensis antiquissima in peroratione) de quibus & idem Clemens, libris Constitutionum Apostolicarum citatus ab Epiphanio & veteribus infinitis, Dionys. libro integro de Ecclesiastica Hierarchia, Philo, &c. *Quadragesima, & ieiunia*. Can. Apost. 68 & 69. Clemens Constit. lib. 5. cap. 13. & lib. 7. cap. 23. Ignatius ad Philipenses, Hermes Pauli discipulus lib. Similitud. quem Clemens Alex. in Strom. citat. Cætera constant, vt de *ciborum delectu, monachismo, precibus pro mortuis, ceremoniis, ritibus, sacris vestibus, &c.* octo libris de Constitutionibus Apostolicis Clementis, & aliis scriptis Ignatij, Martialis, Hermetis, Dionysij Areopagita, Philonis quantumuis Iudæi *Missam esse sacrificium*, ca. Apost. 3 & 4. Dionys. de Eccles. cap. 3. vbi *hostia salutaris*, Martialis ad Burdegal. Ignatius ad Smyrneneses, denique in superioribus quatuor Liturgiis siue Missis. *Verum illic esse corpus Christi*. Ibidem, & in nobili illo Ignatij fragmento, quod ex Epistola ad Smyrnos profert sanctus Theodorus lib. 3. Polymorphi: *εὐχαριστίας καὶ προσφορῆς οὐκ ἴσπιδέ χονται, διὰ τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὴν εὐχαριστίαν σάρκα εἶναι ἑσωτήριος ἡμῶν, τὴν ὑπὲρ τῶν αἰμαρτιῶν ἡμῶν παθῆσαι, ἣν χρυσόπητι ὁ παθὴρ ἤγειρεν*, Dionys. de Eccl. Hier. cap. 3, pag. 150. Græci exemplaris. Per quæ (symbola) Christus significatur, καὶ μετέχεται, & participatur, siue vnà habetur, &c. & sub finem illius capitis nonnulla alia eodem pertinentia. *Templa*. Philippus & Bartholomæus templa in Asia superiore & Syria construxerunt,

Sacerdotésque & Episcopus eis præfecerunt, ex hist. Nicephor. lib. 2, cap. 39. Thomas in Indiis, ibid. cap. 40. Templorum consecrationes, dedicationes, Philo, Clemens. Basilicas appellabant maiores Ecclesias, & Deo dicabant, eaque Dominica dicebant. Sequentibus centuriis etiam Martyribus, & Martyria nominabant. *Primatus Petri*, Ibid. Dionys. cap. 5, pag. Græca 197. Ignatius in inscriptione Epistolæ suæ ad Rom. Clemens sapiens, Linus de passione Petri & Pauli. *Martyrium magni esse meriti*. Ignat. Epist. ad Smyrnenf. Antiochen. Polycarpum, Ephesios. *Virginitum institutum & professio*. Idem ad Antioch. Heronem, Tarfenses, Philo de vita contemplatiua. *Ordines Ecclesie* 7. Clemens in Constit. & Can. Apostolicis, Ignatius & Dionysius passim. *Preces pro defunctis*, Iacobus ter in Liturgia, Matthæus in Missa Æthiopum, & in cæteris Apostolorum Liturgiis, Hermes visione 3. Petrus lib. 5. Recognitionum Clementis, Clemens lib. 8. Constit. cap. 41. Dionysius Eccl. cap. de defunctis, Græci exempl. pag. 217, 218, & in Theoria pag. 222. deinde pag. 227. quod huiusmodi precatio mortuum iuuet, nempè, ut adipiscatur quæ à Domino promissa sunt, remissionem peccatorum, & sacrum præmium. *Cruce, Crucis signum*. Ibid. Dionys. & Martialis ad Burdegal. cap. 8. Crucem Domini semper in mente, in ore, in signo tenete. *Cruce enim est armatura vestra, &c. Imagines*. Imago Christi fusilis à muliere posita, quam Christus à sanguinis fluxu sanarat, apud Euseb. lib. 7, cap. 28. exemplaris Græci, Theophyl. in 9. Matthæi, quam

quam euerfam à Iuliano Apostata Christiani in Ecclesiam retulerunt, ex Sozo. lib. 5, cap. 21. Imago Christi, quam Agbarus Mesopotamiæ regulus exprimendam curauerat, apud Euagr. lib. 4 hist. cap. 26. Imago Christi & virginis, quam D. Lucas pinxit, Augustin. de Doctr. Christ. Damasc. lib. 4, c. 8. Nicephor. lib. 14, cap. 2. Petrus & Paulus pluribus locis cum Christo picti, item Apostoli alij. August. lib. 1. de Conf. Euangel. cap. 10. *Dinorum invocatio*. In Liturgiis superioribus. *Quin & Angelica Virginis Salutatio* verbatim in Iacobi & Marci ponitur. *Ceremonia*, inductæ in Ecclesiam ab Apostolis, primò vt essent retinacula pietatis, secundò in solennitatem & decus sacrorum, tertio ad Theoriam, apud Dionys. de Eccl. Hierarch. Reliqua iidem & cæteri sacri huius sæculi auctores probant. Quod Centuriatores ipsi agnoscunt, nec se aliter expediunt, quàm arguendo Apostolos & Apostolicos. Exempli gratia, Centur. 1. lib. 2, cap. 10. arguunt Ioannem Euangelistam, quòd voluntariam paupertatem doceat, & cuidam inculcet. Item quòd spatium aliquot dierum proponat ad pœnitentiam. Matthæum, quòd Mariam seruandæ virginitatis votum Deo primum vouisse prædicauerit, de meritis credentium docuerit, ieiunium Quadragesimæ commendauerit, Virginem Deo consecratam nefas esse nubere affirmauerit, ducentas amplius virgines consecrauerit in cœlibatu, & velamen eis sacrum imposuerit, quòd denique Missam populo Æthiopico dederit. Thomam, quòd Diacono caput toronderit, item septem dierum ieiunia indixerit, & ad omnia crucis

i ij signum

signum expresse- rit. Quæ si ab eo facta sunt, res vi-
 deri volunt superstitiosas. Andream, qui dies ieiuniis assignasse, & quibusdam peccatoribus proposuisse scribatur. Et quod proleptioris est impudentiæ, ibid. cap. 4, col. 54. v. 15. & seqq. D. Jacobi Epistolam adulterinam affirmant, non authenticam, neque Apostolicam (vt & B. Iudæ, V. 42.) Nam (inquiunt) ab analogia Doctrinæ Apostolicæ haud mediocriter aberrat in materia Iustificationis & legis in modo docendi, dum de fide in Christum, de beneficio & opere eius profusum mutata est. Non est igitur absimile vero, eam à quodam discipulo Apostolorum sub finem huius sæculi, aut inferiori tempore scriptam esse. An illud est Apostolicam doctrinam venerari & colere? An purum aliquod sæculum, siue, vt loquuntur, Centuriam constituere? Si non parcunt Apostolis & Apostolorum discipulis, quid de puritate sequentium Centuriarum siue sæculorum ab illis expectare debes?

SECVN-

Anni Domini.	SECVNDUM SÆCULUM, ab an. D. 100, quo Traianus inivit Imperiũ, & Ioannes Euangelista moritur, ad D. 200.	Anni mundi.	INSIGNIORA SÆCULI.
102	5 M. ANACLETVS Atheniësis an. 9. mens. 2. dies 10.	4190	Hoc secundo centenario persecutiones exardescunt, Traiani, Adriani, Aurelij, Seueri. Literæ florent, præcipuè Philosophia, Mathematica, Medicina. Bella, cõtra Iudæos, Armenios, Assyrios, Mesopotamios, Dacos, Scythas. Imperatores, Traianus an. 19. Adrianus 21, Antoninus Pius 23, M. Aurelius Philo-

Dion. Mile-
sius, Helio-
dorus, Rhe-
tores. Aria-
nus Nicome-
diensis, Max.
Tyrius, Pha-
uorinus, E-
pictetus, phi-
losophi. Mil-
leus mathe-
maticus, &
post eum 41
annis Ptol.
Alexandri-
nus, Aul. gel-
lius, Eusta-
thius, Op-
pianus poë-
ta. Galenus
Medicus,
Pausanias, L.
Apulei°, Iu-
stinus histo-
ricus, Meso-
medes Lyri-
cus, Taurus
Berythius
Platonicus,
Apollonius
Stoicus, Ba-
silides Syro-
poly-

Anni Domini.		Anni mundi.
139	9 c M. TE- LESPHO- RVS Græ- cus, an. 11. mens. 3. dies 21.	4227
150	10 M. HIGI- NVS Athe- niensis, an. 4. mens. 3. dies 4.	4238

c Resti-
tutor
quadra-
gesimalis
ieiunii,
triplicis
in Nata-
li Domi-
nico Li-
turgia,
in ea-
demque
Doxolo-
gia cōci-
nēda au-
ctor.

Anni Domini.		Anni mundi.
154	11 d M. PIVS I. Aquileiē- sis, an. 9. mens. 4. dies 3.	4242

d Mul-
ta ad Ba-
ptismi et
Euba-
risiā so-
lennitate
cōstituit.

polytanus,
Philosophi,
Fronto Ora-
tor, Appian.
Alexandr.
Athenæus,
Macrobius,
Volufius, me-
ticianus, Sal-
uian°, Iulia-
nus, Scæuola
Iuriscōsulti,
Iulius Pol-
lux, Aphtho-
nius, Philo-
stratus.

Hebraei. R.
Akiba, R. Is-
maël auctor
Mechilta, R.
Hosaphith
interpres, R.
Meir, R. Si-
meō Ben Io-
hai, R. Na-
than, R. Iuda
nepos Ga-
malielis, quē
Ribbi, sim-
pliciter, vel
Rabbenu

Hak-

nus, Tatian^o,
 Encratite, A-
 damiani, A-
 scodrugite,
 Alogi, Mon-
 ranus, è quo
 Cataphry-
 ges, Valesij,
 Falsi marty-
 res, Pepuzia-
 ni, Prodicus,
 Angelici,
 Quintiliani,
 Artotyrite,
 Quartode-
 cumani.
 Iudaizan-
 tibus & Na-
 zareis Calui-
 nitæ in ali-
 quibus assen-
 tiuntur.

Cætera libr.
 3. Chronog.
 à pagin. 194.
 ad 202.

Anni Domini.		Anni mundi.
196	15 h M. VICTORI. A- fer, an. 10. mens. 3. dies 10.	4284
206		4294
Sūma 104. cum inter- pontificiis tanquā in- terregnis.		

h Cele-
bris Pa-
schali di-
sputatio-
ne.

Hoc

O c secundo centenariio superiores
 doctores doctrinam sanam, quã ho-
 die Hæretici oppugnant, continua-
 runt. *Missam.* Iustinus Martyr Apol.
 2. post Dionys. Arcopagit. in Eccles.
 Hierarch. cap. 3. & Iren. lib. 4. cap. 34. *Liberum ar-
 bitrium.* Iustin. q. 103. Iren. toto c. 72. lib. 4. Theo-
 philus lib. 2 ad Autolyc. Athenag. Clemens Alex.
 in Parænetico, Strom. lib. 2. *Gratia Dei, iustificatio,
 fides.* Clemens Strom. lib. 1, 3, 4. In Pædagog. & cæ-
 teri, qui vbiq; Christi meritum extollunt. *Opera.*
 Clemens lib. 5. Stromat. Gratia saluamur, sed non
 absque bonis operibus. lib. 6. Quando audimus, fi-
 des tua te saluum fecit, non accipimus eum dice-
 re absolute, eos saluos futuros, qui quomodocun-
 que crediderint, nisi facta quoque consequantur.
 Theophil. lib. 2 ad Autolyc. Tatianus. *Pœnitentia.*
 Clemens Strom. lib. 2, & in Parænetico. Alij vbi-
 que. *Vnam fidem in Baptismo prodesse.* Iustin. in Re-
 spons. *Missam esse sacrificium.* Iren. lib. 4. cap. 32. Iu-
 stin. contra Tryph. Alex. Pontifex in sua decreta-
 li. *Virginem esse aduocatam.* Iren. lib. 5. Iustin. q. 28.
 Quin & in 2 Apol. aperte fatetur Christianos co-
 lere totum exercitum bonorum Angelorum. *Pri-
 matus Romani Põrif.* Iren. lib. 5. Episcopi illius tem-
 poris in historia Victoris, apud Eusebium lib. 5
 histor. Eccles. & in Concilio Palæstino. *Signum
 crucis.* Iustin. contra Tryphon. & q. 118. *Martyriũ
 magni esse meriti.* Clemens in Stromat. Est expurga-
 torium peccatorum. *Virginitas,* Dionysius Corin-
 thius apud Euseb. lib. 4. c. 23. *Missæ ritus, veritas
 Eucharistie, transsubstantiatio,* Iren. lib. 4. c. 34. Iust. 2.
 Apolog.

Apolog. Clemens Strom. lib. 7. *Baptismi Chrisma et ceremonia.* Iustin. q. 136. Iren. libr. 1, cap. 18. *Preces pro mortuis, purgatorium.* Irenæus, & qui receptaculū animarum, in quo dormiant, constituere, non factis explicantes, purgatoriumne esset pœna aliqua corporea, an nudum à Deo exilium vsque ad Originem, qui illud paulò post illustravit. *Delectus ciborum, Quadragesima.* Montanus hæresim condit contra Quadragesimam, pro vna tres inducens: Quartodecumani hæresim de Paschate, quibus resistunt Irenæus, Victor Papa, &c. Præterea summorum Pontificum Anacleti, Euaristi, Alexandri, Sixti, Telesphori, Higini, Pij, Aniceti, Soteris, Eleutherij, Victoris, qui in hanc centuriam cadunt, testimonia, vt hæreticis suspecta, quorum Epistolæ suum habent locum tom. 1 Concl. & à Turriano doctissimè contra Centuriatores authenticæ demonstrantur. Cætera ab istis improbata probat omnes huius Sæculi authores, vt non rogati Centuriatores consententur Cent. 2, cap. 4. de Doctrina, col. 56, & seqq. cap. 6. de Ceremoniis & Ritibus, col. 109, & seqq. cap. 10. de Episcopis & Doctoribus. col. 196, & seqq. nisi quòd vt cōscientiæ morsus placent, inclinationem doctrinæ, n̄uos, incommodas opiniones, stipulas & errores doctorū, huiusmodi fuisse scribunt. Denique qui hac ætate Sacramentarios, Simonem Magum, & veteres alios hæreticos refellunt, abundè Caluinitis respondent.

T E R -

Anni Domini.	TERTIVM Sæculum,	Anni mundi.	INSIGNIORA tertij sæculi.
	<i>ab an. D. ducentesimo, quando Artaxerxes Persa nouis apud Persas Imperium condidit, sublato Parthico, ad D. 300.</i>		Factiones, bella ciuilia in orbe Ro. Persecutiones Seueri, Maximi, Decij, Valeriani, Aureliani, Diocletiani, Maximiani in Ecclesia. Multi motus in orbe Persico. <i>Bella Persica & Parthica.</i>
<i>2 Canones sanxit de cōmuniōne Laicorū annua circa festum Paschæ.</i>	206	16 a M. ZEPHERINVS Rom. an. 7. mens. 7. dies 10.	4294 Regna nona Persicorum. Imperatores. L. Idem Seuerus an. 13. Caracalla 6, Macri.

Macrin^o, He-
liogabalus 4,
Alexander
Mameæ 13,
Maximin^o 3.
Pupienus &
Balbinus m.
1. Gordianâ
6, Duo Phi-
lippi 5, De-
cius 2, Hosti-
lianus cum
Volusiano 2,
Valerian^o 4,
Galenus 11,
Claudius 2,
Aurelian^o 5,
Tacitus 1,
Florianus &
Probus 7,
Carus cum
filiis 2, Dio-
cletianus &
maximianus
an. 20.

Anni Domini.		Anni mundi.
214	17 b M. CA- LIXTVS Rom.an.6. mens. 1. dies 10.	4302

b De ie-
innatio-
ne anni
quadru-
plici.

Tertij

Anni Domini.		Anni mundi.
220	18 c M. VR- BANVS I. Rom.an.4. mens. 10. dies 121	
224	19 M. PON- TIANVS Rom.an.9. mens. 5. dies 20	4312

e De v-
su vaso-
rum ar-
genteorū
& pate-
narū in
sacris,
quæ prius
erant vi-
trea. De
non vio-
lândis vel
alienan-
dis eccle-
siae præ-
diti.

Tertij seculi
scriptores divi-
ni.

Clemēs Ale-
xand. Orige-
nes, Caius,
Heraclius,
Maximus,
Candidus,
Appion, Ter-
tullian^o, Am-
monius, Mi-
nuti^o Fœlix,
Gregorius
Neocæsariē-
sis, tryphon,
Hippolytus,
Iul. Africa-
nus, Euseb.
Alexand. Cy-
prianus, Cor-
nelius, Lu-
cius, Stêpha-
nus, Dionys-
sius Alexad.
Victorinus
Pictaviensis,
Phileas, Ar-
chelaus, Eu-
sebius Laodi-
censis, Cyrill^o
Antio-

	Anni Domini.	Anni mundi.
Antiochen ^o , Anatolius, Laodicens, Theonas, methodius, Malchion Presbyter. Dorotheus Presbyter, Pamphilus, Arnobius Lactantij præceptor.	234	4322
	20 d. M. AN- T E R V S G R A C U S, an. 5. mens. 1. dies 12.	d. De notariis, qui res Marty- rū accu- ratè de- scriberet.
<i>Profani.</i> Papintian ^o , Caspius, Vlpian ^o , Pomponius, Gordianus, Sabin ^o , Hermogenes, Africanus, Modestinus, Celsus, Iulius Paulus, Venatus, Alphenus Florentinus, Martianus, Cal-	239	4327
	21 e. M. FA- B I A N V S, Rom. an. 13. mens. dies 11.	e. M ar- tyrologia M arty- ribusque cæmete- ria pa- rauit. Ri- tū sacri chrisma- tis illu- stravit.

lustratus,

Anni Domini.	Anni mundi.
252	4340
	22 f. M. C O R- N E L I V S, Rom. an. 2. mens. 2. dies 3.
254	4342
	23 M. L V C I V S I. Roman. an. 3. mens. 3. dies 3.

f. Schif-
ma de re-
baptisan-
dis here-
ticis su-
stulit.

k ij Hebraei

Anni Domini.		Anni mundi.
257	Hebraei, Tan- naim multi, R. Hanina, R. Simeon, R. Samuël, R. Alphes, R. qui scripsit Siphra & Si- phri, bar Cap- para, qui To- saphra, ad e- lucidandos significatus Misna, Rab. Haia, R. O- saia, R. Si- meon filij Ribbi, vlti- mi Tanaim, qui & scripse- runt Birietoth, & Mechil- both, R. Elea- zar nepos bē Iohaī, Rab Nahaman.	4345

g Vestes
Sacerdo-
tales &
ornamē-
ta alta-
riū retu-
lit.

Conci-

h Opum
Ecclesie
probus
dispensa-
tor.
i Am-
plificator
Ecclesie
Catholi-
ca cōtra
hereses
vbique sub-
orientes.
Presby-
teris Ro-
manis
(qui post-
ea Car-
dinales
appellati
sunt) pa-
ræcias
urbis di-
stribuit,
itēque
episcopis
dioceses,
ut se quis
que certis
cōtine et
limiti-
bus.

Anni Domini.		Anni mundi.
264	h M. S I X- TVS Athen.	4352
266	26 i M. D I O- NYS IVS Monachus, an. 6. mens. 2. dies 4.	4355

Concilia 13.
Carthaginē-
se 1. de Bap-
tismo hereti-
corum, Ara-
bicum con-
tra Beryllū,
Arabianum
contra eun-
dem, Roma-
num contra
Nouatianos,
Antiochenū
cōtra eodē,
duo Cartha-
ginensia sub
Cypriano,
Romanum
de filij con-
substantiali-
tate, duo An-
tiochena cō-
tra Paulum
Samofatenū,
Romanū de
Marcellino
Papa, Sinuef-
sanum de eo-
dem, Ancyra-
num contra
lapsos, Diis
thurificātes,
k iij vel

vel immo-
lantes.

Hæretici. PRO-
clus, Aposto-
lici, Beryllus,
Sampsæi, &
Helcesaitæ,
Theodotia-
ni, Meletia-
ni, Noëtiani
& Nouatia-
ni, siue Ca-
thari, Sabel-
liani siue Pa-
tripassiani,
Marcellus,
Paulus Sa-
mosarenus,
Manichæi &
Iubrici Apo-
cratitæ, Di-
caritæ, Ca-
tharistæ, Ab-
stinētæ, Do-
natistæ, Hie-
racitæ, Ecc-
tæ, Gnos-
machi, Rhæ-
topfy-

Anni Domini.		Anni mundi.
273	27 k M. F. OE- LIX Rom. an. 4. mens. 3. dies 15.	4361
277	28 l M. EV- TICHIA- NVS Tu- scus, an. 1. mens. 1. dies 1.	4365

k S. Mar-
tyres in
Litur-
gie Di-
ptyca re-
posuit.

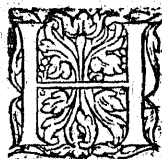
l Mar-
tyres cū
Dalma-
tica, vel
collobio
sepelien-
dos cen-
suit.

Anni Domini.		Anni mundi.
278	29 m M. CA- I VS Dal- mata, an. 11. mens. 4. dies 12.	4366
286	30 M. MAR- CELLINVS Rom. 6. mens. 2. dies 16.	4377
	Sūma 196. cum inter- pōtitiis.	

topfychi,
Christoliti,
Ethnophro-
nes.

Aliquot er-
rores Procli,
Nouatiano-
rum, Sabel-
lianorum, Sa-
mosatenorū,
Manichæo-
rum, Calui-
nitæ reno-
uant.

Cætera libr.
3. Chronol.
à pagin. 203,
ad 203.

G E N E R A R D I,

O c superiore tertio centenariorum doctrina se continuatur. *Missæ descriptio.* Clemens lib. 7. Stromat. Tertullian, fusè in Apologetico, Origenes, Cyprianus passim, ut ad Cæcilium Epist. 63. cuius meminit Augustin. lib. 4. de doctr. Christiana, c. 21. *Eucharistiam esse sacrificium.* Cypr. lib. 1. ex professo ad Cæcilium, Ep. 63. ubi verum & plenum sacrificium. & de Cœna, sacrificium perites & semper permanens holocaustum, Tert. lib. de Cultu scem. Orig. hom. 13, in Leuit. *Continere verum Christi corpus.* Iidem, & Cypr. lib. de Cœna Domini, & sapius alibi. Tertull. lib. de Resurr. carnis, &c. *Baptismum cõferre gratiam.* Cypr. lib. 1. Epist. 12. ubi baptizans spiritum sanctum confert, & baptizatum intus sanctificat. Origenes passim. Tertull. lib. de Baptism. quo loco disputat contra eos qui baptismum Christi & Iohannis eiusdem docent esse virtutis. *Baptismi vntio & cerimonia.* Cypr. lib. 1. Epist. 12. & de dupl. Martyrio, & lib. de Baptif. Cornelius apud Euseb. lib. 6, cap. 43. Tertull. de Cor. militis, de Resurr. carnis, & lib. 5. contra Marc. & lib. de Bapt. *Purgatorium,* Tertull. lib. 4. contra Marc. temporale animarum receptaculum, & lib. de Testim. animæ. Cui gratiam debes, ossibus & cineribus eius refrigerium precaris, & benè requiescat apud Inferos cupis. Cyp. lib. 4, Ep. 2. Emundari & purgari peccata diu igne. Origen. multis locis hom. 6. in Psal. 36. lib. 5 & 6. contra Celsum. In Iosue, ciuitates refugij illud adumbrasse. Hinc Orationes pro defunctis apud Tertul. li. de Cor. mil. de Monogam. de

NOTAE CHRONICAE.

77

de Anima, &c. Arnobius sub finem lib. 4, contra Gentes, his verbis: Cur immaniter nostra cõuenticula meruerunt dirui? In quibus summus Deus oratur, pax cunctis & venia postulatur Magistratibus, familiaribus, inimicis adhuc vitam degentibus & resolutis corporum vinctione. *Confirmatio sacramentum.* Tertull. de Cor. militis, & de Prescript. Tingit & ipse quosdam vtique credentes, & fideles suos; signant & illi in frontibus milites suos; celebrant & panis oblationem. Nam dum ait, *in frontibus signant,* clarè ostendit non de Baptismo, in quo vertex signatur, sed de Confirmatione, in qua frons inungi solebat, se agere. Deinde cum ait, *milites suos,* alludit ad vsum confirmationis, qui est milites Christi roborare. Et in lib. de Baptism. Dehinc manus imponitur, id est, statim post baptismum, &c. Et de Resurr. carnis: Caro abluitur, ut anima emaculetur: Caro vngitur, ut anima consecretur: Caro signatur, ut & anima muniat: Caro manuum impositione adumbratur, ut & anima spiritu illuminetur: Caro corpore & sanguine Christi vescitur, ut & anima de Deo sanguinetur. (Nam olim vno eodèmq; planè tempore, ut hodie etiam apud Græcos, tria simul sacramenta conferebantur, Baptismus, Confirmatio, Eucharistia.) Cyprian. de vntione Chrismatis, & aliis sacramentis. Quin & Epistola ad Stephanum, Confirmationem appellat sacramentum manus impositionis. *Primatus Petri.* Tertull. de Pudic. & in Prescript. & contra Marcion, Cyprianus lib. 1. Epist. 8. lib. 3. Epist. 11, lib. 4. Epist. 8 ubi nominatim ait Romanam Ecclesiam ab omnibus aliis pro matrice

matricę & radice Catholicę Ecclesię esse agnoscendam, lib. 1, Epist. 3, & in tract. de Simplicitate Prælatorum: Principalem Ecclesiam vocat Petri Cathedram, à qua vnitas sacerdotalis exorta sit. Et lib. 1, Epist. 3, lib. 4, Epist. 9. Tractat. de hab. virgin. Serm. 3. de bono patient. & Epist. ad Quirinum, super Petrum fundatā esse Ecclesiam. Origen. tract. 5 in Matth. hom. 17 in Lucam. Denique Patres in historia Marcellini Pap. *Cōiugium est Ecclesię sacramentum.* Verba Tertull. de Monog. *Pœnitentia.* Orig. hom. 11 in Leuit. Cypr. serm. de Orat. & serm. de Eleemosyna, & serm. de ablutione ped. Tert. lib. de Pœnit. Hinc satisfactio pro peccatis. Ibidem Cypr. & lib. 1, Epist. 3. & lib. 3, Epist. 14. & vbicunque impugnat Nouatianos, qui sacramentum Pœnitentię abolebant. Tertull. lib. de Ieiunio & de Pudic. Origen. hom. 6 in Exod. hom. 15 in Leuit. hom. 3 in Iudic. Contritio & confessio. Tertull. lib. de Pœnitent. vbi exomologesin, pœnitentię ministerium vocat. Cypr. serm. 5 de Lapsis, lib. 3, Epist. 8, 14, 16, 18. lib. 1, Epist. 3. & Origen. hom. 2 & 3 in Leuit. & in Psal. 37 & alij iisdem locis. *Indulgentiæ Pontificiæ.* Tertull. statim initio libri de Pudicitia. *Sanctorum auxilia, preces, innuocatio.* Origenes sub finem lib. 2 in Iob, vbi hanc formulam præscribit. O beate Iob, ora pro nobis miseris, &c. Hom. 16 in Ios. vbi hoc probat testimonio senioris alicuius magistri. Hom. 1 in Ezech. Potamiana Martyr apud Eusebium, 6 hist. cap. 5. Cypr. lib. 3. Epist. 15 & 18. & Serm. de Stella & Magis. *Imagines,* Christi, quarum vnā habebat Alexander Mammæ in suo larario apud Lamprid-

Lampridium. Cassiani martyris super memoria eius. Prudent. *Dei τερτάων. Quadragesima, delectus ciborum.* Tertull. lib. de Ieiunio contra Psychicos, Cypr. de Ieiunio & tentationibus. *Liberum arbitriū.* Tert. lib. 2 contra Marc. & initio lib. de Exhortat. castit. & libro de Monog. Orig. hom. 9, Num. 12, 20. Hom. 6. Iud. & alibi Cypr. lib. 3, epist. 3. & lib. 3 ad Quirin. Methodius Serm. de Resurr. *Iustificatio.* Orig. hom. in Canticum. Ratio fidei primus habeatur salutis gradus: vbi duplicem facit, vnā primā fidei, alterā secundā operum, quæ nihil aliud est, quā primæ iustificationis incrementum. Sic Cypria. vbique extollit meritum Christi, propter quod iustificemur, & cæteri huius ætatis. *Opera bona requiri ad salutem.* Origen. lib. 1 in Iob 1. Tract. 32 in Matth. Tertul. lib. de Patientia. Cypr. lib. 3, c. 25. Disciplina custos spei, retinaculū fidei. Cætera ab istis impugnata confirmant iidem & cæteri huius sæculi scriptores, vt etiam non inuiti consentur Centuriatores Cent. 3, c. 4. de Doctrina, col. 76, & seqq. cap. 6. de Ritibus & ceremoniis, col. 120 & seqq. c. 7. de Gubernatione Ecclesię, cap. 149, & seqq. cap. Denique 10 de Episcopis & Doctoribus, col. 215, & seqq. nisi quod inclinationem doctrinæ, incommodas opiniones, stipulas, nauos, errores doctorum huius sæculi esse dicunt: Præterea qui refutarunt hoc sæculo Proclam, Nouatianos, Sabellianos, Samosatenos, Manichæos, Donatistas, eadem opera aliquot blasphemias istorū repulerunt.

GENERARDI,

INSIGNIO-
ra quarti Sæ-
culi,

Cōstantini
Magni con-
uerſio.

Romanum
Imperii ex
perſequente
Chriſtianū.

Chriſtus v-
bique floret,
etiam in In-
diis.

Eccleſiæ de
Idolis triū-
phant.

Diaboli zi-
zania, hære-
ſes, doctores
innumerabi-
les.

*Bella.
Perſicum.*

Regna noua.

*Imperatores,
Cōſtātius an.
10. Conſtan-
tinus*

Anni Domini.	QVARTVM Sæculum,	Anni mundi.
	ab anno D. 300, quo Cō- ſtātius Cō- ſtātini Ma- gni pater Cæ- ſar eſt conſti- tutus, vſque ad annū 400.	
302	31 a M. MAR- CELLVS Rom. an. 6, menſ. 5. dies 21.	4390

a Titu-
los Cæ-
dinali-
bus dīni-
ſit.

NOTAE CHRONICAE.

79

Anni Domini.		Anni mundi.	tin ^o Magnus
			31. Eius filij, an. 24. Iulia- nus Apoſta- ta, 2. Iouinia- nus menſ. 8. Valentinia- nus, an. 11. Valens poſt eum, an. 2. Gratianus, an. 6. Valen- tinianus, an. 1. Theodo- ſius maior, an. 17.
307	32 M. EVS E- BIVS GRE- cus, an. 4. menſ. 1. dies 3.	4395	
311	33 b M. MIL- TIADES Afer, an. 4. menſ. 7. dies 9.	4399	<i>Quarti ſæcu- li ſcriptores ſa- cri præcipui, Athanaſius, Lactantius, Eriſſenus, Iuuenius poë- ta, Ioannes Climachus, Epiphanius, Damaſus, Gregorius Nazanzen. Greg.</i>

b Cōfir-
mationis
ſacramē-
tum illu-
ſtravit.

Greg. Nyffenus, Basilius; Euseb. Cæsariensis, Hieronymus, Cyrill' Hierosol. Hilarius, Theophilus Alex. Palladius, Pacianus, Phœbadius, Philastrius, Optatus Amphilochius, Didymus, Rufinus, Ephrē, Eutropius, Prudentius poeta, & alij innumera- biles.
Humani. Iul. Capitolinus, Hel. Lapidus, Fl. Vopiscus, Trebellius Pollio Historici. Sextus Anienus Rufus poeta. La- tan-

Anni Domini.		Anni mundi.
315	34 c S. SYL- VESTER Rom. an. 23. mens. 10. dies 11.	4403

*c Alta-
re lapi-
deum
chrisma-
te sacra-
tū in lo-
cū lignei
substituit
ob subla-
tas perse-
cutiones.*

Anni Domini.		Anni mundi.
338	35 d S. MAR- CVS Rom. an. 2. mens. 8. dies 20.	4426

*d Can-
tū Sym-
boli Ni-
ceni sa-
cro in-
seruit.*

Stätius, Cal-
cidius, Pla-
ton. Dona-
tus Gramati-
cus, Victori-
nus Rhetor,
Maximus A-
lex. Metro-
dorus Philo-
sophi, Liba-
nion Sophis-
ta, Iulianus
Apostata,
Maximus
Philosoph',
Ammianus
Marcell.
Symmachus
urb. prae-
fectus.
Hebraei, Au-
ctores Mi-
drashoth. R.
Iohanan au-
ctor Talmud
Hierosoly-
mitani, du-
centis propè
annis post ex-
cidiū, Rab-
ba bar Naha-
mani auctor
Beres-

Bereſchith
Rabba, & cę-
terarũ Rab-
both; Rabba
bar Ioseph,
cuius disci-
puli ad 12
millia. R. Io-
seph cęcus y-
nus ẽ Chal-
dæis inter-
pretibus.

Concilia 35.
Ancyranum
secundum,
Cirtense de
reis perditõ-
rum Sacrorũ
librorum,
Neocæsarię-
se, Nicenum
contra Ariũ,
duo Roma-
na, Eliberti-
num, Gan-
grense, duo
Arelatensia,
Romanum,
Hierosoly-
mitanũ, An-
tioche-

Anni Domini.		Anni mundi.
341	36 S. IULIUS Rom. an. 15. mens. 2. dies 6.	4429
356	37 S. LIBE- RIVS Rom. an. 12. mens. 3. dies 4.	4444

c Cœmē-
teria sa-
crari fe-
cit.

Anni Domini.		Anni mundi.
368	38 M. FOELIX II. Rom. an. 1. mens. 4. dies 2.	4456

tiochenum,
Colonienſe,
Sardicęſe cõ-
tra Arianos;
Veronenſe,
Arelatenſe;
Biterrenſe,
Mediolanę-
ſe, Ariminę-
ſe pro Ari-
anis, Seleu-
cienſe, Ale-
xandrinum,
Biterrenſe
cõtra eõsdẽ;
Romanum,
Laodicenũ,
Lampſacę-
num, Roma-
num, Illyri-
cum, Aquil-
ienſe, Valę-
tinum, Con-
ſtantinopo-
litanũ cõ-
tra Macedo-
nium, Mau-
ritanũ, Car-
thaginęſe 2.
Romanum,
Cæſaraugu-
ſtanũ contra
Prifcil-

Priscillianistas, Burdegalense contra eisdem, Telése cōtra Iouinianū. Carthaginēse 3 & 4.

Heretici, Coluthiani, Parœmineutę, qui perperam scripturas interpretatur, Eustachiani, Mesaliani, siue Euchitę, Anthropomorphitę, Asteriani, Ariani, Macedoniani, Luciferiani, Plotiani, Aërius, Apollinaris, Iouinianus, Seluciani,

Ætia-

Anni Domini.	Anni mundi.
369	4457
39	
f S. DAMASVS Lusitanus, an. 19. mens. 3. dies 11.	

f *Vitas superiorum Pōtificum scripsit. Breniarium D. Hieronymo ordinandum mandauit. Item Epistolas & Euāgelia totius anni.*

Anni Domini.	Anni mundi.
388	4476
40	
g S. SYRICVS Rom. an. 15. mens. 11. dies 25.	
403	4491
Sūma 107 cum interpōtitiis.	

g *De vero die Paschae iudicium Alexadrine Ecclesie probat.*

Ætiani, qui & Eunomiani & Anomai, Priscillianista, Vigilantius, Martianus, Heluidius; Collyridiani.

Caluinitę in multis communicant cū Ariani, Eustachiani, Aërio, Iouiniano, Mesalianis, Vigilatio, Martiano, Heluidio.

Cætera lib. 3 Chronog. à pag. 314 ad 230.

l ij

Hoc

O c quarto sæculo continuatio doctrinæ sic habuit. *Missæ*, Basilij, Ambrosij, Cyrilli Hierosolymitani, Damasi & Hieronymi in lib. qui inscribitur Comes. *Liberum arbitrium*. Athanas. contra Gentes, Basilij lib. 3. contra Eunomium, Nazianzenus Orat. coram Gregorio Patre habita, Epiphani. lib. 1. Panarij. Manifestum est, clarumque, ac minimè ambiguum, quod liberum arbitrium exhibuit nobis Deus &c. Hieronym. Epist. ad Cresiphontem, ad Demetriadem. In Esa. lib. 3. & alibi, qui tamen contra Pelagianos scripsit. Nyssenus lib. peculiari de lib. arbitrio. Lactantius, & cæteri. *Iustificacionem* non excludere præsentem dispositionem, vel futura opera. Ephrem, lib. de vera pœnitentia. Hieronym. lib. 8. Com. in Esa. & in 4 Daniel. Hinc bona opera partes iustitiæ, Nyssenus Orat. 2. de amandis pauperibus vocat. Præstandum enim aliquid esse ex proprio. Hilar. cap. 7. in Matth. & in Præfat. in Psalmos. Nazianzen. Orat. de pauperû cura. Ambros. Epist. 82. *Bona opera*, Castitas, continentia, humilitas, obedientia, cæteræque virtutes animæ, penæ sunt, quibus ad Deum subuolat, Ephrem lib. de beatitud. animæ, c. 2. & in lib. de extr. iudicio, & serm. de virginitate. Athanas. Apolog. ad Constantium, Basilij Serm. exhortatorio de renunciatione huius sæculi, & lib. de virginitate, & in Asceticis. Theoph. Alexandr. lib. 3. Pasch. Denique tota hæc ætas sanctis operibus plurimum tribuit. *De pœnitentia* partibus, exomologesi, contritione, sanctificatione, Ephrem lib. 2. de contritione

punctione cordis, cap. 3. Hilarius in Ps. 118 ad illud, Exitus lachrymarum transferunt oculi mei. Pacianus ad Sempronianum, Epiphanius in Panario, & quotquot scripserunt libros; Sermones, Tractatus, Homilias de Pœnitentia, & aduersus Nouatianos & Meletianos, qui negabant sacramentum pœnitentiæ esse in Ecclesia. *Veritas corporis & sanguinis Domini in Eucharistia & Transsubst.* Athanas. li. de Christi imagine. Nyssenus in Orat. Catechetica, qui & Tractatum scripsit de transmutatione corporis & sanguinis Domini apud Nicetam lib. 18. Orthodoxiæ. Cyrillus in Mystagogicis, & quotquot illa ætate huius mysterij meminerunt, quorum testimonia Garetius in librum collegit, Tonstallus, & plerique alij. *Missam esse sacrificium*. Nazianz. 1 in Iulianum. Mox sacrificij incruenti oblatione manus commaculat. Ambros. Epist. 33. Missam facere, offerre, offerre sacrificiû. Item Precatione prima præparantis Missam, lib. 4. de Sacram. lib. 1. Off. cap. 48. Athanas. q. 34 ad Antioch. Euseb. lib. 1, cap. 10. de Demonstr. Concilium Nicenum 14 Can. Hierony. Epist. ad Hedibiam & ad Euagrium. Tota denique illa ætas, vt Roffensis, Sanctius, Canisius, & alij demonstrarunt. *Missarum solemnitas & ritus*. In Liturgia Basilij, in Missa Ambrosij, libris eiusdem de Sacramentis, & de Præpar. ad Missam. In Comite D. Hieronymi. Apud Basil. c. 27. lib. ad Amphilocho. de Spiritu Sancto. quod caput veteres Ecclesiæ traditiones multas complectitur, & Cyrill. Hierosol. in Mystagogicis, cum cæteris, quorum sententias collegerunt Cassander & Pamelius in

Liturgicis: *Confirmationis sacramentum.* Ambros. lib. 3, de Sacrament. cap. 2. Sequitur spiritale signaculum, quod audistis, hodie legi: quia post fontem (baptismatis) superest ut perfectio fiat, quādo ad inuocationem sacerdotis Spiritus Sanctus infunditur, spiritus sapientiæ, &c. Septem quasi virtutes spiritus, &c. Et mox, Ista sunt septē virtutes, quando consignaris. *Inuocatio Sanctorum.* Athanasius de incarnatione Verbi, & in Euang. de S. Deipara, & de interpretatione Psalmorum, Basil. Orat. in 40 Martyr. Nazianz. in fine Orat. in laudem Basilij, & Orat. in Cyprian. Vbi & virgo quædam amata à Cypriano tunc Mago, inuocatione D. Virginis, ab eius amore seruatur, Ambros. in lib. de Viduis, & in Precatione 2 præparatis Missam. Prudentius in Hymno Laurentij, de 18 Martyrib. de Vincētio, de Cassiano. Hieronymus de ea scripsit contra Vigilatium, &c. Ephrem lib. de compunct. cordis r. c. 13. Totum denique illud sæculum, vt Esselius docuit libro peculiari, Canisius in maiore Catechismo, & alij. *Imagines.* Prudentius *ᾠδὴ τῶν τεφάνων*, Carmen de Cassiani imagine posita super memorias Martyris, Nazianzen. Epist. 40 ad Olympium, Exemplaris Græci, 49 Latini tēpore suo templa statuis (ἀνδριάσι) exornata fuisse. Et in somnio de Anastasia Ecclesia,

ὄν τοῖς καὶ μεγάλαυχον ἔδος χειροῖο μαθητῶν
 πλεουσις σαυροῦ τοῖς τε πρᾶχα τεμνόμενον.

Cum quibus etiam est superbū templum Christi discipulis dicatū, lateribus crucis pictura figuratis quadrifariam insectum. De Crucifixi imagine Athanasius librum edidit. Imaginem Christi à

Iuliano

Iuliano Apostata euersam Christiani in Ecclesiā deferunt, Sozom. lib. 5, c. 21. Constantinus signum crucis sibi monstratum in cælo, in militaria vexilla transformat. In dextra sua signum aliud crucis ex auro fabrefecit. Euseb. lib. 1. vitæ Constant. Probianus nolenti crucem adorare Deus apparēs signum monstrauit crucis, quod erat positum in altari eiusdem Ecclesiæ. Idem lib. 2. Crucifixi imago in sedibus Imperatoris posita cum gemmis, &c. lib. 3. Nyssenus Orat. in Sanctum Theod. Imagines esse idiotis & simplicibus instar librorum, quod Gregorius Magnus repetiuit lib. 7, Epist. 1 ad Serenum. *Mortuis vinorum preces & opera pia prodesse, & purgatorium.* Nazanzen. in Epitaphio Cæsarij, Epiph. hæc. 75. contra Aërium, qui id negabat. Laet. lib. 7, cap. 21. Prudent. in Hamartigenia, Hierony. lib. 18. Com. in Esaiam, & lib. 4, cap. 4, & Marc. 9. Nyssenus lib. de Anima, & alibi: Chrysostomus & Basilius in Liturgiis, & alibi. Athanasius Sermonem peculiarem de Dormientibus condidit, citatum passim à Græcis. Basil. Comm. in 9 cap. Esaiæ. Purgatorius ignis, item expurgatio. *Primatus Romani Pontificis.* Ambrosius Comment. 1. Tim. 3. vbi Damasum vocat rectorem eius Ecclesiæ, quæ domus Dei & columna & firmamentū veritatis ab Apostolo dicitur (.i. vniuersalis: nam talem illo loco describit Apostolus) Conciliū Nicenum, &c. *De sancta Cruce.* Ambros. de obitu Theodosij, Prudent. Hymno ante somnum. Ephrem lib. de Pœnit. c. 3. & lib. de armatura spirituali, cap. 2. Denique, quoniam hæc ætas præcipuè abundat libris & scriptoribus

I iij omni

omni exceptione maioribus, ex hac maximè decerpitur quicquid facit ad doctrinæ veteris contra nouam, confirmationem. quod & Centuriatores cum magno pudore & conscientiæ fremitu confitentur Cent. 4. cap. 4. de Doctrina. col. 291. & seqq. cap. 5. de Hæresibus, seorsum Donatistarum, col. 376. Aërianorum 401, &c. cap. 6. de Ritibus & ceremoniis, col. 406, & seqq. per totum cap. 7. de politia & gubernatione Ecclesiæ, col. 483, & seqq. aliis cap. 9. de Synodis, col. 610, & seqq. cap. 10. de Episcoporum & Doctorum vitis, col. 881, & seqq. cap. 11. de Hæreticis, col. 1338, vt in Vigilantio, Aërio, &c. cap. 12. de Martyribus sparsum, cap. 13. de Miraculis, col. 1434, & seqq. Denique qui hoc æuo oppugnarunt Arianos, Eustathianos, Aërianos, Iouinianum, Heluidium, istis & Calunitis planè sunt Doctores Papistici. Adde totius huius spatij Synodos.

INSI-

Anni Domini.		Anni mundi.
	QVIN- TVM sæculum. ab an. D. 400 quo profinitè Arcadius et Honorio ad- eunt Impe- rium, Am- brosius mori- tur, Chryso- stomus & Augustinus fiunt Episco- pi, ad an. 500.	INSIGNIO- ra quinti se- culi. Imperij per Barbaras na- tiones lace- ratio, Got- thos, Vanda- los, Francos, Hunos, Bur- gundos, &c. Variorum regnum origo. Bella varia in orbe Romano. Regna noua Imperatores, Arcadius an. 13, Honorius 31. i. 13 post mortem

mortem Honorij, Martianus 7, Leo 16, Zeno 13. Anastasius 26, i. nouem hoc sæculo, reliquos 17 sequenti,

Quinti sæculi doctores precipui, Augustinus, Chrysostomus, Innocentius, Cyrillus Alex. Synesi⁹, Marcus Eremita, Theodoritus, Pofsidius, Hefychius, Orofius, Iunili⁹, Leo magnus, Gelafius, Pri mafius, Eucherius, Pro fper, Salo nius, Sedu lius, Hilarius Arelatenfis,

Vin-

Anni Domini.	Anni mundi.
403	4491
	41 S. ANASTASIVS Rom. an. 3. menf. 1. dies 10.
406	4494
	42 a S. INNOCENTIVS, Albanus, an. 13. menf. 2. dies 25.

a Ecclesiasticã Religionem mire auxit.

Anni Domini.	Anni mundi.
421	4505
	43 S. ZOSIMVS GRÆCUS, an. 1. menf. 3. dies 12.
423	4507
	44 b S. BONIFACIVS an. 3. menf. 8. dies 17.

b Vigiliis noturnas ad sepulchra Martyrum fustulit, re tentis ieiuniis.

centius Lirinensis, Paulinus, Sulpit. Seuerus, Cas sianus, Maxi mus Taurinēsis, Socra tes, Sozome nus, Chro matius, Pett⁹ Chryfolog⁹, Exiguus Ab bas, Proclus Constant. Pa schasius, Ida cius, Genna dius, D. Be nedictus, Marcellinus Comes, Sal uianus.

Profani

se 6, & 7. Africanū contra Pelagianos, Ephesinum contra Nestorium, Rhegiense, Agathense, Romanum, Chalcedonense contra Eutychem, duo Arausicana, duo Valésia, Carpétoractése, Arelatése 3, Rómanum, Cōstantinopolitanum contra Eutychem, Tyriū, Berytense, Turonense, Romana duo, Tarracōnense, Aurelianense, Gerundense, Epaunense.

Anni Domini.	Anni mundi.
463	4551
470	4558

f Trium Synodorum confirmator & defensor accerrimus, Nicena, Ephesina & Chalcedonensis. Duas Bibliothecas instruxit; tēpla ditādo ornavit, & elemosinas largiter dispersit.

g Masoreta florent.

Hære-

Anni Domini.	Anni mundi.
485	4573
462	4580
498	4586

h Colletarum ecclesiarum & Hymnorum parvam cōcinnator. parvam conditor.

50
S. FOELIX
III. Rom.
an. 6.
mens. II.
dies 17.

51
S. GELASIVS Afer,
an. 5.
mens. 8.
dies 17.

52
S. ANASTASIVS
II. Rom.
an. I.
mens. 10.
dies 24.

Summa 97
cum Interregnis.

Hæretici, anno 400. Pelagiani, hinc Abeloitæ, Nazareni, prædestinati, Nestoriani, pseudomoses Cretésis, Eutyriani, Gaivitæ, Ibas, Diacrinomeni, siue Hæsitantes.

Calunitæ, in aliquibus capitibus sequuntur Pelagianos, Prædestinatos, Nestorium.

Cætera lib. 3 Chronogr. à pag. 231 ad 244.

VINTO sæculo cōtinuata est doctrina. *Missæ*, Chrysofomi, Gelasij. *Libertatum arbitrium*. Passim Chrysofomæius patronum agit, vt Hom. 8 ad Philip. Hom. 9. in cap. 1. Ioan. Hom. 45 & 46 in 6 Ioan. Augustin. ipse gratiæ præco contra Pelagianos vehemētissimus, lib. 1 ad Simplicianum, q. 2. & in Solutionibus quæstionum, q. 1. Neque enim (ait) voluntatis arbitrium idèd tollitur, quia iuuatur, sed idèd iuuatur, qui non tollitur, &c. Itè de Spiritu & litera c. 33. Velle credere Deus operatur in homine, & in omnibus misericordia eius præuenit nos. Consentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, propriæ voluntatis, &c. Prosper, Cyrillus 3 & 8 contra Iulianum. Alij omnes huius ætatis, quibus alioqui pugnandum erat pro diuina gratia cōtra Pelagianos eius inimicos. *Sæcundam iustificationē requirere opera*. Chrysof. Hom. 6. in 1 Ioan. & in dicto ad Rom. 3. Iustificati gratis. Augustinus nihil aliud intelligi docet per vocem, *Gratis* quàm quòd iustificationē opera nulla præcedunt De Spiritu & lit. c. Prosper. lib. 1. de Vita contempl. cap. 19. Hesyech. cap. 25. Leuit. 4 & 5. Sedulius in cap. 2 Rom. in 5 Philipp. *Non solam fidem ad salutem sufficere*. Cyrill. Alex. lib. 10. c. 18. in Ioan. 5. Leo Serm. 3. de Epiphania. Sic Primasius in 2 cap. Gal. Quæritur vtrum sola fides sufficiat Christiano. Fides sufficit, vt primò credentem & iustum efficiat, si deinceps in iustificatione permaneat. Cæterum sine operibus mortua est. Item in c. 4 Gal. & in 3 Heb. Saluianus lib. de Prouid. Hæc sit hominis Christiani fides, fideliter Christi mandata

mandata seruare. Quare & ipse August. Pelagianorum præcipuus infectator, bonis operibus multum tribuit, lib. 2. de Peccatorum meritis, cap. 3. & c. 15. probat multis Scripturarum testimoniis mala opera damnare, bonam vitam æternam mereri. *Intercessio Sanctorum*. Chrysof. hom. 1, & 44 in Genesim, & passim alibi, Augustin. in lib. de cura pro mort. c. 16. & passim. Theodorus q. 1 in Leuit. lib. 8 de Curatione Græc. qui de Martyrib. inscribitur. Totum hoc denique sæculum, vt Eselsius libro peculiari docet. *Imagines*. Petrus & Paulus cum Christo pluribus locis picti. Augustinus de Consensu Euang. lib. 1. c. 10. Apostoli in pictis parietibus, ibidem. Earum primus oppugnator hoc exoritur Xenaias, siue Philoxenus, Hierapoleos Episcopus, contra quem multi, sub anno 494. Crucis pictura calaturaque in purpuris, in diadematis, in precibus, in armis, in mensa sacra, & in toto orbe, apud Chrysof. lib. Christum esse Deum: vbi & bestiarum etiam corpora malè affecta crucis forma signari. Super altare Michaëlij (templi cuiusdam) posita Crux Sozom. lib. 2, cap. 3 hist. Tripart. lib. 2, c. 19. Neve quis ignoret speciem crucis esse colendam, quæ Dominum portauit ouans, ratione potenti. Sedul. Cyrill. lib. 6 contra Iulianum Apostatam. *De poenitentia & eius partibus, præsertim Confessione*. Chrysof. hom. de lapsu primi hominis, hom. 3 in 2 Cor. 2. hom. 3 Matth. Hesyechius lib. 7. in cap. 27. Leuit. de duobus annis, remissionis scilicet & Iubilei, quorum vnus (inquit) baptismum apertè insinuat, alter poenitentiam. Eucher. lib. 4 in lib. Reg. Leo epist. 91, 69. Cyrill. lib. 3 in Leuit.

August. hom. 49, lib. 2 de visitatione infirmorum c. 4. *Veritas corporis & sanguinis in Eucharistia, & transsubstantiatio, & oblatio.* Chrysof. in Liturg. hom. de Eucharistia, hom. in Pf. 114, hom. 83, in 26. Matth. hom. 1 cap. Ephes. ho. 84, in Ioan. 19, hom. de Prodit. Iudæ, homil. de Resurr. hom. 21, in Acta, hom. 6 ad Pop. Antioch. li. 6 de Sacerdot. Eucher. lib. 1, in Genesin, August. epist. 111 & 118 quæ ad Ianuarium, vbi sexies Offerendi verbo vtitur absolute, pro Missam celebrare. Lib. 2 contra Petilianos, c. 37, hom. 2 in Psal. 33, & Psal. 37 vbi Christus ferebatur manibus suis, &c. in Psalm. 119. Serm. 28 & 40 de verbis Dom. hom. 16. Serm. 38 ad fratres in Eremo. serm. ad Neophytos, de ciuit. Dei lib. 21, c. 25. *Quod Sacrificium esse docet in Enchirid. in Psal. 33 lib. 9. Cofessi. cap. 113. Epist. 59, lib. 10 de Ciuit. cap. 6. epist. ad Bonifacium 23, & lib. de Spiritu & lit. c. 11. Verissimum & singulare sacrificium vocas.* Cyrillus Alex. in Ioan. lib. 3, 4, 10. Concil. Ephes. & Chalcedon. & cæteri huius ætatis. Recurre ad Garetium & Tonstallum. Nam omnibus memorandis esse prolixior. *Preces pro mortuis, & Purgatorium.* August. in Enchirid. c. 10, & 69 in Pf. 6 & 37. de Cura pro mort. c. 1, 5, & 9. 11 ad Dulcitiu, Serm. 34 de verb. Apost. de Spit. & anim. c. 29. Chrysof. in Liturgia, & ad Philippenses, iuuari eos non tantum precibus, sed & eleemosynis & sacris oblationibus, &c. Cyrillus, & reliqui huius ætatis, dempto nemine. *Primatus Petri.* Sozom. lib. 3, c. 7. Cyrillus lib. 2 in Ioan. c. 12. Aug. li. 1. Reçtrat. c. 21, & in Pf. contra Donat. Serm. 124 de tempore, Chryf. h. 83 in Matth. &c. Ceterorù capitù memoriam ex plurimis

rimis huius sæculi scriptorib. collegerunt innumerales nostri tēporis viri eruditi, vt ea nihil necesse sit retexere. Addendū duntaxat, Centuriatores fateri totum hoc sæculum sibi etiam hostiliter aduersari, Cent. 5, cap. 3. de persecutione & tranquillitate Ecclesie, col. 25. sparsim. Cap. 4. de doctrina, per totum, maximè illa parte, quæ inscribitur, inclinatio doctrinæ complectens in commodas opinionones, stipulas, & errores doctorum huius sæculi, col. 496, & seqq. ca. 5. de hæresibus, col. 529 sparsim Per totum cap. 6. de Ritibus & ceremoniis Ecclesie, col. 641, & seqq. Per totum cap. 7. de Politia & gubernatione Ecclesie, col. 733, & seqq. Cap. 9. sparsim, col. 808. de Synod. Cap. 10 de Episcoporum & Doctorum vitis, col. 988, & seqq. Cap. 11 de Hæreticis, sparsim, prout eum illis colludunt, col. 1453. Denique sparsim, c. 12. de Miraculis, col. 1470. Adde eos, qui isto æuo scripserunt de Hæresibus. Item cōtra Nouatianos, Manichæos, Donatistas, Iouinianistas, Vigilantios, Aërianos, Pelagianos, Prædestinatos, Nestorianos, Eutychianos, simul istos eadem sentientes oppressisse.

	Anni Domini.	Anni mundi.
INSIGNIO- ra sexti Sa- culi.		SEXTVM S A E C V - E V M.
Dei flagel- la per Ro- manum Im- perium, To- tilas, Slaui, de quib ⁹ Sal- uianus.		ab anno 500, quo S. Sym- machus Pon- tificatū sum- mū adit, Clo- doueus Rex Francorum conuertitur & consecra- tur, Talmud à Rabbini ab- soluitur, ad an. 600.
Ma hometes.		
Monacho- rum docto- ribus succe- dentium san- ctitate illu- strium saeculum.		
Bella		
Regna.		

	Anni Domini.	Anni mundi.
a Innu- meras basilicas constru- xit, vel repara- uit, Pau- peribus de habi- tuculis, & victu liberali- ter pro- spexit, captiuos redemit exulan- tibus Ca- tholicis pecunias vestesque misit.	500	53 a S. SYM- M A C V S Sardus, an. 15. mens. 6. dies 22.
		4588
		Imperatores. Idem Ana- stasius an. 17. Iustinus se- nior, an. 9. Iu- stinianus, 39, Iustinus iu- nior, 11. Ti- berii, 7. Mau- ritius, 20.
		Bella.
		Regna noua, Franciæ per Clodoucum.
		Sexti saeculi scriptores præ- cipui. Sym- machus Põ- tif. Iustinia- nus Impera- tor, Fulgen- tiu

Impe

m

ij

tiu

Anni Domini.		Anni mundi.	
533	58 e S. IOANNES II. Rom. an. 2. mens. 4.	4621	e Casū illumi- nauit. f Mu- tum & claudum sanauit. Eius in- stituta dieb' do- minicis minore processio- ne cir- cuntur.
535	59 f S. AGA- PETVS Roman. mens. II. dies 19.	4623	g Tum Mau- rus à S. Benedi- cto mis- sus Gal- lias Mo- nasticen edocet.
536	60 g M. SYL- VERIVS Campan. an. I. mens. 5. dies 12.	4624	

Hebraei, Se-
boraim in
duo ferè sæ-
cula. i. annos
187. Primus
Rabbenà.

Concilia

Anni Domini.		Anni mundi.	Concilia, 41.
537	61 S. VIGI- LIVS Rom. an. 18. mens. 6. dies 26.	4625	Rauennese, Ilerdese, Va- lentinum, Romana se- ptem, Aure- lianense 4. Cæsaraugu- stanum, Ge- rundese, Ta- raconense, I- lerdense 2. Valentinum 2, Toletanū 2, Constanti- nopolitana duo, Hieroso- lymitanū 2, Bracarése, Cōstantino- politanum Oecumeni- cum quintū cōtra Ante- miū, &c. An- tiochenum, Aurelianen- sia 2 & 3. Ar- uernese. Tu- ronense, Au- relianense 4 & 5. Parisiēsia duo,
555	62 h S. PELA- GIVS Rom. an. 6. mens. 10. dies 28.	4643	
562	63 i S. IOAN- NES III. Rom. an. 12. mens. 11. dies 26.	4651	

h Septē
horarum
canoni-
carū re-
fector.

i Dāna-
uit Cho-
repiſco-
pos.

duo, Bracara-
rēse, Lucen-
se, Constan-
tinopolita-
num contra
Monotheli-
tas. Hispalē-
se, Toletanū
3. Marisco-
nenſia duo,
Gradense,
Brenniacense,
Romana
duo, Latera-
nense.

Anni Domini.		Anni mundi.
576	64 S. BENE- DICTVS Rom. an. 4. mens. 1. dies 28.	4663
580	65 S. PELA- GIVS II. Rom. an. 10. mens. 2. dies 10.	4667

Hæretici, Eu-
rychianorū
secta duode-
cim, Seue-
riani, Tritei-
ta, Theopaf-
chita, Xe-
naſas, Ace-
phali, Aph-
thartodoce-
ta, Mono-
phyſi-

*k Domū
paternā
in Cœme-
terium
vertit.
Ad reci-
tationem
Breviary
Clericos
obliga-
vit.*

Anni Domini.		Anni mundi.
590	66 S. GRE- GORIVS Magnus, an. 13. mens. 6. dies 10.	4678 4683

*l Cultum
diuinū,
vt hodie
habet,
ordina-
vit, at-
que inde
catus ec-
clesiaſti-
cus, catus
Grego-
rian⁹ di-
citur.
Multa
ei debet
Ecclesia.*

Summa cū
interpōti-
ficiis, 104.

phyſite, Sad-
ducaī, Ana-
baptiſta, A-
gnoēte, Iaco-
bita, Cono-
nite, Gaiani.

*Caluinitæ ac-
cedūt ad Xe-
naſiam, A-
gnoētas, Mo-
nothelitas.*

Cetera lib. 3
Chronolog.
à pag. 244. ad
260.

EXTRO sæculo continuata est doctrina. *Missa*, è Gregorij Magni Antiphonario, & libro Sacramentorum, & libris Gregorij Turonensis, qui & *Missæ* vocabulum, & memoriam passim celebrat, vt cap. 6. in vitas Patrum. *De clauibus Ecclesie*. Orientales Episc. ad Papam Symmachū. Gildas in castigatione ordinis Eccles. Greg. Magnus ho. 26. in Euangelia. *Veritas Eucharistia, transubstantiatio*, sacrificium. Maxentius dial. 2. Andreas Hieros. Cassiod. in Ps. 64. Greg. hom. 14. 22. in Euangelia, & in Psal. pœnit. *Liberi arbitrij & gratie concordia*. Olymp. in Eccles. & Euod. in epist. ad Constantin. Greg. Mag. lib. 35, c. 21 in Iob. & lib. 1, in Ezechiel 9. *Secundum iustificationem requirere opera*, Olymp. in 7 Eccles. Cassiod. in Ps. 6. Greg. in Ezechiel. lib. 2. hom. 2. Iustificationes Dei (ait) dicimus præcepta diuina, quæ nos iustos faciunt, si impleantur. *Bona opera ad salutem requiri*. Greg. in 1, cap. 1. Reg. in Ezech. lib. 1. hom. 3, 9. & lib. 2. hom. 16, 19. & in Euangel. hom. 12, 22 & 29. Iustus in Cantica. *Sanctorum intercessio, præsidia, merita*. Fortunatus de Basilicis D. D. Georgij, Martini, &c. Greg. lib. 12. Indiçt. 7. Epist. 17 & 22. lib. 11. Indiçt. 6. Epist. 8 & 44. lib. 2. lib. 7. Indiçt. 2. Epist. 53, 94, 126. Euodius ad Faustum. Turonensis passim, vt in lib. Vitæ Patrum. *Imagines*. Greg. Magnus, cuius tamè Epistolam è lib. 7, Epist. 109. ad Serenum Episcopum Massiliensem allegare audent, in contrarium vsus Imaginum, probat & docet eodem libro 7, parte secunda, Epist. 5 & 53 ad Secundinum. Ab re non facimus, si per visibilia

visibilia inuisibilia monstramus, &c. Scio quidem, quòd imaginem Saluatoris nostri non ideò petis, vt quasi Deum colas, sed vt ob recordationem eius in illius amore recalescas, cuius te imaginem videre consideras. Item lib. 9. Epist. 9. Imaginis Christi ad Agabatum missæ virtute Edessam suo tempore liberatam ab expugnatione & incendio personarum, Euagr. cap. 26. lib. 4. Turonensis lib. 1. de gloria Martyrum, facta mentione statux Domini, de qua Euseb. cuius locum etiam affert cap. 22 & 23. declarat sua tempestate in Dei Ecclesia fuisse vsitatissimas. *Pœnitentia, & eius partes*. Greg. lib. 6. in 15, cap. 1 Reg. Non solum confitenda sunt peccata, sed etiam pœnitentiæ austeritate delenda. & post, Tria quippè in vnoquoque veraciter Pœnitente considerata sunt, mentis conuersio, oris confessio, & peccati vindicta. Et in Ezech. li. 2. hom. 16. & in Ps. Pœnitèr. & lib. 3. in 7 cap. 1 Reg. & lib. 4. in cap. 10. & lib. 6. in 15 cap. Cassiod. in Psal. 4. *Preces pro mortuis, purgatorium*. Boëtius lib. 4. Conf. Prosa 4. Greg. lib. 4. Dial. cap. 39. lib. 2. in cap. 21. Reg. in 1 & 3 Psal. pœnit. citato D. Augustino. Cætera iidem & cæteri huius sæculi scriptores abundè probant, vt contra se testantur Centuriatores Cent. 6, cap. 2. de loco Ecclesie, col. 20. & seqq. sparsim. Cap. 3. de persecutione & tranquillitate Ecclesie sparsim, col. 42. & seqq. Capite toto 4. de Doctrina, maximè col. 277. Cap. 5. de hæresibus. col. 288. sparsim, prout eas amplectuntur. Per totum cap. 6. de Ceremoniis & Ritibus Ecclesiarum, col. 325, & seqq. Per totum cap. 7. de Politia & gu-

GENEBRARDI,

& gubernatione Ecclesie, col. 587. Cap. 9. de Synodis, sparsim. 459, & seq. Toto ferè cap. 10. de Episcopis & Doctoribus, col. 633, & seqq. Cap. 13. de Martyribus sparsim, col. 785, cap. 14. de Miraculis, col. 789. sparsim. Quineriam eorum errores multi ab iis refelluntur, qui ex professo Xenicæ, Eurychianis, Agnoëtis, Monotheletis, præter superiorum ætatum hærefes, restiterunt. Adde totius huius curricula Synodos.

SEPTI-

NOTAE CHRONICAE.

Anni Domini.		Anni mundi.
	SEPTI- MVM SAH- CVLVM.	IN SIGNO ra septimi sa- culi.
		Mahometis & Saraceno- rum apostata- sia orbè ter- rens.
	ab an. D. 600 quando Pho- cas Imperiũ suscipit. Et iuxta quosdã infelix Ma- hometes na- scitur, ad an. 700.	Bella Sara- nica.
		Regna nona, Saracenorũ varia.

Anni Domini.		Anni mundi.	
637	73 f S E V E R I - N V S Rom. an. 1. mens. 2.	4725	f Lauda- tur ab e- leemofy- nis.
638	74 g I O A N - N E S I I I I . Dalmata, an. 1. mens. 9. dies 9.	4726	g Pius in redimen- dis capti- nis. Hoc tempore à Sara- cenis Sy- ria, A- gyptus, Persia subigi- tur, Rho- dus, &c.
640	75 h S T H E O - D O R V S Græcus, an. 6. mens. 5. dies 18.	4728	h Largus in paupe- res.

Humani.
Simplicius
philosoph⁹,
Mahometes
Saracenorū
legiflator,
Halis & mul-
ti Arabes &
Saraceni.

Anni Domini.		Anni mundi.	
646	76 i M. MAR- T I N V S Tu- dertinus, an. 6. mens. 1. dies 26.	4734	<i>Hebraei, Rab- bi Ifana, vl- rimus Sebo- raim mori- tur, an. 689. R. Aha fcri- ptor Seel- toth. i. Quæ- ftionum in præcepta Le- gis, R. Simeō Kera, auctor nilcoth ghe- doloth.</i>
653	77 E V G E N I V S Rom. an. 2. mens. 9.	4741	
657	78 k V I T A - L I A N V S, Volfcus, an. 14. mens. 6.	4745	

i *Vehe-
mens in
hærefes,
quibus
vſque ad
mortem
reſtitit.*

k *Cantiū
ordina-
uit in ec-
cleſia.*

<i>Concilia 39.</i>	<i>Anni Domini.</i>	<i>Anni mundi.</i>
Romana duo, Lucense, Bracarense, Antisiodorense, Matiscouense, Francicum, Hispalense, Toletanū 4. Aquiliense, roletanum; & 6, Bracarense, Hierosolymitanū, Romanū cōtra monothelitas, aliud contra Pyrrhum, Africanum cōtra Monothelitas, Byzantenum, Proconsulare, vtrumque in Africa, roletanum 7, Lateranēse cōtra Monothelitas, Toletanum 8, 9,	79 S. ADEODATVS 671 Rom. an. 4. mens. 2. dies 5.	4759
	80 DOMNVS Romanus, 675 an. 5. mens. 5. dies 10.	4763
	81 LAGATHO Siculus, 680 an. 2. mens. 6. dies 16.	4768

l Tristē neminē a se unquā dimisit.

10.

<i>Anni Domini.</i>	<i>Anni mundi.</i>
m Geminam Sacerdotū psalmodiā composuit, Hymnos ad meliorem centū rededit. Electiones Episcoporum valere noluit, sine cōfirmatione Pontificis, sed sine redemptione Pallij.	82 m S. LEO Siculus, 684 an. 2. mens. 10.
n Doctus & munificus Ecclesiarū structor.	83 n S. BENE- DICTVS II. Rom. 686 mens. 10. dies 12.

10, Cabillonēse, Romanum, Bracarense, Anglicanum, Herudfordianū, Toletanum 11. Bracarense 3; Hebdifeldēse, Anglicanum contra Monothelitas, Romanū cōtra eosdē, Cōstantinopolitanum Oecumenicum sextum, cōtra eosdē, Toletanum 12, Gallicanum, roletanum 13, 14, 15, 16, 17.

Heretici, Monothelitæ, Chazinza rei, Theodo-

n iij

siani,

fiani, Tetradite, Armenij, mahometes pseudo-proph. Baïras, Theocagnosta, Agareni, Charurgita, Lâpetiani, agonichyta, Agumêses, Maronita.

Calunita Traditarum, Mahometis, Lâpetianorum aliquot errores amplectuntur.

Cætera lib. 3 Chronog. à pag. 368 ad 275.

Anni Domini		Anni mundi
687	84 o IOANNES Antiochenus, an. 1. mens. 2. dies 19.	4775
688	85 p CONON Thrax, mens. 11. dies 3.	4776
689	86 q S. S E R G I V S Antiochenus, an. 13. mens. 8. dies 23.	4777
702	Summa cû interpõti- ficiis.	4790

o Statuit ut Rom. Pontifex ab Ostiensi. Portuensi. & Veliterno Episcopis ad Lateranum consecratur.
p Totus elemosynarius, literatus.
q Huius virtute cœpere Saxones fidei semina percipere. Preculâ, Agnus dei, Liturgia inseruit.

EPTIMO sæculo continuata est doctrina, ab hereticis impugnata. *Missæ*, Seueri Alexandrini, Moxarabum, Isidori. lib. de diuinis officiis, Ioannis Cæsaraugustani de Ecclesiasticis Officiis. *Veritas Eucharistia, sacrificium, transsubstantiatio.* Cæsarius hom. 5. Isidorus lib. de offic. Augustinum citans, lib. 6. Originum, c. 18. Seuerus Alexandrinus Patriarcha in Liturgia. *Primum iustificatione esse ex mera gratia.* Cœcilia Toletana, 6. 7. & c. huius centenarij; Cæs. hom. 38. *Iustificationem conseruari & augeri bonis operibus.* Cæs. hom. 2. 4. 12. 15. 16. 18. 23. 25. 34. 35. 38. Isidor. de summo bono, c. 2 & 5. lib. de numero, Tract. de tribus, Adelmus Epist. ad Geruntium Reg. Concil. Tolet. c. 5. *Baptismi effectus, necessitas, alienâ fides, ceremonia.* Conc. Toletan. 4. c. 3. Concil. Toletan. 11 & 12. Isidorus lib. 6. Orig. siue Etym. c. 18. Seuerus Alexandr. de Ritibus Baptismi & sacre Synaxis. *Claves, absolutio.* Isidor. li. 6. Etymolog. & alibi. *Confirmatio, Chrisma, & alia sacramenta.* In precibus siue Rituali S. Seueri Alexandr. Isidor. lib. 6. Orig. siue Etymolog. c. 18. *Preces pro mortuis, purgatorium.* Isidor. lib. de Offic. Sacrificium pro defunctis ab Apostolis primò traditum demonstrat. Illic dimittenda esse peccata, & purgatorio igne purganda. Ioan. Elemosynarius apud Vincentium lib. 22, c. 110. *Missæ* Moxarabum, Cæsarius Arcl. lib. 1. & 1 Cor. 3 prolixè. Simeon Metaphrastes in hist. Sanctorum. Seuerus Alex. in Liturgia, & aliis eius precibus. Iulianus Toletanus lib. 1. Prognosticon c. 20, 21, & lib. 2, c. 10, 19, 20, 21, 22. *Pœnitentia, & eius partes.* Cæs. n. iij hom.

hom. 1. 6, &c. Isidor. lib. 2. de Summo bono, c. 13, & lib. 6. Orig. c. 18. Cabillonense Concil. c. 8, &c. *Inuocatio, & auxilia Sanctorum.* Missa Moxarabum, Liturgia S. Seueri Patriarchæ, Simon Metaphrastes in Sanctorum historiis. Idelphosus de Virgine. Concilium Cabillonense, Constantinus Imperator tom. 2. Concil. Pag. 402. Isidor. de Officiis, & passim alibi, *Imagines*, In sexta Synodo Oecumenica, an. 682. Constantinopoli habita. E quibus item reliquorum capitum fidei confirmatio prolixè deduci potest. Cætera iidem & cæteri huius sæculi scriptores prolixè confirmant: vt fatius sit Lectores ad eorum opera remittere. De qua cõtra se testimonium ferunt Centuriatores Cent. 7, cap. 2. de loco & propagatione Ecclesiæ, col. 23. sparsim. Cap. 3. de persecutione & tranquillitate Eccles. sparsim, col. 45, c. 4. de Doctrina ex professo, col. 108. quæ hãc cõtinet inscriptionẽ, Inclinatio doctrine cõplectens peculiare & incommodas opinionones, stipulas & errores doctorum. & col. seqq. c. 5. de hæres. sparsim, col. 121. prout ipsi sunt cordi. Per totum c. 6. de Ceremoniis & Ritibus Ecclesiæ, col. 133, & seqq. Per totum c. 7. de Politia & gubernatione Eccl. C. 8. de Schismatibus. Cap. 9. de Synodis, col. 251. Per totum ferè c. 10. de Doctoribus, col. 465, & seqq. sparsim de Martyrib. & miracul. Huc facit quod ex instituto multi hac tempestate scripserunt de Hæresibus, itè contra Traditas, Mahometem, Læpetianos, Iconomachos, & alios, quorum hæresibus isti imbuuntur. Adde totius huius Cæturię Synodos. Nã hæ cõtra istos planè militat. Adde & historicos. Nã etiã hi cursum Eccles. secudum nos fuisse declarat.

OCTA-

Anni Domini.		Anni mundi.
	OCTA- VV M sæculum,	INSIGNIO- ra Octani sæ- culi.
	<i>ab an. D. 700. quãdo Arabes capta A- frica imminent Hispania, Occidentibusq; Europa regnis, & primus Dux Ven- etorum eligitur Paulus Anazar, ad an. 800.</i>	Turcarum in Asiam, Arabiam, Africam & insulas maris Mediterranei infusio.
		Mahometis secta mirè augetur.
		Chronica Bulgarorum non multo antè incipiunt.
		<i>Bella.</i>
		<i>Regna noua</i>

<i>Octavi seculi</i>	Anni Domini.	Anni mundi.
<i>Imperatores.</i> Tiberius Ab- fimarus, 7. Iu- stinianus 2 iterum. an. 6, Philippicus, 2, Artemi ^o , 1. Theodosius 3. an. 2. Leo Isaurus, 24. Copronym ^o , 35, & Leo ei ^o frater, 5. Ire- ne. cum filio Cōstantino, 10.	702	4790
	705	4793
<i>Scriptores prae- cipui.</i> Beda, Strabus, Ioa. Damasen ^o , Gregorius Cypri ^o , ger- man ^o Cōstan- tinopolitan. Cosmas, Nic- roso-	707	

a Cele-
bratur
aedifican-
dorum,
& ornā-
dorum
templo-
rum, &
sacran-
dorū cre-
meterio-
rum stu-
dio.

Anni Domini.	Anni mundi.
b Pau- perum pater, Prnci- pib ^o for- midabi- lis.	707
c V ehe- mens in Gracos principes ob Ico- n.	714

rosolym. Ma-
ximus, Mona-
chus, Ioann.
Hilpalensis,
Tharafius,
Vvalafridus
Abbas, Albi-
nus, siue Al-
cuinus, Apon-
nius, Bonifa-
cius Mogun-
tinus, Paulus
Aquileiēsis,
Paulus dia-
conus, Zacha-
rias Pap.
Theophyla-
ctus Antio-
chen^o, Isuar-
dus, Caro-
lus Magn.
Ambrosius
Ausbertus.

	90	4795
	91	4802

b C O N-
S T A N T I-
N U S S Y R U S,
an. 7.
dies 20.

c G R E G O-
R I V S I I.
Rom. an.
16.
mens. 9.
dies 11.

Profani. Haurmar, Arabes multi, Aegidius Medicus.

hebrai, Gheonim siue Talmudici Iuris interpretes in tria saecula .i. in annos trecentos vsque ad annu Christi 1121. Primus Rab. Hanina. Rab. Iudaï cæcus, qui scripsit Hilcoth Pefukoth. Anan & Saue Sirei, qui excitarunt Sadduceoru festam, contra Cabbalam & traditiones Synagoga.

Anni Domini.		Anni mundi.
730	92 d GREGORIVS III. Syrus, an. 10. mens. 8. dies 24.	4818
741	93 e ZACHARIAS Gre-cus, an. 10. mens. 3.	4829

d Doct^o, predicator Verbi, elee-mosynarius, captiuoru redemptor verè pa-rens, & pastor populi.

e Bibliothecam S. Petri restituit, omnibus virtutib. ornatu, vtraque lingua doctus.

Con-

Anni Domini.		Anni mundi.
752	94 STEPHANVS II. R. dies 13.	4840
752	95 f STEPHANVS III. Rom. an. 5. mens. 1.	4840

f Christiana doctrina tam predicator, quam scriptor.

Concilia 18.
Romanum cõtra Philip-picu Imperat. Iconomachum, aliud contra Leonem Imper. cõtra eandẽ hæresim: Aliud de eodẽ: Arelatense, Francicum, Romanum, Gẽtiliacum, Lateranense contra Constantinum Pseudopapã, aliud deinde Hispanicum cõtra faelicẽ, Duriẽse, Genuense, Nicenũ 2. Oecumenicum, septimũ contra Iconomachos, Anglicanum, Fracfordiense,

Bau-

Bavaricum,
Ratisbonen-
se.

*Heretici, Ico-
nomachi,
Inoclastæ,
Fœlix Argeli-
tanus, & Eli-
phandus To-
letan. è quib⁹
Fœliciani,
Pauliciani
sive Pauli-
Ioannitæ, A-
thingai,
Gnosima-
chi.*

Anni Domini.	Anni mundi.
756	4844
	96 g PAVLVS Rom. an. 10. mens. I.
468	4856
	97 h STEPHA- NVS IIII. Siculus, an. 4. mens. 5. dies 24.

*g No-
ctu cum
duobus
aut trib.
oberra-
bat per
agrotan-
tium pau-
perum
tecta, ver-
bis et do-
nis solās.
Carce-
res ad-
bat, op-
pressos à
causidi-
cis libe-
rabat,
&c.
h Verus
Petri suc-
cessor ob
pietatem
et doctri-
nam.*

i Bullas

Anni Domini.	Anni mundi.
772	4860
796	4884
	98 i ADRIA- NVS Rom. an. 23. mens. 10. dies 17.
	Summa cū Interpon- tificiis, 94.

*i Bullas
plumbo
obsigna-
uit, ut
dintur-
nus esset
sigillum.
Quotidie
in atrio
Lateran-
ensi ale-
bat centis
paupe-
res.*

*Calunitæ
sunt Icono-
machi. Ca-
tholicos cū
Paulicianis
vocant Ro-
manos, se ve-
rò Christia-
nos seu Euā-
gelicos.*

*Cætera lib.
3 Chronol.
à pag. 276 ad
293.*

CTAVO hoc sæculo continuata est doctrina, de qua Hæretici hodie pugnant. *Missa*. In Germani Constantinop. Liturgiæ Theoria, Caroli Magni fragmentis de ritibus veteris Ecclesiæ, Libro de diuinis offic. Vualafri di Abbatis, Lib. de Ecclesiasticis dogmatibus Alcuini, Maximi Monachi de Ecclesiastica Mystagogia. *Claves Ecclesiæ, absolutio*. Beda hom. in die SS. Petri & Pauli, in Marc. lib. 1, cap. 2. Damascenus lib. 4. de Orthodox. *Confirmatio*. Illa vntio, quæ per manuum impositionem ab Episcopis, vulgò Confirmatio dicitur, Beda in Ps. 6. in 8 cap. Act. & Hom. in Oct. Epiphan. Concil. Arelat. cap. 18. *Extrema vntio*. Beda lib. 2 in Marc. cap. 6. *Septem Sacramenta*. Beda tractans, illud Matthæi, Quoniam Nazareus vocabitur: Si in typo Samsonis gesta consideremus, in eo quoque Sacramenta Domini præfigurata cognoscemus. Septem crines habuit. Hinc Septiformis spiritus, & septem Ecclesiæ sacramenta sunt, &c. Quod & ex Augustino citatur. Vualafrius Abbas lib. de officiis diuinis, Alcuinus de Ecclesiasticis dogmatibus. *Liberum arbitrium*. Damasc. lib. 2. Orthod. cap. 4. in Parallelis, contra Manich. lib. de Hæresib. Beda in 2 cap. Genes. lib. 8. in Iob, c. 8. in Ps. 118. *Iustificatio ex gratia*. Fides est Charismatum spiritus, non nostræ voluntatis. Damasc. lib. 4. de Orthod. c. 11. Præueniente se gratia meus hominis spontanea ad fructum boni operis affurgit. Beda in Marc. lib. 1, c. 4. in 3. cap. 1. Ioan. *Iustificationem conseruari & augeri bonis operibus*. Pelagianum dogma non iuuat, quod dicitur de hominè, fed

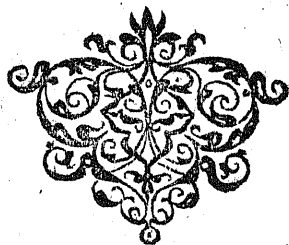
sed sanctificat: quia id quidem per liberum arbitrium fit, sed nõ sine, diuino auxilio & gratia. Beda in cap. 3. 1 Ioan. lib. 3. in Iob, c. 1. lib. 6. in Cant. cap. 8. lib. 1. in Prouerb. c. 6. 22. in 3. & 12. ca. Exod. lib. 1. in Ezram, c. 1. in Ps. 25, 77, 90. Aponius lib. 2. in Cant. Albinus in 3. cap. Ecclesi. Damascenus in Paralel. & aliis libris passim. *Primatus Romane Ecclesiæ*. Beda in Natali D. Benedicti, Carol. Mag. lib. 1 de Imaginib. c. 6. Damascenus in lib. de defunctis, Patres Synodi. 2. Nicenæ, Concilia huius sæculi, Ausbertus lib. 3. cap. 5 in Apoc. *Cœlibatus in Sacerdotum*. Beda lib. 1 in Lucam c. 4. *Claves Ecclesiæ, Absolutio*, Ausbertus lib. 7 in Apoc. c. 16. & lib. 16. & lib. 1, c. 1. lib. 5. c. 1. Beda in Matth. 16. Ioan. 20, &c. *Veritas Eucharistiæ, transsubstantiatio, sacrificiũ*. Carol. mag. lib. 2 de Imag. cap. 27. & expressissimè, lib. 4, cap. 14. & in lib. de Ritibus veteris Ecclesiæ, Beda in Boëtij lib. de Trinit. in Prouerb. li. 3, cap. 3. 1 in Marcum, lib. 4; c. 14 in Lucam, lib. 6, c. 22 in Ps. 21. lib. de Muliere forti, Hom. in Epiph. lib. 2 de Taher, c. 2 in Psal. 48. Deum pro mortuis per Missarum celebrationes & eleemosynas inuocamus. Damascen. lib. 4. Orth. c. 14. Aponius lib. 3 & 6. in Cantic. German. Cõstantinopolit. Epist. ad Thomam, tom. 2. Concil. & in Theoria Liturgiæ. Ausbertus lib. 2, c. 2 in Apoc. Vualafredus & Alcuinius vbi suprã. *Pœnitentia & eius partes*. Damascenus de Orthod. fide, & in Parallel. Beda in Ps. 1, & 4. lib. 4 in Lucam, ca. 15. Aponius lib. 5 in Cant. Carolus Mag. de Ritibus veteris Ecclesiæ, Ausbertus lib. 1. in Apoc. c. 1. *Intercessio, auxilia, reliquie Sanctorum*. Beda in c. 4. Lucæ afferens post Augustinum lib. 1.

de Trinit. c. 6, & alibi, distinctionem Græcam de duplici adoratione, *λατρείας & δούλειας*. Item lib. 2 in Lucam, c. 7. lib. 3 in Iob, & de reuelatione S. Michaëlis, tom. 7, & in pluribus Homiliis de Sanctis diuersis. Damascen. in Orationib. de Natiuit. Virg. & in Cant. Ecclesiasticis, lib. 3 de Imaginib. lib. 4 de Orthodox. c. 16. lib. pro defunctis, Basilii Ancyranus, Theodor. Hierosolym. Tharastius Constant. Theodosius Amorienis, Adrianus Pap. in 2. Synod. Nicena, Cosmas in hymnis, Germ. Constant. in Theoria, & in Epist. Beda & Iuardus in Martyrologiis, Ausbertus lib. 5, ca. 12 in Apoc. *Hæresis contra Imagines hoc sæculo præsertim arsit*. Hæc refutarunt, & earum legitimum vsum docuerunt. Damascenus lib. 3, Cultum Imaginum Apostolicâ esse traditionem docet. Germanus Constantinop. Gregorius Cyprius, Beda in hist. Anglorû sapius, Adrianus Pap. & alij Nicenum 2 Concil. &c. *Preces pro defunctis, et Purgatorium*. Integrum de eo opus Damasceni extat, ab Oecolampadio defunctorû hoste etiam versum. Germ. in Liturgiæ Theoria, Beda in Serm. ad popul. to. 7, fol. 503. in Prou. lib. 2, cap. 11. in Ps. 6. in 37 in Luc. c. 2. Albin. in 1 & 3. Psal. Pœnitēt. & 3 de Trinit. c. 21. Ausbertus lib. 9. c. 20 in Apoc. & lib. 10, c. 21, & cæteri. Superfluum esset cætera capita persequi. Nam pro his omnibus Damascen. quatuor libros de Orthod. fide diuinissimos condidit, Beda, Albinus libros diuersos, Carolus Magn. fragmenta de Ritibus veteris Ecclesiæ, Germanus Constantinop. rerum Ecclesiasticarum Theoriam, &c. Quare & totum sæculû contra se pugnare Centuriatores docent, Centur.

8, c. 2 de loco & propagatione Eccl. sparsim. Cap. 3 de Persecutione & tràquillitate Ecclesiæ, Cap. 4 de doctrina, col. 300, & seqq. Cap. 5. de hæresibus. Toto cap. 6 de Ceremoniis & Ritibus. Cap. 7 de Politia Eccles. Per totum cap. 8 de Schismatibus. Cap. 9 de Synodis. Per totum cap. 10 de Episcopis & doctõribus. Sequentibus denique capp.

Idem confirmant quotquot isto sæculo scripserunt contra Iconomachos, siue Iconoclastas: huius spatij vniuersa Concilia, vniuersi denique historici.

o ij

INSIGNIO-
ra noni Sa-
eculi.

Hoc nono
saeculo Sara-
ceni tentant
iterum Gal-
lias.

Europa va-
statur ab ob-
scurissimis
gentibus, ut
Gallia à Nor-
manis, Vnga-
ria à Bulga-
ris, &c.

Anni Domini.		Anni mundi.
	NONVM SAECV- LVM,	
	<i>ab ann. 800, quo ad nonū Occidentis Imperium Carolus Ma- gnus cōsēcra- tur, & Eg- bertus Regnū Anglicum condit, ad an. 900.</i>	

a Docto-

Anni Domini.		Anni mundi.
796	a Docto- rum a- mator, ita ut eos unde- cunque premiis alliceret, liberalis in omnes pauperes. institu- tor Lita- niarum tridui ante A- scensio- nem.	99 a LEO III. Roman. an. 20. mens. 5. dies 18.
817	b Vir sanctus, amicus Ludovi- ci Pij Im- per.	100 b STEPHA- NVS 5. mens. 6. dies 24.
		4884
		4905

Earum ad
Christū ple-
na cōuersio.

Carolus Ma-
gnus cum sua
posteritate
hoc saeculum
metitur.

Bella.

Regna noua.

o iij

Anni Domini.		Anni mundi.	
	101 c PASCHA- LIS Rom. an. 7. mens. 3 dies 17.	4905	c <i>Adi- ficator et ornator temporū supra o- mnes a- lios.</i>
Nam eius Impp. fuerūt Carol. Mag. an. 16. Lo- doicus Pius, 26. Lothari⁹ 15. Ludoui- cus 2, 21. Ca- rolus Caluus, 6. Ludouicus Balbus an. 2. Carol. Craf- sus, 10, Arnul- phus, 12.	102 d EVGE- NIVS II. Roman. an. 4. mens. 6. dies 24.	4912	d <i>Deo deditus, & pater pauperū Go-</i>
817			
824			

Anni Domini.		Anni mundi.	
	103 e VALEN- TINVS Roman. 8. mens. 1. dies 10.	4916	<i>precipua scri- ptores diuini. Carolus Ma- gnus; Hinc- marus; Hay- mo; Fortuna- tus Treuirē- sis; Angelo- mus; Amala- rius; Raban⁹, Remigi⁹ An- tistiod. Ionas Aurelianens. Paschasius, I- diota, Anse- gicus, Strab⁹, author Gros- sæ ordinariæ, Theodorus Studites, Ni- cephor. Char- tophylax, Leo Philoso- phus Imper. Photi⁹, Theo- phanes Nice- nes, Theo- phylact⁹ bul- gar. Frecul- ph⁹ Lexouic⁹</i>
828			
	104 f GRE- RIVS 4. Roman. an. 10.	4916	
828			
	e <i>Ex probiori- bus Pa- pa. Nō- dū Pref- byter, sed tantum diacon⁹, ad Pon- tificatus gradum conscen- dit.</i>		
	f <i>Festū omnium Sancto- rum iam ante an- nos 220. Romae ser- uatū, in Gallias & Ger- maniam induxit.</i>		

sis, Anastasius Bibliothecarius, Ado Viennensis, Aimoni^o, siue Annonius monachus Theodulphus Nozenus, Ioannes diacon^o, qui postea Ioan. 8 Papa.

Anni Domini.		Anni mundi.
844	105 g SERGIUS II. Rom. an. 3.	4932

g *Probus*
g *beneficus. Pri-*
mus Pō-
tificum
suum no-
men mu-
tauit,
Nā an-
tea Of-
porcius
vocaba-
tur. Suc-
cessores
magna
ex parte
id sunt
imitati,

Anni Domini.		Anni mundi.
847	106 h LEO III. Rom. an. 8. mens. 3. dies 6.	4935

h *Insti-*
stuit ne
in choro
laicis esse
liceret,
dñ Mif-
sarum sō-
lēnia ce-
lebrātur.
Strui inf-
fit Scho-
las prope
Eccle-
sias, in
quibus
Clerici
sacras li-
teras do-
serent.

Humani, Ot-
fridus, qui
linguā Ger-
manicam
scribere, &
regulis Grā-
matices a-
stringere co-
natus est, Al-
bategnius
Mathemati-
cus, Nannon
Philosoph^o.

Hebraei. R.
Amram bar
Rab. Sifana,
qui è Baby-
lonia misit
Siddur Te-
philloth (.i.
Breuiarium,
sive formulā
certam Pre-
cum) in Hi-
spaniam cir-
ca, an. 900.

Anni Domini.		Anni mundi.
755	107 i BENE- DICTVS III. Rom. an. 2. mens. 6. dies 9.	4943

*Hic ha-
retici
(videli-
cet inter
Leonem
4. & Be-
nedictū
3) asinūt
fabulam
Ioanna
Papissæ,
qua pro-
lixè resu-
tunt. ſs
pag.
i Inuitus
& relu-
ctus tra-
ctus est
ad Pon-
tificatū.*

Anni Domini.		Anni mundi.
858	108 k N I C O - L A V S M a- gnus, Rom. an. 9. mens. 7. dies 13.	4946
868	109 l A D R I A - N V S II. Rom. an. 5. mens. 9. dies 12.	4956
874	110 m I O A N N E S 8. Roman. an. 10. dies 2.	4962

*k Incō-
parabi-
lis, Re-
gibus &
tyrannis
formida-
bilis. Eo
tempore
Bulgari
fiere ad
Christū
conuersi.
l Elec-
mosyna-
rius &
doctus.
m V tra-
que lin-
gua do-
ctus. tres
Impera-
tores in-
tra qua-
drienniū
corona-
uit.*

*Concilia 33.
Aquisgranū,
Moguntinū,
Vuormaciē-
se, Rhemen-
se, Turonen-
se, Cabilo-
nense, Are-
latense 3. Ti-
cinenſe, A-
quisgranēse,
2, pro Cano-
nicorum re-
gula, & con-
tra Iconoma-
chos, Roma-
num sub Pa-
schali, alterū
sub Grego-
rio 4, Aquif-
granense 3,
Romanum
sub Leone
3, Mogunti-
num contra*

Godescalcū,
Ticinense,
Romanum
sub Nicolao,
Cōstantino-
politianum
Oecumeni-
cum octarū
contra Pho-
tium, Acci-
niacense, Pō-
tigonense,
Coloniense,
Trecense,
Marrense,
Triburiense,
Rauennense.

Anni Domini.		Anni mundi.
884	III MARTI- NVS II. Gallus, an. I. mens. 5.	4972
885	III 2 ADRIA- NVS III. Rom. an. I. mens. 5.	4973
886	III 3 STEPHA- NVS 6. ROM. an. 6. dies II.	4974

*n Mori-
tur colla-
chrymā-
tibus o-
mnibus.
o Tum
Gallia à
Roma-
nis, An-
glia à
Danis,
Pānonia
ab Vn-
garis, I-
talia à
Sarrace-
nis vexa-
batur.*

Anni Domini.		Anni mundi.
892	III 4 FORMO- SVS Rom. an. 5. mens. 6.	4980
898	III 5 BONIFA- CIVS 6. TU- scus, di. 26.	4986

*p Hi &
sequētes,
nullius
virtutis,
quod ab
Impera-
toribus
essent in-
rursi, non
electi.*

Heretici.
Claudius
Taurinensis,
Theoda pseu-
doprophe-
tissa in Asia,
godescalcus
Gallus, Ber-
tramus, Fre-
deuardus E-
ques, Ioānes
Scotus. Gra-
corum hære-
sis de Spiri-
tus sācti pro-
cessione, quę
apertè erum-
pit, Photio
Patriarcha
frigidam sus-
fundente.

Caluinita
 Claudij raurinensis opinionones laudant. Bertrami, Fredeuardi, Godescalci aliquot capita. In singulis scilicet seculis suae perfidiae socios habere voluerunt.

Anni Domini.		Anni mundi.
889	116 STEPHANVS 7. ROM. an. 1. mens. 3.	4986
899	117 ROMANVS Tuscus, mens. 3.	4987
899	118 THEODORVS II. Romanus, dies 20.	4987

Per postionem, non per osimum, & tamen inter eos nullus hereticus, tanta est eius Caluedra Petri.

Anni Domini.		Anni mundi.
899	119 IOANNES 9. ROM. an. 2. dies 15.	4987
901	q Finem liti impo- suit inter Romanu Pontifi- cem, & Constan- tinopoli- tanum Patriar- cham de Prima- tu.	4989
	Summa cu interre- gnis 105.	

*Cetera lib. 4
 Chronolog.
 a pag. 293. ad
 317.*

O NO sæculo permanſiſſe veterem
 doctrinam à Sectariis oppugnatam
 ſic conſtat. *Miſſa*, continuata iifdè
 ritibus & modis, vt ſcriptores huius
 ſæculi de Eccleſiaſticiſ ſiue diuinis
 Officiis abundè teſtatur, Amalarius Archiepiſco-
 pus Treurenſis, Angelomus, Rabanus de inſtitu-
 tione Clericorum, Remigiſ Antiffiod. Hincmar-
 us, Strabo de exordiis & incrementis rerum Ec-
 cleſiaſticarũ, Fortunatus Treurenſis, lib. de diuin.
 Officiis. *Corporis Chriſti veritas, ſacrificium, tranſſub-
 ſtantiatio*. Rabanus lib. de Sacramèto Euchariftiæ,
 & lib. 1. Inſtit. Cleri, cap. 33. vbi formam Miſſæ
 deſcribit. Paſchaſius lib. de Corpore & ſanguine
 Domini, vbi Canonis Miſſæ meminit, & eius mul-
 ta exponit, tranſſubſtantiationem ponens, c. 19, &
 50. Sic Haymo, 1 Tim. 2. Theophylaëtus in 26.
 Matth. Marc. 14. Luc. 22. Ioan. 6. Photius in Bi-
 bliotheca, & aliis ſcriptis. Tranſſubſtantiationis
 habet ſemina Bertramus ipſe. vtitur enim v ocabu-
 lis permutationis, commutationis, & conuerſio-
 nis, lib. de corpore & ſang. Domini, quantumuis
 fit à Sacramentariis corruptus & ſuppoſitus. *Ba-
 ptiſmi effectus, neceſſitas, ceremonia varia, aliena fides*.
 Hincmarus Epift. ad Hincmarum Laudunenſem,
 Haymo ſuper Aſcenſione Domini, Theophylaët.
 multis locis. Rabanus Epift. ad Regiſbaldum, lib.
 1 & 2. de inſtit. cler. Photius in Bibliotheca, Leo
 Imperator in ſuis Inſtitutionibus, in quarum 12
 baptizatum, illuminatum appellat: vt cum apud
 veteres, Baptiſma, ſacramentum illuminationum
 dicebatur. *Sanctorũ preces, ſuffragia, inuocatio, reliquie,
 Imagines,*

Imagines, feſta. Theodorus Studites ad Michælem
 Imper. Idiota c. 1 & 4. Contempl. de virgine. Hay-
 mo hom. de virginibus. Raban. lib. 4, c. 10. de Ser-
 monum proprietate. Si quis (inquit) contra hanc
 ſententiam venit, non Chriſtianus, ſed Eunomia-
 nus & Vigilantianus creditur. Epift. ad Orgarium
 lib. 2. de inſtit. Cleri, c. 15. & paſſim. Ionaſ Aure-
 lian. lib. 3. de Imaginibus, Concil. Cabilon. c. 45.
 Moguntinum c. 36, & c. Photius in Bibliotheca,
 Leo Imp. in Conſtitut. Strabus Author Gloſſæ or-
 dinariæ, multis locis. *Liberum arbitrium, fides, iuſti-
 ficatio, gratia, bona opera*. Haymo in 1 cap. Malachiæ,
 lib. 1. in Eſaiam, in 4 Heb. ſuper Euangel. in Oct.
 Paſchæ, ſup. Pf. 26, 135. ſuper cap. 6. Roman. Raba-
 nus epift. ad Humbertum, Epift. 14. in Jerem. lib.
 4. in Eccleſiaſticum c. 6. & lib. de modo pœnitent-
 iæ. Theophylaëtus paſſim. Photius in Bibliothe-
 ca, Angelomus in 7. cap. 3. Reg. 13, c. 4. Reg. Stra-
 bus in Gloſſa ordinaria ſæpè. Idiota lib. de diuino
 amore, cap. 17, 22, 24. & lib. de vera pœnitentia, c.
 7, 13, 15. *Pœnitentia, & eius tres partes*. Rabanus lib.
 8, in Eccleſiaſticum, cap. 3, & lib. 7, cap. 7. Epift.
 ad Regimbaldum Chorepiſcopum, lib. 2, cap. 30.
 Inſtit. Cleri. c. 14, 16, 30. & lib. de modo pœnitent-
 iæ. Concil. Cabilonenſe, cap. 33 & 45. Haymo in
 cap. 6 Hebr. *Claves, abſolutio*. Nicephorus Charto-
 phylax, libello de potestate ligandi & ſoluendi,
 què vertit Oecolampadius hæreticus. Theophyl.
 in 16 Matth. & 20 Ioan. Photius in Bibliotheca.
Primatus Rom. Pontif. Theodorus Studites ad Mi-
 chælem Imperatorem, & Epift. ad Naucraſium:
 Hincmarus ad Hincmar. Laudunenſem. Quin &

GENEBRARDI,

hæc ætas eum Apostolicū simpliciter appellabat. Photius Græcus in Nomocanone, Theophyl. in Ioan. 21. *Preces, & oblatio pro mortuis. Purgatorium.* Haymo in 3 c. & 6. primæ Corinth. & in Ps. 6. & in feriam 6. Pentecostes, & lib. 2 super Eſaiam. Rab. lib. 8. Comment. in Eccleſiaſt. c. 14. Concil. Cabil. c. 39. Photius in Bibliotheca. Nam Græci orant & offerunt pro mortuis. *Confirmatio, Chriſma, & alia Sacramenta.* Rab. libris de inſt. cler. Theophyl. in Marc. 6. vbi de oleo vnctionis extremæ apertè. Haymo. ſup. Ps. 26. ſup. 6. Heb. & ſup. Euang. Hincmarus ad Hincmarū Laudun. & ad Tornacenſem Eccleſiam. Synodus Arelatenſis, Cabillonenſis, & aliæ huius ſæculi. Nicolaus Papa in Epist. Hæc & alia agnoſcunt Centuriatores in Epist. 9. Cent. Patrum (inquiunt) ſuperiorum ſenſum atque intellectum in ipſam Dei ſcripturam importarunt, ac piaculum duxerunt, ſi quis ab eorum ductu vel latum vnguem deſlectere auderet. Quod poſtea confirmant initio col. 1. Membratim deinde indicant, c. 4. de Doctrina, col. 205. & ſeqq. cap. 6. de Ceremoniis & ritibus Eccleſiæ, pag. 227, & ſeqq. de politia & gubernatione Eccl. col. 289, & ſeqq. cap. 9. de Synodis, col. 301 ſparſim, cap. 10. de Epiſcopis & Doctõribus Eccleſiæ, col. 484, & ſeqq. ſparſim. Vnde qui refutarunt hoc ſæculo Claudiū Taurinenſem, Godiſcalcum, & ſimiles, ſimul iſtos ſunt execrati. Adde totius huius curricula Synodos vniuerſas, quæ non paruo ſuere numero. Adde & hiſtoricos. Nam hi omnes curſum Eccleſiæ, noſtro ſimilem planè pinxerunt.

DECI-

Anni Domini.		Anni mundi.
	D E C I - M V M Sæculum. <i>ab anno D. 900, quo Carolus Simplex 30 Rex regnū Franciæ ſuſcipit, Abderamen Hispania Miramoln^o fit, inſelix ſæculū inchoat, ad an. 1000.</i>	I N S I G N I O^o <i>ra decimi ſæculi.</i> Septentrionalium, vt Moſcouitarum, Suecorum, Polonorum, Vngarorū, Slauiõnię partiū conuerſio vſque ad ann. 1000.

Anni Domini.		Anni mundi.
	120 a BENE- DICTVS III. Rom. an. 3. mens. 4.	4989
901		
	121 LEO 5. Ar- deatinus, mens. 1. dies 10.	4992
904		

Infœlix a-
lioqui sæcu-
lum, sine ma-
gnis princi-
pibus & pō-
tificibus.

Monasterio-
rum & tem-
plorum & E-
piscopatum
ædificatio-
nes.

Græcæ & He-
braicæ litte-
ræ florēt, La-
tinæ iacent.
Pares

a Etiam
binullius
pretz,
quod non
more ma-
iorū eli-
geretur,
sed à Cæ-
saribus
intrude-
rentur.

Anni Domini.		Anni mundi.
	122 CHRISTO- PHORVS Romanus, mens. 7.	4992
904		
	123 SERGIVS III. Rom. an. 7. mens. 4. dies 16.	4993
905		

*Per pestilium, & per Imperatores, non per ostium, i. electionem, & ta-
men inter eos nullus fuit hereticus. Tanta est vis Cathedrae Apostolicae.*

Pares Frã-
ciæ instituū-
tur.

Imperij ad
Lôgobardos
per Berenga-
rium, & ad
Saxones per
Corandum
trãslatio: vn-
de inter v-
trosque dif-
fensio ann.
plus quadra-
ginta.

GENEBRARDI,

Ratio eligendi Imperatores instituitur.

Bella.

Regna noua.

Decimi seculi Imperatores, Ludouicus 3, an 6. Conradus, 7. Germanorū primus, an. 7. Henricus I, an. 18. Otho, an. 36. Otho 2, an. 10. Otho 3, an. 19. Scri-

Anni Domini.		Anni mundi.
913	124 ANASTASIVS III. Rom. an. 2.	5001
915	125 LANDVS Sabinēsis, mens. 6. dies 21.	5003

Non per osium sed per posticum, &c.

NOTAE CHRONICAE.

b Bellator & triumphator de Saracenis maximus.

Per posticum non per osium, &c.

Anni Domini.		Anni mundi.
916	126 b IOANNES 10. Rom. an. 13. mens. 2. dies 3.	5004
929	127 LEO 6. Romanus, mens. 7. dies 15.	5017

Scriptores sacri, Gilbertus, siue Giselbertus, Radulphus, Suidas, Oecumenius, Smaragdus, Regino, Moses bar Cephec, Gerardus, Luitpradus, Vuitichindus, Herigerus Abbas, Rutgerus Treuirēsis, Annonij continuator, Floriacensis, Fulbertus Carnotēsis.

Anni Domini.		Anni mundi.
	128 6 STEPHANVS 8. ROMANVS, an. 2. mens. 1. dies 12.	5018
930		
	129 IOANNES 11. ROM. an. 4. mens. 10. dies 15.	5020
932		

Humani.
Abba, siue Abo Aurelianensis, Romumita foemina, Gerebertus Mathematicus, qui tandem Syluester 2. Papa, Alpharabius Arabs Astrologus, Anedradis Medicus.

c Omissis bellis paci studuit.

Per posticum, &c.

Anni Domini.		Anni mundi.
	130 LEO 7. RO. an. 3. mens. 6. dies 10.	5025
937		
	131 STEPHANVS IX. Germanus, an. 3. mens. 4. dies 12.	5028
940		
	132 d MARTINVS III. Rom. an. 3. mens. 6. dies 10.	5031
943		

d Pacem & ipse coluit religioni deditus.

Per posticum, i. per imperatores, sed per ipsum electionem, & tamen inter eos nullus haereticus. Tantius Cathedra Apostolica.

Hebraei. Rab. Saadia haggaton Polygraphus, moritur an. 942. (ab hoc orditur Grammaticos Abben Ezra) Dufa filius eius. Rab. Semuël Sacerdos bé Hophni. Sapiens Hierosolymitanus Ano-

Anni Domini.		Anni mundi.
947	133 e AGAPETVS II. Romanus. an. 7. mens. 9. dies 10.	5025
953	134 IOANNES 12. Rom. an. 9. mens. 7. dies 3.	5043

e Non malus Papa, sed malo tempore.

Per pestem non perstitit, &c.

Anonymus, qui octo libros de Grammatica lingua Heb. R. Adonim ben Tamnim, qui Grammaticam Hebraicarabicam, R. Iuda ben Keris, R. Menasse ben Serak Hisp. R. Adonim ben Labrat Fessensis.

Anni Domini.		Anni mundi.
963	135 LEO 8. Romanus. an. 2. dies 22.	5051
965	136 IOANNES 13. Rom. an. 6. mens. 11. dies 5.	5053

Hi omnes per pestem, i. per Imperatores: Et tamen inter illos nullus hereticus, tanta via Cabedra.

GENEBRARDI,

Concilia, 15.
Gallicanum
de bonis Ec-
clesiasticis,
972 Altainū in
Rhetia, E-
phordienſe
cōtra Impe-
ratorem, Bō-
nenſe, Ingel-
heimenſe,
Auguſtanū
2. Ingelhei-
menſe 2. Ro-
manum con-
tra Ioannem
12. aliud cō-
tra

Anni Domini.		Anni mundi.
972	137 BENEDI- CTVS 5, dict. 6. Ro. an. 1. menſ. 6.	5060
973	138 DOMNVS 2, Romanus, an. 1.	5061

Per poſticum, non per oſium, &c.

NOTAE CHRONICAE.

119

Anni Domini.		Anni mundi.
974	139 BONIFA- CTVS 7. Roman. menſ. 7. dies 5.	5062
975	140 BENEDI- CTVS 6, di- ctus 7, Ro- man. an. 8. menſ. 16. dies 7.	5063

Per poſticum, non per oſium, &c.

tra Benedi-
ctum 5, Ra-
uennēſe, In-
gelheimenſe
3. Anglica-
num, Remē-
ſe contra Ar-
nulphū Re-
menſem Ar-
chid. Moſo-
mēſe, Roma-
num de ſan-
ctiōne ele-
ctiōnis im-
peratoris in
Germania.
Here

Anni Domini.		Anni mundi.
984	141 IOANNES 14. Papien- sis, mens. 3.	5072
984	142 IOANNES 15. Roman. mens. 8.	5073

Heretici.
Græcorum
schisma con-
tra Latinos.
Noui An-
thropomor-
phitæ in Ita-
lia. Mani-
chorû quæ-
dam secta
Philippopo-
lim transla-
ta.

Hi omnes per postulentiam, i. per Imperatores, non per officium, i. electionem, Et tamen inter eos nullus hereticus. Tanta vis Cathedræ Apostolicæ.

Anni Domini.		Anni mundi.
985	143 f IOANNES 16. Rom. an. 10. mens. 8. dies 10.	5073
995	144 g GREGO- RIVS 5, Saxo, an. 2. mens. 5. dies 10.	5083

*f Scrip-
tor nom
inerudi-
tus.*

*g Pri-
mus cen-
stituit de
electione
Imperij
per septē
Electo-
res, quā
sanctionē
Ottho sub
an. 1000
approba-
uit.*

A Caluini-
tis schisma
Græcorû, cu-
ius causa à
Turca absor-
pti sunt, pro-
batur. Aliqua
etiam habent
cum Mani-
chæis com-
munia.

GENEBRARDI,

Anni Domini.		Anni mundi.
997	145 IOANNES 17. Græcus mens. 10.	5085
998	146 SYLVE- STER I. Aquitanus, an. 4. mens. 1.	5086
1002	dies 10.	5090
	Summa cū Interpon- tificiis, 101.	

Cætera lib.
4 Chronol.
à pag. 317 ad
334.

Per positum, & non per ositum
& haren, &c.

DECIMO

NOTAE CHRONICAE 121

DECIMO sæculo cōtinuatam Eccle-
siaz doctrinam, cui oblatrant hæreti-
ci, hinc apparet. *Missæ*, continuatā
iisdem ritibus quibus antè, ex aucto-
ribus de diuinis siue Ecclesiasticis
officiis huius sæculi, vt Reginone libris de Eccle-
siastica doctrina, qui & lib. 1, c. 8. Nulli Presbytero
absque sacerdotali alba, stola & casula Missam ce-
lebrare liceat, &c. Remensi Concilio, Herigero
Abbate lib. de diuinis offic. *Gratia Dei, fides, iustifi-
catio*. Radulphus lib. 16, c. 3 in Leuit. Renouatio
vitæ inchoatur à fide, qua creditur in eum qui iu-
stificat impium, bonisque moribus augetur, & ro-
boratur de die in diem, cum magis magisque re-
nouatur interior homo. Gilbertus Altercat. cap. 3
& 5. Deus autor est salutis. Liberum arbitriū tan-
tū capax. Velle, posse, perficere, solius est adiu-
tricis gratiæ, sine qua nec baptismus, nec fides, nec
opus effectū habet meriti. Sola igitur mater gra-
tia libero arbitrio succurrit pro libertate aeternā
consequenda. *Eucharistia veritas, sacrificium, trans-
substantiatio, adoratio, Missæ ritus*. Gilbertus Alterc.
c. 8. Post cōsecrationem est corpus Christi verum,
non tantū sacramentaliter, verū etiam essen-
tialiter, & c. 9. In modica particula tantū habes
quantum in magna. Denique scribit Christum in
Sacramento tam esse integrum ac perfectum sub
alterutra specie, quā sub vtraque. Item, Transire
substantiam panis in substantiam corporis ac san-
guinis Christi. Denique sufficere vnam tantū
speciem exhiberi populo. Regino lib. de disciplina
Ecclesiastica, Suidas multis locis, Radulphus

lib. II, cap. 3 in Leuit. lib. 14, ca. 4. Oecumenius in I cap. 10 & 11, &c. Heb. 5, &c. *Baptismi effectus, necessitas, aliena fides, ceremonia.* Gilbertus Alterc. c. 1, 3, 5, 7, 8. Radulphus lib. 10, cap. 1 in Leuit. Smaragdus in Ioan. c. 3. Regino libris de discipl. Eccl. *Vetus Agenda. Pœnitentia & eius partes tres.* Radulphus lib. 3, c. 3, 6, 7 in Leuit. lib. 20, c. 3. lib. 6, c. 1. Gilbertus Alterc. c. 7, & 21. Tria remedia sunt cuiusque animæ, baptisus, Pœnitentia, Martyrium. Regino lib. 1 de disc. Eccl. cap. 272. Neminem ad communionem admittendum, nisi confessus sit, & Dominicam orationem & Symbolum Apostolorum memoriter teneat. *Claves, Absolutio.* Radulphus lib. 12, c. 1 in Leuit. lib. 5, c. 4. lib. 11, cap. 1. lib. 12, cap. 1. lib. 18, c. 4. lib. 3, c. 1, 6. lib. 20, c. 4 & 5. Reg. lib. 1 de Eccl. disciplin. cap. 295, & c. Suidas, Oecumenius multis locis. *Confirmatio & reliqua & alia sacramenta.* Gilbert. Alterc. c. 5, vbi Coniugium vocat sacramentum, 8. *Vetus Agenda.* Regino de discipl. Eccl. qui lib. 1, cap. 11 5 modum inungendi infirmos explicat. *Præmatus sedis Apostolicæ.* Smaragdus super Marcum, cap. vlt. Regino in Chron. passim. Luithprandus lib. 3, c. 14 vbi sedem Romanam nominat summam atque vniuersalem Præfatus sedem, lib. 6, c. 6 vbi Rom. Episcopum vocat summum Pontificem & venerabilem Papam. Quin eum Apostolicum hæc ætas nominabat. Regino, & eius continuator.

Liberum arbitrium, bona opera. Radulphus lib. 3. Leuit. cap. 1, lib. 10, ca. 1. Gilbertus Alterc. cap. 5. Suidas multis locis. Sic Oecumenius.

Sanctorum preces, suffragia. Inuocatio, reliquia, imagines,

gines, festa. Radulphus in Præfat. & lib. 1, c. 4 in Leuit orationis sacrificium non nisi Domino soli offerendum est. Nam etsi Sancti rogantur à nobis, non tamen vt nos ipsi saluent (Domini siquidem est salus) verum vt nobis salutem impetrent. Alioqui maledictus, qui spem suam ponit in homine. Hæc igitur est latria, quæ soli debetur Deo, adorandi & sacrificandi deuotio. Et lib. 3, cap. 1. Oecumenius Scholiorum Græcorum autor, in illud 2 Petr. 1 cap. Dabo autem operam & frequenter habere vos post obitum meum, vt horum memoriam faciatis. Hinc enim colligit, Sanctos preces post mortem pro viuus fundere, &c. Gilbert. Altercat. cap. 20. Luithprandus lib. 5, cap. 13. lib. 6, cap. 6, & passim alibi. Vvitichindus libris Gestorum Saxonicoꝝ sparsim. Regino lib. 1 de discipl. Eccl. *Vetus Agenda.*

Preces pro defunctis, Purgatorium. Gilbert. Altercat. cap. 5 probans illud dicto 1 Corinth. 3. Ignis opus eius probabit. Luithprandus lib. 4. cap. 7. pro delictorum expiatione, celebre exequiarum officium, viuamque Deo hostiam offerre, Milthildis post obitum Henrici Imp. conjugis sui, non desit. Regino lib. 1 de discip. Ecclesiast. cap. 190. Cætera iidem & ceteri huius sæculi auctores prolixè confirmant, de quo contra se testimonium ferunt Centuriatores Cent. 10, c. 2 de loco & propagatione Ecclesiæ, col. 9, & seqq. sparsim, cap. 3 de persecutione & tranquillitate Eccl. sparsim, col. 24, & seqq. cap. 4 de doctrina ex professo, col. 272 per totum cap. 6. de Ceremoniis & ritibus Eccl. col. 283, & sequensib. per totum cap. 7

de Politia & gubernatione Eccl.col. 380, & seqq. per totum cap. 9 de Synodis, col. 429 per totum fere cap. 10 de Doctoribus & Episcop.col. 920, & sequentibus. Sparsum. Nam his non diffimulater irati sunt, quod illas sententias sint amplexi. Sparsum denique cap. de Martyribus, de Miraculis, & cetera. Huc facit quod ex instituto multi hac ætate scripserunt de hæresibus. Item contra schisma Græcorum, & novos Manichæos, quorum fordes isti lambunt. Adde totius huius memoriæ tum Synodos, tum historicos. His enim omnibus Ecclesiæ status planè idem repræsentatur.

V N D E-

Anni Domini.		Anni mundi.
	V N D E- C I M V M S æ c u l u m.	I N S I G N I O- r a v n d e c i m i S æ c u l i.
	<i>ab an. D. 1000 circa quem Regnum Po- lonia per Bo- leslaum, un- garia per S. Stephanum cepit, Cor- dubense in Hispania Saracenicæ desiit, Otho Imper. obiit, post approba- tam sanctio- nem Grego- rij s de eli- gendo Impe- ratore per septem Ele- ctores. Deni- que Hugonis Cape-</i>	Mundum ignauitæ tæ- det. Pietas exar- descit. Infinita mo- nasteria apud Græcos & Latinos con- struuntur. Ordines mul- ti exoriuntur, vt Camaldé- sis, Vallis umbrosæ, Præ-

Præmōstratenſis, Carthufenſis, Cifterciēſis, de quibus Bruſius de Monafteriis, ſub finē huius ſæculi.

Bella.

Regna nona.

Undecimī ſæculi Imperatores, Henricus 2, an. 22. Conradus 2, an. 15. Henricus 3, an. 17. Henricus 4, an. 48.

Anni Domini.	Capeti familia se in regno Francia, subactis competitoribus & maleuolis confirmatam videt, ad an. 1100.	Anni mundi.
1002	147 a IOANNES 18. Roman. menſ. 4. dies 20.	5090

a Per poſitiō, id eſt, per Principes etiā iſti.

Scriptores

Anni Domini.		Anni mundi.
1082	148 IOAN. 19. an. 4. menſ. 4.	5090
1007	149 b SERGIUS 4. Rom. an. 2. dies 15.	5095

b Hic demum poſt raptam Eccleſia iura ab Imp. et oppreſſam per 150 ann. electionis libertatem, laudatur ab aliquot virtutib.

Scriptores ſacri, Humbertus, Heribertus Abbas, Euthymius, Ioan. Xiphilinus, Berno Augienſis, Algerus, Bruno Herbipolenſis, Albericus, Petrus Damianus, Leo 9. Lanfrancus, Adelmanus Brixiēſis, Guitmūdus, Anaſanus, Greg. Theſſalonicenſis, Thermanus, Elias Cretenſis, Hildebertus Turonenſis, ſis, Hildebertus Cenomanenſis, Lamq iij

Bertus Schanaburgens. Sigebertus, Anselmus Cantuariensis, Ivo Minardus, siue Meginhardus, Burchardus, Marianus Scotus, Ioan. Micrologus, Hermanus, Contractus, Bernoldus Constantiensis Presbyter, Helmandus.

Anni Domini.		Anni mundi.
1009	150 c BENE- DICTVS 7, di. 8, Tusculan. an. 11. mens. 1- dies 13.	5097
1020	151 IOANNES 20. Tuscul. an. 11. mens. 1. dies 9.	5108

*c Nihil
landis in
hoc & se-
quētibz
ob appres-
sas ele-
ctiones:
unde nō
Aposto-
lici sed
Apostati-
ci à Pla-
tina vo-
cantur.*

Humani

Anni Domini.		Anni mundi.
1030	152 BENE- DICTVS 8. Tuscul. an. 13. mens. 4- dies 9.	5118
1044	153 SYLVE- STER III. Romanus, mens. 1. dies 19.	5132

*Per posticum, i. per Imperatores, non per dſtum, i. electionem, & tamen inter
eos nullus hereticus. Iamta via Cathedra Apostolica.*

Humani.
Razis, Aui-
cenna, Ioan.
Serapion, I-
saac Benimi-
ram, Medici.
Campanus
Vngobardus
Astronomus,
Almzon, A-
zophi, Aza-
rehates, Ara-
bes Astrolo-
gi, Guido A-
retinus, qui
planum siue
Gregorianū
cantū in ar-
tem redigit
inuentis no-
tulis, Vt, Re,
Mi, Fa, Sol,
La. Franco
Scho-

Scholasticus,
Meginfre-
dus, & adria-
nus histori-
ci, Vuillel-
mus Abbas
Musicus &
Astrologus,
Constantinus
Carthaginē-
sis.

Anni Domini.		Anni mundi.
1044	154 GREGORIUS 6. Romanus, an. 2. mens. 6.	5132
1046	155 CLEMENS II. Saxo, mens. 9.	5134

Per posticum, non per officium, etc.

d Pri-
mus qui
sedē A-
postolicā
ab Impe-
ratorum
investi-
tura eri-
pere co-
natus est.
Totus e-
leemosy-
narius
vsque ad
miracu-
lum ap-
parentis
Christi
in leprosi
specie.
Damna-
tor Be-
renzarij.

Anni Domini.		Anni mundi.
1048	156 DAMASVS II. Baua- rus, dies 23.	5136
1048	157 d LEO 9. Alfatus, an. 5. mens. 2. dies 6.	5136

Hebraei, Rab-
bi Mose, qui
circa annum
Christi 990.
talmud pro-
fiteri cepit
Cordubę, O-
rientis Aca-
demiis labā-
tibus ob Is-
maelitarum
persecutio-
nes. R. Io-
seph, qui tal-
mud expo-
suit Arabicę
Alhachim
Ismaelitarū
Regi. R. E-
noch. R. I-
saac Astrolo-
gus, R. Isaac
ben Alpha-
si, auctor
Hilcoth si-
ue Talmud
parui,

	Anni Domini.	Anni mundi.
parui, mortuus an. 1103. R. Meir ben Migas. R. Jehuda ben R. David fefensis, cog. Hiiug, primus Grammaticus (Occidentis.) R. Selomo ben Ghebirol Hispanus; auctor carminum rythmicorum.	1054	5142
	158 VICTOR II. Sueuus, an. 2. mens. 3. dies 14.	
	1057	5145
	159 STEPHANVS IO. Lothar. mens. 7. dies 18.	

Anni Domini.	Anni mundi.	
1058	5146	160 BENEDICTVS 9. Campan. mens. 9. dies 20.
1059	5147	161 NICOLAVS II. Allobrox, an. 3. mens. 6. dies 26.
		<i>Concilia 43.</i> Fræfordianum, Aquigranense, Noiiomagensis, Saligustadense, Triburicense, Constantiense, Papiense, Sutrinum, Romanum, Papiense aliud, Remense, Moguntinũ, Romanum primum contra Berengariũ sub Leone 9. Verceilense, Romanum aliud, Vuormaciense, Florentinum, Turo-nense, Sutrinum, Lateranense contra Berengariũ, Medio-

Mediolanē-
se contra Si-
moniacos &
raptatores
clericos Mā-
tuanum con-
tra Berenga-
rium, Vuor-
maciense,
Moguntinū,
Erphordien-
se, Roma-
nū, Erphor-
diense alte-
rum, Roma-
num aliud,
Educense,
Moguntinū,
Beneuenta-
num, Stam-
pense, Mel-
phicū, troia-
num, Placē-
tinum, Ro-
manū, Cla-
romontense
contra Tur-
cas, Parisiē-
se aduersus
cosdē, Mel-
chiense, Ba-
rense, Ro-
manum

Anni Domini.		Anni mundi.
1062	162 ALEXAN- DER II. Mediola- nenf. an. 11. mens. 6.	5150
1073	163 e GREGO- RIVS Hil- debrādus, an. 12. mens. 1. dies 3.	5161

e O Pō-
tificē sin-
gulari
palma
dignum!
Nā Ec-
clesia li-
bertatem
contra
Germa-
nos Im-
perato-
res peni-
tus asse-
ruit, a-
nathe-
matiza-
to, & effi-
caciter
abrogato
Henrici
Impera-
toris Im-
perio.

Anni Domini.		Anni mundi.
1087	164 f VICTOR III. Bene- uentanus, an. 1. mens. 4.	5175

f Sequū-
tur ergo
probi &
verē A-
postolici
Pontifi-
ces. Tā-
ta est or-
dinaria
electio-
nis vir-
tus.

manum con-
tra Laicorū
principum
inuestituras,
sive nomina-
tiones.

Heretici.
berengarius,
Bogomili,
Basilius Mo-
nachus, Hen-
riciana sive
Simoniaca
hæresis ab
Henrico 4
Impp.

An se Berengarios, Bogomilos, Hericianos, Calvinitæ negare debeant, vel velint, ipsi loquantur.

Cætera lib. 4 Chronog. à pag. 334 ad 354.

Anni Domini.		Anni mundi.
	165 g VRBANVS secundus Gallus, an. 12. mēf. 14. dies 19.	
	Summa additis aliquot interpōtificiis, 98.	

g Doctus piusque, confirmator ordinis Cisterciensis. Precum horariorum D. Virginis, & expeditionis in infideles auctor.

V N D E

V N D E C I M O sæculo continuatio doctrinæ sic ostenditur. *Missæ* Iisdem ritibus, vt antea, Berno Augiensis, lib. de officio Missæ, Hildebertus Cenomanensis, Anselmus Cantuariensis, Iuo Carnotensis in sermonibus de rebus Ecclesiast. Ioan. Micrologus & alij scriptores de diuinis officiis, vel Ecclesiasticis, Bernoldus Constantiensis lib. quem inscripsit, Ordo Romanus: Concilium Saligustadiense, Buccardus, Guitmundus, Lanfrancus, & cæteri qui Berengarium oppugnarunt.

Gratia Dei, fides, iustificatio. Anselmus lib. 1. Cur Deus homo, cap. 9 & 10. lib. de Concordia Præf. & Prædest. lib. de Concordia gratiæ & lib. arbit. de meditatione redempt. hum. cap. 7. & in Epist. ad Rom. cap. 4 & 7. In 3. cap. 2. Corinth. Alger. cap. 2. lib. de Euchar. Berno serm. de natiuitate Domini.

Eucharistia veritas, sacrificium, transsubstantiatio, adoratio, Missæ Ritus. Algerus libris luculentis de Euchar. Berno Serm. de Paschate, & lib. de Concord. officij. Damian. epist. ad Blancam, Adelmanus Epist. ad Berengarium, Lanfrancus libris cōtra Berengarium, In Orthod. de Sacram. Euchar. Anselmus in cap. 10 & 11. 1 Corinth. in 7 & 10. Heb. Alberic. de Sacram. Guitmundus de eodem, Humbertus in Responſione ad Nicetæ librum, Iuo de conuenientia veteris & noui sacerdotij, & tract. de signif. Indumentorum sacerdotium, Euthymius in Panopl. apud quem part. 2. tit. 21. est caput inscriptum de transmutatione
r corpō

corporis & sang. D. Berno Augiensis lib. de rebus ad Miss. spectantibus.

Baptismi affectus, necessitas, aliena fides, Ceremonia. Anselmus in 3 & 15 cap. Matth. In 4 c. 2 Corinth. & aliis multis aliis. Algerus lib. 3. de Euchar. cap. 4, 6, 7. Iuo de Sacramentis Neophytorum, & de Sacramentorum dedicatione. Euthymius in Panoplia, & cap. alij passim.

Pœnitentia, & eius partes tres. Ansel. libr. simil. cap. 99, & seqq. Item 144 ubi sicca pœnitentia, quæ est sine compunctione, & humida, quæ habet utrumquæ. Iuo epist. 34. Lotio pedum, sacramentum pœnitentiæ est & remissionis, &c. Minardus ad Guntherum, de fide, Euthymius in Panoplia.

Claves Ecclesia absolutio. Anselmus in 16 cap. Matth. & in Euang. enarrat. Iuo in Epistolis, Petrus Damianus in Epistol. Concil. Salegustadien. se, cap. 18, &c. Euthymius in Panopl.

Côfirmatio, & reliqua alia sacramenta, & eorum usus. Algerus lib. 3. de Eucharist. cap. 4, &c. Minardus epist. ad Guntherum de fide, Anselmus multis libris, ut in epist. de Diuersitate sacramentorum, &c. Berno serm. de Pentecoste, Iuo sermon. de sacramentis dedicationis, de sacramentis Neophytorum, in Tractatu de conuenientia veteris & noui sacerdotij, de excellentia sacrorum ordinum. Micrologus &c.

Primatus sedis Apostolicæ. Berno epist. ad Regem Hungariæ. Lanfranc. de Eucharist. sacramento, Anselmus in Matth. 16. Hinc hac etiam ætate Pontifex absolutè Apostolici nomine in Conciliis,

liis, ut in Salegustadiensi intelligitur, c. 18. Humbertus contra Nicetam.

Liberum arbitrium, bona opera necessaria. Anselmus Dialog. de lib. arbit. & de similitud. cap. 182. lib. de Concordia grat. & lib. arbitrij, de lapsu Hominum, 2 & 15. cap. 1 Corinth. In 5, cap. 2. Corinth. in 2. cap. Galath. Berno Serm. de resurr. Domini.

Sanctorum preces, suffragia, inuocatio, reliquia, imagines, festa. Berno de diuinat. dæmon. contemnenda, serm. 1 & 2. de S. Marco, & aliis Sermonibus, de concordantia officiorum, in epist. ad Hugon. Lausanens. Ansel. lib. de excellentia virginis. Sigebertus, Iuo Serm. de Sacramentis, dedicatione, & de conuenientia Sacerdotij. Petrus Damianus Inuestiua in Cadaloum. Euthymius in Panoplia, Leontius & Hermenopulus de Sectis.

Preces pro defunctis, Purgatorium. Anselm. in 5 & 12. cap. Matth. In 3 cap. 1 Corinth. Algerus, &c. Berno in epist. Ad Augustienses fratres. Euthymius in Panoplia & in Euang. Nam etiam Græci orant; & offerunt pro defunctis. Cætera iidem, & cæteri huius sæculi autores prolixè confirmant: de quo contra se testimonium ferunt Centuriatores, Cent. 11, cap. 2. de loqo & propagatione Ecclesiæ, col. 17, & seqq. sparsim: cap. 3. de persecutione & tranquillitate sparsim, col. 30, & seqq. cap. 4. de doctrina ex professo, col. 225, & seqq. de Hæresibus col. 238, & seqq. per totum cap. 6. de Ceremoniis & ritibus Ecclesiæ, col. 247, & seqq. per totum 7. de politia & gubernatione Ecclesiæ, col. 349. Per totum cap. 9. de Synodis,

col. 444. Per totum ferè cap. 10. de Doctoribus & Episcopis, col. 516, & seqq. quibus non obscure irascuntur, quòd receptam à Patribus Doctrinam sequuti sint, & scriptis mandauerint. Sparsum cap. de Martyribus, de Miraculis. Huc facit quòd ex instituto multi hac etate scripserunt de hæresibus. Item contra Berengarium & Bogomilos, quorum fordibus isti maculantur. Adde totius huius

Centuriæ Synodos, quæ non exiguo fuere numero. Denique historicos, qui Ecclesiam nostram planè descripserunt.

D V O D E -

Anni Domini.		Anni mundi.	
	D V O D E - C I M V M Sæculum.		I N S I G N I O - r a d n o d e c i m i s æ c u l i .
	ab anno D. 1100, quo V r - banus Papa auctor exp e - ditionis in Saracenos moritur, Go - dofredus rex, Hierosolymo - rum consti - tuitur, Pa - schalis . 2 . P o - tifex . M a x . eligitur, Ber - nardus Pa - triarcha An - tiocenus, Daberius Hierosolymi - tanus è Lati - nis primi, Edgarus rex Scotia pri - mus, & paulò post		Totum hoc sæculū trāsfi - gitur in terra sancta, à gal - lis præser - tim, dum ea potiuntur. Factiones Gibellinorū pro Imp. & Guelphorū pro Pontifi - ce. Theologia Scholastica fundatur per Bandinum, Petrum Lō - gobardū &c. propter sub - tiles Græco - rum contra Latinos di - sputationes de Trinitate, de process. Spiritus

Spiritus fan-
ctus, Beréga-
rianos, & Pe-
trobianos de Sacramé-
tis, Porretanum & abal-
liardū Theolo-
giae miscé-
tes Philoso-
phiā, vt sub-
riles illę que-
stiones deci-
derentur &
amputaren-
tur.

Ordines
Hospitalio-
rum, Tem-
plariorū, &
similium cō-
tra Turcas
instituti &
confirmati.

Bel-

Anni Domini.	post Alphon- sus Henrici Lotharingi filius, Portu- gallia, ea ab Hispania sceptro dinul- sa: ad ann. 1200.	Anni mundi.
	166 a PASCHA- LIS II. Tuscus, an. 18. mens. 6. dies 7.	5188

a Nolēs
& lati-
tanstra-
bitur ad
Pōtificat-
um. Quo-
ano Go-
dofredus
Hieroso-
lymas re-
cepit.

Anni Domini.		Anni mundi.
	167 b GELA- SIVS Caie- tanus, an. 1. dies 5.	5206
	168 c CALIX- TVS II. Burgund⁹, an. 5. mens. 10. dies 6.	5207

b Vir
sanctissi-
mus: quo
tempore
cepere
Templa-
ry pro
Palæsti-
na decer-
tantes.

c De Deo
& de ho-
minibus
benè me-
ritus mul-
ta utili-
ter con-
stituit.

Bella.

Regna noua.

Duodecimi sa-
culi Imper.

Henricus 5.
an. 20. Lo-
tharius Saxo,
15. Cōradus
3, 15. Frede-
ricus Æno-
barbus, anti.
38. Henricus
6, an. 10.

Scriptores sacri. Petrus Alphonfus, Honorius Augustodunensis, Odo Cameracensis, Hugo Victorinus, Rupertus Tuitiensis, D. Bernardus, Petrus Cluniacensis, Richardus de S. Victor. Bandin^o, Petrus Longobardus, Hugo Eherian^o, Leo Tuscus, Ioan. Saliburiensis, Anselmus Auelbergens. Potho presbyter, Berengofus, Ecbertus, Petrus Blesensis, Petrus Remen-

Anni Domini.		Anni mundi.
1125	169 d HONORIVS II. Imolensis. an. 5. mens. 2.	5213

d Doctōrū amās. Omnes eo tēpore papa belarūt pro Hierosolymis seruandis aduersus Saracenos.

Anni Domini.		Anni mundi.
1130	170 e INNOCENTIVS II. Rom. an. 14. mens. 7. dies 13.	5218

e Pacis inter regna & Respub. conciliator, Praemōstratensis ordinis confirmator.

Remensis Cator, Otho Fringensis, Marcus Alexandrinus, Theodorus Balsamon, Zonaras, Anna Alexias, Leontius, Hermenopulus, Simeon Metaphraustes, Cedrenus, Conradus, Abbas Vspergensis; Hugo Lincol. Nicetas Coniates, Coradus Hirsaugiensis, Ioan. Beletius; Gratianus, Petrus Comestor, Helmoldus, Guliel. Tyrius, Hildewardis & Mechtildis foeminae eruditae, Samuël

Israëlita, Of
mundus Sa-
lisbericnsis.

Humani.
Auerrois
Philosoph^o,
Mefue me-
dicus, Aben
Tumert A-
strologus, Eu-
stathius ho-
meri & Dio-
nyfij Geo-
graphi inter-
pres, Galfri-
dus Arturus,
Guntherus
poëta, The-
bit & Alfra-
ganus Mathe-
matici.

Anni Domini.		Anni mundi.
1144	171 f CELE- STINVS II. Tufcul. menf. 5. dies 13.	5232
1144	172 g LVCIVS II. Bono- nienf. menf. II. dies 4.	5232

f Prim^o
à folis
Cardina-
libus ele-
ctus est
sine popu-
li inter-
uentu.
Quo tem-
pore Hie-
rosolyma
sterum
capta à
Sarace-
nis.

g Bella-
tor cōtra
Sarace-
nos pro
Hierosō-
lymis.

Hebraei.

Anni Domini.		Anni mundi.
1145	173 h EVGE- NIVS III. Pifanus, an. 8. menf. 4. dies 20.	5233
1153	174 i ANA- STASIVS IIII. Rom. an. I. menf. 4. dies 24.	5241

h Vt &
Eugeni^o.

i Ama-
tor pit-
perum.

Hebraei. R.
Hai Haggab
Gheonim
postremus &
maxim^o, mo-
ritur anno
1121. R. Ia-
pher, R. Mo-
se ben Maie-
mon, siue
Rambam.
R. quidam
author Seder
Olam, R. A-
braham Le-
uita, R. Selo-
mo Iarhi. R.
Anonymos
eius auuncu-
lus. Hinc de-
inceps Grā-
matici, Poë-
ta, Mathema-
tici, & reli-
quarum hu-
manarū artiu
cultores, R.
Selomo ben
Ghebirol Ly-
ricus, R. Iona
medic^o, cog.
Marinos, qui
libros

libros 7 de Grammatica scripsit, quorū septimus est de radicibus. R. Semuël Hānaghid, R. Mose Sacerdos, R. David Haddajan, R. Iuda ben Bilham, R. Isaac ben Iesus, R. Levi ben Altabā, & ipsi Grammatici; R. Iehuda Leuites, R. Benjamin, R. Isaac, R. Ioseph iudex,

Anni Domini.		Anni mundi.
1154	175 k ADRIANVS. IIII. Anglus, an. 4. mens. 10.	5242
1159	176 ALEXANDER III. Senensis, an. 21. dies 19.	5247

k *Edificator non contentendus. Is ante Pōtificatū predicādo Novergiam ad fidem cōuertērat.*

l *Optimè presuit quatuor Antipapis à Frederico Imp. intrusus, è medio sublatis. Sub hoc ordo Car melitarū.*

dex, R. Iose, qui & Habo, poëta. Rab. Isaac Barcinolensis, qui in Daniam mutauit sedes, R. Ioseph Leuita, R. Baruch, R. Oheb, R. Mose bar Iacob poëta. R. Mose ben Nahaman, siue Rambā, R. Ioseph Kimhi.

Anni Domini.		Anni mundi.
1181	177 m LVCIVS III. Lucensis, an. 4. mens. 2. dies 18.	5279

m n *Nil nisi bella Hierosolymitana cecinere nostri.*

Concilia 52. Lateranēse, Florentinū, Thuringiū. Guardastalense, Beneuentanum,

Tre-

Trecassinū,
Legiese, Late-
ranense
aliud, Lon-
dinense. Re-
mense, Bel-
louacense,
Cathalanen-
se, Lateranē-
se aliud, Late-
ranense Oecumenicum
nouum sub
Calixto, Re-
mense, Neap-
opolitanum,
Romanum,
Tolosanum,
Cretense,
Londinēse,
Herbipolen-
se, Claromō-
tense, Remē-
se, Placenti-
num, Pisanū,
Stampēse, 2,
Moguntinū,
Lateranense
Oecumeni-
cum decimū,
Suessionen-
se, Senonen-
se,

Anni Domini.		Anni mundi.
1185	178 2 VRBANIUS III. Mediolan. an. I. mehs. 10. dies 25.	5283

Anni Domini.		Anni mundi.
1187	179 GREGORIUS 8. Beneuentan. mens. I. dies 27.	5285

se, Antioche-
num, Hiero-
solymitanū,
Lateranēse,
Gallicanū,
Vezeliū, Pa-
risiense, Pto-
lomaicum,
Remense,
Baugentia-
cum, Treui-
rense, Linco-
pianū, Cla-
romontense,
Cisterciēse,
Turonense,
Castellinum
in Hybernia,
Lateranense
Oecumeni-
cum vndeci-
mum, Nor-
thantonia
duo, Veronē-
se. Parisien-
sia duo.

Here-

<i>Hæretici.</i>	Anni Domini.	Anni mundi.
Clancularij, Berengarij, Durādus de Vualdrich, Tendemus, Henriciani, Petrobusia- ni,Arnoldus Brixianus, Porretanus, Petrus Abal- liardus, Eu- do de stella, Apostolici, Publicani, Cathari siue Patareni,In- fabbati,Cor- rerij, Vual- denfes siue Pauperes de Lugduno, Agenenses, Hæretici de Barulo. Hæ- rasis de do- gmate Dei Mahometis. Hæresis de corruptibili- tate diuino.	1188	5286
	1191	5279

180
o CLEMENS
III. Rom.
an. 3.
mens. 5.

o Lite-
ratus.
Quarti
belli sacri
auctor,
Cleri cor-
rector.

181
p CELE-
STINVS
III. Rom.
an. 6.
mens. 7.
dies 11.

p Ten-
tonicorū
ordinis
cōfirma-
tor.

rūm

Anni Domini.	Anni mundi.

rūm myste-
riorum.

Caluinitæ
in multis cō-
ueniunt cum
Henricianis,
Petrobusia-
nis, Aposto-
licis, Publi-
canis, Pata-
renis, Vual-
denfibus, A-
genenfibus,
hæreticis de
Barulo.

Summa cū
Interpon-
tificiis,98.

Cætera libi
4 Chronol.
à pag:354 ad
379.

f

VODECIMO hoc sæculo doctrinam contra hæreticos sic continuatam liquet. *Missa*, continuatur Ritu superiorum temporum, vt scriptores huius sæculi de diuinis, vel Ecclesiasticis officiis fidem faciunt, Honorius Augustodunensis, Odo Cameracensis in Canonem *Missa*, Hugo Victorinus, Rupertus Tuitiësis, Leo Tuscus in Liturgiam Chrysofomi, Ioannes Beletius, Osmundus Salisberiensis lib. de Ecclef. Officiis, &c. *Gratia Dei, fides, iustificatio*. Honorius de Prædest. & Lib. arbitr. Item in Psal. 17, Saluum me fecit, quoniam voluit me. Retribuet mihi, &c. Nota imprimis. *Gratia à Deo gratis, non ex meritis*, hominem præuenit, vt ad benè volendum carperetur ipse gratia per piæ actionis studium. Richardus de statu hom. inter. c. 12, 16, & passim in quæst. in epist. Pauli. Bernardus Sermonib. de aduentu Domini, & in Cantic. ferm. 67. Gratia reddit me mihi iustificatum gratis, & sic liberatum à seruitute peccati, &c. Petrus Cluniac. lib. 2 cõtra Iudæos cap. 4. Rupertus, lib. de victoria Verbi. Magister Sententiarum lib. 3. dist. 19, &c. Fulgentius lib. de gratia Dei. *Eucharistia veritas, sacrificium, transsubstantiatio, adoratio, Misse ritus*. Bernard. sermon. de Cœna Dom. & in alio sermone de eadem. Petrus Cluniacens. contra Petrobusianos, seorsim libr. 1. epist. 2. Magister Sent. lib. 4. dist. 8, & seqq. dist. 10, refutat contraria docentes. Bandinus lib. 4. dist. 9, & seqq. Rupertus, vbi & figurâ refutat lib. 16. Com. in 16. Com. in 6, cap. Ioan. & lib. 7. c. 2. lib. 2. Sap. c. 14 in Mat. lib. 10, c. 2, 6 de diuin. off. c. 2, 22 & 23.

Quin

Quin & lib. 1, cap. 28, & seqq. aliquot, integrum *Missa* rationem explicat. Richardus lib. de Sacerdotio Melchisedec. Guil. Gigniacensis lib. de Sacramento altaris. Leo Tuscus in sua Chrysofomi & Græcorum Liturgiæ versione, & ex Græcis Zonaras, Balsamon, Nicetas Coniates, diuersis in locis. Hildegardis lib. 2. vis. 6, & lib. de Sacramento altaris. *Baptismi effectus, necessitas, aliena fides, ceremonia*. Leontius & Hermenopulus de sectis. Magist. Sentent. 4. distinct. 3, & seqq. Bandinus lib. 4, ca. 3, & seqq. Bernard. Sermon. de Cœna Dom. & Baptif. & ablut. ped. & alibi. Rupertus lib. 10. de diuin. offic. cap. 5, &c. lib. 8. Apoc. Petrus Cluniac. lib. 2 contra Petrobusianos, Balsamon in Can. Apost. & Synod. Zonaras & Nicetas Coniates diuersis in locis. Honorius in Speculo Ecclesiæ. *Pœnitentia & eius partes tres*. Magister Sent. lib. 4, c. 14, & seqq. Bandinus lib. 4, c. 13, & seqq. Hugo l. de Conscientiis, Petrus Cantor c. 106, & seqq. Theodorus Balsamon vbi suprâ. *Clauis Ecclesiæ, Absolutio*. Petrus Cantor cap. 21. Absolutio enim spirituale est, pertinens ad potestatem clauium. Magister Sentent. lib. 4, dist. 18, &c. Bandinus ibid. Richardus lib. de potestate ligandi & solu. In Confessionali, de peccatorum differentiis. Theodorus Balsamon in Canones.

Confirmatio, & reliqua alia sacramenta, & eorum vsus. Magister Sentent. lib. 4. Bandinus lib. 4. Hugo libris de Sacrament. Rupertus lib. de diuin. offic. lib. 5, cap. 15, 16, 17, 18, &c. Honor. in spec. Ecclesiæ. *Primatus sedis Apostolicæ*. Bernard. ser. de Ioan. Bapt. & lib. de consideratione ad Eugenium. Item epist

f ij

133, 237, 285. Richardus lib. de autoritate Petri. Potho lib. 1 & 3 de statu domus Dei. Salisberien-
 sis lib. 8, cap. 17. Petrus Cluniacensis lib. 6. epist.
 44. Zonaras & Cedrenus in vita Leonis Icono-
 machi, ubi hic Gregorium Apostolicum virum, &
 Petri Coryphæi σύνθρονον vocat. *Liberum arbitrium,*
bona opera. Bernardus tract. de Liber. arb. & passim,
 & super Cantica, vt ferm. 81, 82, & alibi. Magister
 Sentent. lib. 2. di. 24, &c. Bandinus ibidem. Hono-
 rius lib. de prædest. & Liber. arbitr. Richardus de
 statu hom. Inter. ca. 2, 3, &c. & in explicatione du-
 biorum. Hugo libris de Cōsc. & alibi. Petrus Clu-
 niacēf. lib. 1 de Miraculis, c. 6. Ioan. Salisberienf.
 lib. 5, cap. 4, &c. *Sanctorum preces, suffragia, innocatio,*
reliquia, imagines. Bernardus multis Sermonib. &
 in Cant. Honorius in Spec. Ecclef. Rupertus li. 4.
 Com. in Zachar. cap. 10, lib. 7 in Cant. Richardus
 super Cant. &c. Petrus Cluniacens. contra Petro-
 bus. lib. 1. epist. 1. Sigeb. & Zonaras sparsim. Nice-
 tas Coniates itidem, vt in Andronico, in Isaacio
 Angelo, lib. 3 in Alexio. Denique de Sanctis ex-
 tant auctorum huius sæculi sermones penè innum-
 meri. *Preces pro defunctis, Purgatorium.* Etterianus
 lib. peculiari, de Regressu animarum ab inferis.
 Petrus Cluniac. lib. 1 de Miraculis, c. 23. &c. lib. 1
 contra Petrob. epist. 1, & 2. Honorius in Spec. Ec-
 clef. ferm. de Natiuit. Dom. Magister Sentent. li. 4.
 dist. 20, 21, 45, &c. Rupertus lib. 2 in Leuit. ca. 42.
 fol. 175, & in Genes. c. 32. Examinatorium ignem.
 D. Bernard. ferm. 66 in Cant. Non credunt hære-
 tici ignem purgatorium restare post mortem, &c.
 Tyrius lib. 18, cap. 32. Sigebertus sparsim. Cætera
 & cæ-

& cæteri huius sæculi auctores prolixè confirmât,
 de quo contra se testimonium ferunt Centuriato-
 res, Cent. 12, c. 2 de loco & propag. Ecclef. col. 11.
 sparsim, c. 3 de persecutione & tranquillitate Ec-
 clesiarum sparsim, col. 38, c. 4. de doctrina ex pro-
 fesso, col. 775, & seqq. cap. de hæresibus, sparsim,
 col. 833, & seq. ubi Petrobusianorum contra Pe-
 trum Cluniacens. Apostolicorum contra D. Ber-
 nard. ferm. 65, & 66 in Cantic. suscipiunt patrocini-
 um: per totum cap. 6 de Ceremoniis & ritibus
 Ecclesie, col. 858, & seqq. Per totum 7 de Politia
 & gubernatione Ecclesie, col. 1009, & seqq. cap. 8.
 de schismatibus, col. 1105 sparsim. toto 9 cap. de
 Synod. col. 1235, & seqq. Per totum ferè caput, de
 Doctor, Episc. col. 1365, & seqq. quæ proinde ma-
 ledictis insectantur, sparsim, cap. de Martyrib. de
 Miraculis. Huc facit quod ex instituto multæ hac
 ætate scripserunt de hæresib. Item contra Henrici-
 cianos, Petrobusianos. Apostolicos, Publicanos,
 Patarenos, Vualdenses, Agenenses, hæreticos de
 barulo, Clancularios, Berengarios, quorum male-
 ficiis isti fascinantur. Adde totius huius Centurie
 Synodos, quæ non exiguo fuerunt numero. Con-
 sule & historicos. Nam & hi sui temporis Eccle-
 siam à nostra nihil differre quatum ad doctrinam
 & ritus ostendunt.

Anni Domini.		Anni mundi.
INSIGNIO- ra 13 se- culi.	DECI- MUMTER- TIUM. Sæculum.	
Christianorum per Tartaros vastatio in Oriente & Septentrione.	<i>ab an. 1200a, quo Tartari gens antehac ignota regnū suū condūt, deleta Presbytero Ioane Indo, noua regna Scocie, Portugallie exoriuntur, Cōstantinopolis capitur a Francis & Venetis, Philippus Aenobarbis. Imperium Occidentis suscipit, ad ann. 1300.</i>	
Etiam hoc sæculū transigitur in Expeditionib⁹ in Terrā sanctam, dum eā amissā recuperare nituntur.		
Scholastici doctores innumerari.		

Bella.

Anni Domini.		Anni mundi.
		Ordines mēdicantiū sub principium huius sæculi. Ita inter superiores recentiores ordines & hos vix centum anni intercedunt.
	182	
	INNOCENTIVS III. Anagninus,	
1198	an. 18.	5286
	mens. 7.	
	dies 10.	
<i>a Quinquelibrorum Decretalium conditor. magnus Theologus et Iurisconsultus. Quo tempore D. Dominicus, & Franciscus vixerent.</i>		
		Bella.
		Regna noua.
		13 Sæculi Imperatores. Philippus Aenobarbi f. anno, Otho 4. an. 4. Fredericus 2. ann. 38. Interregnum an. 17. Rodolphus 19. Adolphus 8.

f iij

GENERARDI,

	Anni Domini.	Anni mundi.
<i>Scriptores sacri.</i> Innocentius 3 & 4. Guilielmus Parisiensis, Ioachimus Abbas, Alexander Halensis, Bonaventura, Albertus Mag. Thomas Aquinas, Egidius Romanus, Ioannes Scotus, Petrus de Palude, Iacobus Vitriacus, Richardus de Mediauilla, Héricus Gandaveus, & plerique alij Scholastici, Ioannes Curopalates, Mi-	1216	5305
	183 b HONORIVS III. Roman. an. 10. mens. 7. dies 13.	b Verus pastor. Prædicatorum & Minorum confirmator.

NOTAR CHRONICAE. 141

	Anni Domini.	Anni mundi.
<i>c</i> Petrus Ciuile legi Lucretia. Libros quinque decretalium digesta. Gulphos opposuit Casarianis. qui Gibelini dicebantur.	1227	5315
<i>d</i> Scripator apparatus Iuris, & Aulicarum Cardinalibus pileum rasum. & equum tribuit.	1241	5329
	184 c GREGORIUS 9. Aagnianus, an. 14. mens. 13.	
	185 CELESTINVS IIII. Aagninus dies 18.	5329
	186 d INNOCENTIUS IIII. Genuensis, an. 11. mens. 6. dies 12.	5331

michaël pfe-
lus Philofo-
phus, Simeō
Theffaloni-
censis, Nico-
laus Cabasi-
las, Ephrem
historicus,
Simonas
Gazēsis, Mi-
chaël Gazē-
sis, Hugo Car-
dinalis, au-
ctor Cōcor-
dantiarum,
Vincencius
Beluacensis,
Durādus E-
piscopus Mi-
matēsis, Ni-
colaus Lyra-
nus, Helmā-
dus, Henri-
cus Cardina-
lis Hostien-
sis, Ioannes
Semera pri-
mus Decreti
glossularius,
Guido Bo-
noniēsis Ar-
chidiacon⁹.

Huma

Anni Domini.		Anni mundi.	
	<i>Humani.</i> Papias, ma- gni Vocabu- larij auctor, Saxo Gram- maticus, Ac- cursius Flo- rentinus, A- lexâder Vil- ladeus, Ioan- nes de Sacro bosco, Iaco- bus de Bel- louiso Iurisc. Alphonfus Rex.		<i>Doctus & scri- ptor. Sub hoc felici- ter fuit in Asia pugnatiū contra Sarace- nos, & in Italia contra Gibeli- nos.</i>
1254	187 e ALEXAN- DER III. Anagnin ^o . an. 6. mens. 3. dies 5.	5342	<i>f Festum Sacra- mentis cor- poris Do- mini pro- mulga- uit; D. Thoma Officium compo- nente.</i>
1261	188 f V R B A- NVS IIII. Trecensis, an. 3. mens. 1. dies 4.	5349	

Anni Domini.		Anni mundi.	
	<i>g Bonis Ecclesiae sues pro- pinquos exclusit.</i>		<i>Hebraei, R. Abrahâ ben Erza, R. Mo- se, & R. Da- uid Kimhi fratres, El- dad Danius, R. Imma- nuël, R. A- brahâ auctor Fasciculi Myrrhae.</i>
1265	189 g CLEMENS 3. Narbo- nensis, an. 3. dies 21.	5353	
1271	190 h GREGO- RIVS IO. Placenti- nus, an. 4. mens. 7. dies 10.	5359	
	<i>h Lati- nam Ec- clesiam cū Gra- ea vniit. Cōtinuâ expedi- tionē in Sarace- nos pres- sit. Con- clavis v- sum in creatio- ne Pōtis. Romani instituit.</i>		

Concilia 18.
 Diuionense,
 Lateranense
 Oecumeni-
 cum duode-
 cimū, contra
 Ioachimū
 Abbatē, &c.
 Germanicū,
 Oxoniense,
 Lateranense,
 Londinense,
 Lugdunense
 Oecumeni-
 cum decimū
 tertium, O-
 xoniense al-
 terum, Nor-
 thonthoniū,
 Londinense,
 Lugdunense
 inter Oecu-
 menicā deci-
 mum quartū,
 Cantuarien-
 se, Herbipo-
 lense, Lon-
 dinense alte-
 rū, A scassen-
 bur-

Anni Domini.		Anni mundi.
1276	191 INNOCENTIVS 5. Burgund ^o . mens. 6. dies 2.	5364
1276	192 ADRIANVS 5. Genuen- sis, mens. 1. dies 9.	5364

Amator publicae quietis. Antea Petrus de Tarrasus, Doctor theologiae, qui multa scripsit.

I Magnus Philosophus & Medicus, Summula, qua thesaurus pauperū inscribitur, autor.

Anni Domini.		Anni mundi.
1276	193 I IOANNES 21. Lusitanus. mēf. 8.	5364
1277	194 in NICOLAUS III. Romanus, an. 3. mens. 8. dies 15.	5365

in Notarios & tabelliones Curia Romana, ceurabulatos pestiferos sustulit: quod prius instituerat Greg. 10, & Ioan. 21. executus.

burgense,
 lugdunense,
 Londinense
 aliud, Ro-
 manum, Pa-
 risiense.

Heretici.
 Albigenes,
 siue Albia-
 ni, Almaricus Carnotensis, Baioléses, & Concordenses, albigenstum secta: Petrus Ioannis, Dauid Dinantius, Gulielmus de S. Amore, Desiderius Longobardus, Raimundus Lullius, Hermanus Italus, Ioannes de Poliacō.

Calvis

Anni Domini.		Anni mundi.	
1281	195 n MARTINVS IIII. Turonēsis, an. 4. mens. 1.	5369	n Sanctissim⁹ ad cuius sepulchru edicta sunt miracula.
1285	196 o HONORIVS IIII. Rom. an. 2. dies 1.	5373	o Carmelitarū reformator, Augustinen- sū Eremitarū cōfirmator.

Caluinita hos
habent pa-
tres, Albigē-
fes, Almaricū,
Petrum
Ioannis, De-
fideriū Lon-
gob.

Anni Domini.		Anni mundi.	
1288	p Pri- mus ē Francif- canorum ordine.	197 p NICO- LAUS IIII. Afculanus, an. 4. mens. 1. dies 8.	5372
1294	q Me- lior Ere- mi cul- tor, vltro se Ponti- ficatu ab- dicat, Celesti- norū pa- ter.	198 q S. CELE- STINVS Efermēsis, mens. 5. dies 7.	5382

GENEBRARDI,

Anni Domini.		Anni mundi.
	199	
1294	r BONI- FACIVS 8. Anagnin ^o , an. 8.	5382
1303	menf. 9. dies 17.	5391
	Summa cū interpōti- ficiis 105.	

Cætera lib.
4 Chronog.
à pag. 376 ad
397.

DECI-

DE PRIMO tertio seculo doctrinæ con-
tinuatio sic elucet. *Missæ*. Iisdem
ritibus, vt antea. Innocentius 3 li-
bris de Mysteriis Missæ, Durandus
Episc. Mimatensis in Rationali Di-
uin. Officiorum, Thomas opusc. 66. de expositio-
ne Missæ. & 3. p. q. 83. Cabasilas Græcus de diui-
no altarium sacrificio, Samonas Gazensis contra
Achmed Saracenuin, Simeon Thessalonicensis,
lib. de septem Sacramentis. *Gratia Dei, fides, iustifi-
catio*. Cabasilas in Expositione Liturgiæ, cap. 29.
de morte Christi. Quis nescit eam esse solam, quæ
peccatorum remissionem in mundum introduxe-
rit? Sed illud etiam scimus; quod post mortem il-
lam, etiam fide & pœnitentia & confessione opus
est, &c. Bonauentura in Tractatu de ref. hominis
à peccato ad gratiam. Innocent. in 7 Psal. pœnit.
Cum nemo iustificetur nisi ex dono gratiæ, patet
quod nullus iustificetur ex merito vitæ. Nam infu-
sio gratiæ propriè iustificatio appellatur, quam
Deus nulli concederet, si eum secundum merito-
rum exigentiã iudicaret. Audis Romanū Pon-
tif. Thomas in 1 Apoc. Remissio peccatorum grã-
tis datur. Denique Scholastici in 2. Sentent. dist.
27. *Eucharistiæ veritas, sacrificium, transsubstantiatio,
adoratio, Missæ Ritus*. Cabasilas in Expof. Litur-
giæ multis capitibus. Innocentius libris de My-
steriis Missæ, Thomas lib. de Sacram. Eucharistiæ,
in Officio Festi Sacramenti, & in 4 Sententia
& libro peculiari, de Sacram. altaris, vbi c. 29.
populus non accipit sanguinem sub specie vini, &
quare. Gulielm. Parisiësi, lib. de eadem re. Alexan-
t der

der 4. q. 36, 37, & seqq. S. Samonas disput. contra Achmed. Sarace. *Baptismi effectus, necessitas, aliena fides, ceremonie.* Thomas 3. q. 66. & seqq. in Summa contr. Gentiles, lib. 4. D. Samonas Gazensis disp. contra Achmed Sarac. Scholastici in 4 Sentent. dist. multis. Guliel. Parisiens. de Baptismo & eius partibus, lib. de tempore baptizandi, lib. de ritu baptizandi. Ioachimus Abbas variis locis, Albertus Mag. itidem. Hugo Cardinalis, & Lyranus similiter, in varia Bibliorum capita. Durandus de diuin. offic. *Pœnitentia, & eius partes tres.* Cabasilas cap. 29. Guliel. Paris. lib. de Sacraméto Pœnitent. Innoc. in 1 & 3 Psal. pœnit. Bonaventura in diætiis de Pœnitentia. Thomas in Tractatu de Articulis fidei, c. 14 & 3. q. 84, &c. Doctores huius sæculi in 4 Sentent. dist. *Claves Ecclesie, absolutio.* Cabasilas c. 29. Thomas Opusculo de forma absolutionis, 3. q. 84. Durandus Mimar. de diuin. Officiis, Scholastici in 4 Sentent. *Confirmatio, & reliqua alia sacramenta, & eorum usus.* Simon Thessalonicensis lib. de septem Ecclesie Sacramentis: (Nam etiam Græci nobiscum tot constituunt.) Thomas in Tract. de Articulis fidei, & Scholastici in 4 Sentent. Gul. Paris. priuatis Tractatibus. Durandus Mimar. de diuin. offic. Hugo Cardinalis & Lyran. in Biblia sapius. Cabasilas in Exposit. Liturgie, cap. 29. Vltimum (ait Græcus ille, & quidem disputans contra Latinos) olei sacramentum perficit sacerdotū oratio, quod etiam corporalis morbi medelam, & peccatorum remissionem dat iis, quibus peragitur, vt habet Apostolica traditio, &c. vbi & inter sacramēta nominat sanctissimum vnguen-

vnguentum (i. confirmationem) ordinationē per impositionem manus, mysterium remissionis peccatorum per sacerdotem; orationem sacerdotis in matrimonio, vt intelligas hæc sacramenta non Papistica; sed etiam Græcorum, & quidem disputantium contra nos, *Primatus sedis Apostolicae.* Fredericus Imp. epist. 3. & quidem sedem Apostolicam oppugnans: Græci in Concil. Lateranensi, Tusci, Poloni; Bohemi, apud Vincentium in Speculo; lib. 3. cap. 39. nuntiis & literis confessi sunt. Accursius in Authentica, Vt Eccles. Romana gaudeat annorum præscript. Vetus Roma habet primam sedem Ecclesiarum: item originem legum; item fontem sacerdotij. Thomas lib. 4. cōtra Gentil. c. 76. *Liberum arbitrium, bona opera.* Thomas in Summa, de Veritate, Mater. 24. q. 1. 1. q. 83. art. 1. & Scholastici in 2 Sentent. dist. 3. *Sanctorum preces, suffragia, invocatio, reliquia, imagines, festa.* Psellus ad Andronicum Imperatorem, vbi infra. Cabasilas in Exposit. Liturgie, cap. 33, 34, 48, 50. Thomas 2. 2. q. 83. Innoc. Serm. 1. de dedicat. templi, &c. Denique Sermones & Tractatus pendè innumerabiles Doctorem huius sæculi. *Preces pro defunctis, Purgatorium.* Psellus ad Andronicum Imper. c. de exitu animarum. & c. de benefactis pro iis, qui è vita decesserunt. Cabasilas c. 33, 43. quod inscribitur, De iis qui dormierunt, an iustificentur à mensa, 44, 45. quod præfert hunc titulum, Quod his qui dormierunt, perfectior sit sanctificatio. 47. Thomas 3. q. 82. art. 6. & in Summa contra Gentiles, lib. 4. cap. 91. Bonaventura in 7 parte Breuiloc. c. 2. Innoc. in 3 Psal. pœnit. Doctores in 4 Sentent.

dist. 21. Cætera iidem & cæteri huius sæculi auctores prolixè confirmant, de quo contra se testimonium ferunt Centuriatores in epist. nuncupatoria, Cent. 13, Tum (ajunt) normæ docendi & iudicandi cõtrouersias constituta sunt Patrum scripta, & Conciliorum decreta, &c. Deinde c. 2. de loco & propag. Eccles. col. 11, & seq. c. 3. de persecutione & tranquillitate Eccl. sparsim, col. 18, & seqq. c. 4. de doctrina prolixissimè, col. 25. & deinceps, c. 5. de Hæresib, sparsim, col. 554, & seqq. per totum cap. 6. de Ceremoniis & ritibus Eccles. col. 590, & seqq. per totum 7. de politia & gubernatione Ecclesiæ, col. 686. cap. 8. de Schismatibus, col. 754 sparsim, c. 9. de Synodis, col. 789, & seqq. Per totum ferè cap. 10. de doctoribus & Episcop. col. 780, & seqq. sparsim in reliquis, vt de Martyribus, de Miraculis. Huc facit quòd ex instituto multi hæc ætate scripserunt de Hæresibus. Item contra Albigenfes, Almaricum, Petrum Ioannis, Desiderium Longobardum, quorum damnatas opiniones isti recoquunt. Adde totius huius Centuriæ Synodos, quæ non exiguo fuerunt numero. Sed & historici istius curriculi omnes docent non alium fuisse Ecclesiæ cursum.

DECI-

Anni Domini.	DECI-MVM QVARTVM Sæculum.	Anni mundi.
	<i>ab ann. 1300. quo Otomanus Turca de genere Turcarum, siue Magog, Turcicũ Imperium figit, Antichristi regnum fundans. Et Albertus primus Imperium Occidentis adit, & Heluetij iaciunt suæ libertatis fundamenta. Et sedes Apostolica in 70 annos Auëniõnem trãsferatur, ad an. 1400.</i>	IN SIGNIO- ra 14 sæ- culi. Bossuli siue aciculæ in- uentum. Turcarum in Oriëte in- ter se & cum Christianis conflict' va- rij: vbique calamitas. Bella. Regna noua.

14 Saculi Imperatores. Albertus primus an. 10. Henricus 7. an. 6. Ludouicus Bavarus, an. 32. Carolus 4. 32. Vuenceflaus, an. 22.

Anni Domini.		Anni mundi.
	200	
	A BENE- DICTVS 10. Tarasius.	
1303	mens. 8. dies 17.	5391

a Sancti-
monia
eius mi-
raculis a
morte
declara-
ta fuit.

b Cle-
mentinas
edit, A-
uentionē
sedem
trāsfert.
Fratri-
cellos &
Templa-
rios ex-
ciudit.

Anni Domini.		Anni mundi.
	201	
1305	b CLEMENS 5. Burdega- lenfis, an. 8. mens. 10. dies 15.	5393
	202	
1315	c IOANNES 22. Cadur- censis, an. 19. mens. 4.	5403

c Extra-
uagan-
tium con-
ditor.
Errores
aliquot
ex De-
creto Pa-
risiensis
faculta-
tis retrahit.

Scriptores fa-
cri. Guliel-
mus nangia-
cus, Alanus
Insulensis,
Nicephorus
Calixtus,
Bartholus,
Georgius
Pachyme-
res, Ioan.
Cantacuze-
nus, Maxi-
mus Planu-
des, Duran-
dus de S. Por-
tiano, guido
Carmelita,
Martinus po-
lonus, Gre-
gorius Ari-
minēsis, Pe-
trus aruern^o,
Ioannes An-
dreas, paulus
de Perusio,
Ioan. Hisdi-
nius, Paulus
Venetus, Pe-
trus Bertho-
rius, Nico-
laus gorrā^o,
Radul-

Radulphus
Tungrensis,
Franciscus
Maronis,
Sorbonicæ
inuentor,
Gulielmus
Occam, A-
stefanus, Ni-
cephorus
Gregoras,
Ioannes de
tenera mun-
da, Aluarus
Pelagius, Au-
gustinus de
ancona, Gu-
lielm. Antif-
fiodorensis.

Humana

Anni Domini.		Anni mundi.
1335	203 d BENE- DICTVS i2. Tolo- sas, an.7. mens. 3. dies 17.	5423

dCondi-
dit Be-
nedicti-
nam pro
reforma-
tione Be-
nedicti-
norū &
Cister-
ciensium.

Anni Domini.		Anni mundi.
1342	204 CLEMENS 6. Lemoui- censis, an. 10. mens. 6. dies 28.	5430

e Vir-
pinus &
doctus
Iubileū
ad 50 an-
nos de cē-
tesimo
pontificij
retulit.
Auenio-
nem em-
ptione Lu-
ris Pon-
tificij in
perpetuū
fecit.

Humani.
Dynus Mu-
gellanus, Pe-
trus de bella
Pertica, Iaco-
bus de Are-
na, Richard^o
de Maluni-
bris, Iacobus
de Buttriga-
riis, Bartho-
lus, Oldrad^o
de Ponte,
Cynus, Sigif-
buldus, Iurif-
consulti. Frā-
ciscus Petrar-
cha poëta,
Ioan. Boca-
tius Oresin^o,
Emmanuël
Chryfolo-
ras, Ioann.
Froissardus,
Ioan. Auen-
tinus,

Hebraei.
R. Leui ben
Gerson, R.
Abrahā Pa-
risol, R. Ab-
ben Tybbō.

Consilia, sex
(paucā pro-
pter sedem
Auenionensi-
sitam) Vien-
nense inter
Oecumeni-
ca decimum
quintū, Mo-
guntinum,
Anglicanū,
duo Parisiē-
sia cōtra An-
tipapam Clē-
mētem, Gal-
licanum cō-
tra Benedi-
ctum Anti-
papam.

Anni Domini.		Anni mundi.
1352	205 f INNO- CENTIUS 6. Lemoui- cēsis, an. 9. mens. 8. dies 6.	5440
1363	206 VRBANVS Lemouicē- sis, an. 8. mens. 4.	5451

f *Ma-
ximus
Canoni-
sta &
Iuriscō-
sultus.*

Heresich

Anni Domini.		Anni mundi.
1371	207 g GREGO- RIUS XI. Lemouen- sis, an. 7. mens. 2. dies 27.	5479
1378	208 h VRBANVS 6. Neapo- litanus, an. II. mens. 8.	5466

g *Aue-
nionensi
Curia re-
lictā Re-
mam re-
dit.*

h *Visi-
tationis
festum
induxit.*

Heretici.
Fratricelli,
Templarij,
Dulcinista,
Durādus de
Valdat, Pe-
trus Biracen-
sis, Barlanus
& Acindin^o,
Iacobus Iu-
sti, Begardi
& Beguinā,
flagellantes,
Lothardi,
Bononatus,
Marfilius Pa-
tauinus, Bar-
tholdus de
Berbech,
Bartholo-
mazus Inno-
uēsius, Ada-
mitā in Boē-
mia, Ioann.
Vuicleffus,
Guliel. Al-
bus, Turelu-
pini.

*Caluinitæ cō-
spirant cum
Fratricellis,
Begardis &
Beguinis, fla-
gellantibus,
Lothardis,
Marfilio Pa-
tauino, Ioan-
ne Vuiclef-
fo,*

*Cetera lib.
4 Chronolo.
à pag. 397, ad
416.*

Anni Domini		Anni mundi.
1404	209 i BONIFA- CIVS IX. Neapolit. an. 14. mens. 11.	5477
1389		5492
	Summa cum inter- pontificiis 101.	

*i An-
natas ad
ouera bel-
li contra
infideles
instituit.
Pontifex
alioqui
probat^o,
nisi quòd
affinium
còmodis
plus a quo
studuit.*

DECI-

DECIMO quarto sæculo permanisse veterem doctrinam per scriptores illius ostenditur. *Missæ*, Continuat^r iisdem ritibus & solennibus, vt è scriptoribus de diuinis vel Ecclesiasticis offic. huius æui patet, vt Radulpho Tungrensi, Ioanne de tenera munda, Gulielmo Antiffiodorensi, & Scholasticis, Pachymere Græco in Ecclesiasticam Hierarchiam Dionysij, *Gratia Dei, fides, iustificatio*, Cantacuzenus Apol. 1, & 4. Pachym. lib. 1 2. hist. Solius est Dei vestras illustrare conscientias. Nicephorus Calixtus lib. 1. cap. 5, ex quo capite possit intelligi, quid sibi velit Pauli illa conclusio, Rom. 3. Arbitramur fide iustificari hominem absque operibus legis. Occa in Centiloq. Concl. 60 Sententiarij, in 2. dist. 26. *Eucharistia veritas, sacrificiū, transsubstantiatio, adoratio, Missæ ritus*. Nicephorus Calixtus multis locis, qui & lib. 1 6, cap. 36, dæmonia ex ædibus, quas infestant, abigi celebratione Missæ testatur, vt Augustinus longè antè lib. 22 de Ciuit. c. 8. Pachym. in Eccles. Hierarch. Dionysij cap. 3 de Synaxi, & lib. 4 & 5 hist. Nicephorus Calixt. lib. 1, c. 28. lib. 1 2, cap. 4 1. lib. 11, c. 14. lib. 1 3, cap. 7 & 19. Aluarus lib. 2 de planctu animæ, c. 5 2. Occam libell. de sacramento altaris, Herueus in c. 7 ad Heb. Corpus & sanguis Christi permanent in Ecclesia in æternum. Propter ista rectè dicitur Melchisedech manere sacerdos in perpetuum: quia nullus alius ritus instituetur, per quem eius oblatio mütetur, & quia Christum designat perenniter pro nobis interpellantè. Durandus lib. 4. Sentent. dist. 10. q. 1.

Aprin-

A principio Ecclesie fuit articulus fidei ab omnibus concessus, quod verum corpus Christi esset realiter in hoc sacramento, & non figuratiue, nec sicut in signo tantum, nec per solam communicationem idiomaticam. Scholastici huius æui omnes lib. 4. Sentent. dist. 10, & seqq. Ioan. de tenera munda, lib. de sacram. altaris. *Baptismi effectus, necessitas, aliena fides, ceremonia.* Pachymer. ibid. cap. de Sacram. illuminationis. Nam sic Dionysius vocat baptismum. Cantacuz. Apol. 4. Nicephor. Calixtus lib. 7. c. 33. lib. 14, c. 12, 17. lib. 16, c. 35. Scholastici fuisse lib. 4. Sentent. & aliis libris. *Pœnitentia, & eius partes tres.* Pachymeres Paraphr. in epist. Areopag. ad Demophilum, & li. 4. hist. Nicephorus Calixt. lib. 11, cap. 34. & lib. 12, c. 26. Scholastici in eundem lib. 4. Sentent. *Claves Ecclesie, absolutio.* Ibidem Pachym. in Eccles. Hierarch. cap. 5. & Epist. ad Demophilum, & lib. 4. histor. Nicephorus Calixt. lib. 12, cap. 28 & 41. Nicephorus Gregoras, lib. 10. cap. vlt. Cantacuz. in Apolog. Occam in Dialogo. *Confirmatio, extrema unctio, & reliqua alia sacramenta, & eorum usus.* Pachym. lib. 11. histor. Michaël Andronici Imperat. filius è desperato morbo sancto oleo recreatur, & cap. 4 & 5. Eccl. Hierarch. Scholastici huius sæculi in totum 4. Sentent.

Primatus sedis Apostolica. Pachym. Historiarum lib. 5. recitans capita Græcorum ad Latinos. Principatus sit Romanæ sedis. Ad eum appellare liceat Græcis, & memoria Romani Pontificis vnâ cum Patriarchis celebretur. Nicephor. Calixtus, Rom. Pontificem gloria cæteros anteire, lib. 4. cap. 38. Primariam Apostolorum sedem, lib. 9. cap. 37.

cap. 37. Nicephorus Gregoras lib. 5. è libro de eare Nicephori Blemmydis, & cap. vlt. lib. 10. in suo contra Latinos alioqui consilio. Occam in Dialogo. Item in Prologo libelli de sacramento altaris. De illo protestor me nihil asserturum, nisi quod Romana tenet & docet Ecclesia. Guido Carmelita in Summa de Hæresibus, & Valdensibus. Aluarus in Proœmio libr. 1. de planctu Ecclesie, & cap. 6, 13, 36, 37, 68. Durandus in 4. Sentent. dist. 14, q. 5. Augustinus de Ancona, lib. de potestate Ecclesiast. Herueus libro de potestate Papæ, Bartholus in constitutione extrauagante, quæ incipit, Ad reprimendum, verb. Totius orbis. Post Christi aduentum, sublatis Monarchiis, omne Imperium est apud Christum, & eius vicarium, & transfertur per Papam in principem sæcularem, de quo prophetauit Daniël, cap. 9. Ipsemet Vuiclesus epist. ad Vrbanum 6. apud Ioannem Foxium Caluinitam, libr. 1. Comment. rer. gestar. Romanus Pontifex Christi vicarius in terris. *Liberum arbitrium, bona opera.* Cantacuzenus contra Mahometem. Nicephorus Calixtus lib. 1, cap. 3. Occam in Centilogio. Sententiarij in 2. Sentent. dist. 25 & 26 & 28. vbi de Hæresi Pelagianorum, Paulus Brugensis in Biblia passim. *Sanctorum præces, suffragia, innocatio, reliquia, imagines, festa.* De iis extant auctorum huius sæculi Sermones & Tractatus penè innumeris testimonia etiam non pauciora, vt Nicephori Gregoræ lib. 9, cap. vlt. Cantacuzenus Imper. Cõstantinopol. integra Apologia tertia contra Mahometanos, & Orat. 3. contra eisdem. Pachym. lib. 4. histor. & c. vbi D. Nicolai cura è ma

è maris periculo Antiochenus Patriarcha liberatur. Item 9 & 11, 12. & in Eccl. Hierarchiam Dionys. Nicephor. Calixtus lib. 7, cap. 33 & 34. lib. 14, cap. 2. Sententiarij lib. 4 distinct. *Preces pro defunctis, Purgatorium.* Pachym. in Eccles. Hierarch. c. 7. de Dormientibus. Niceph. Callixtus lib. 8, c. 31. ubi & nocturne defunctorum memoria. Doctores in 4 Sentent. dist. 21, &c. Non hinc possumus Centuriatorum testimonium proferre, quando non sunt ultra decimam tertiam Centuriam, quod sciam; progressi. Sed quid ipsi sentiant, quid concipiant, non difficile est diuinare ex eo, quod posteriorum seculorum doctoribus acerbius irascuntur, quodque laudent Marfilij Patauini, Flagellantium, Lothardorum, & Ioannis Vuicleffi apostasiam, qui de iis tragœdias hoc seculo excitarunt. Verum, uti memini, non modò ab eius scriptoribus refutati sunt, sed etiam ab omnibus Synodis, quæ notæ fuerunt paruo numero. Denique ab Historicis, qui Ecclesiæ cursum secundum nos planè extitisse docuerunt.

DECI-

Anni Domini.		Anni mundi.
	DECI- MVM QVIN- TVM Sæculum. <i>ab an. 1400, quando Tamerlanes Scythia mundum terret, & Græca litera in Italiam reducuntur, è qua 700 an. exulauerat: quo denique Robertus Palatinus Comes fit Occidentis Imperator, ad an. 1500.</i>	INSIGNIORA 15 seculi. Emmanuel Chrysoloras studia Græcarum literarum in Italiã refert. Vsum Casanus Persiã rapit. Ars Typographica re- perta. Bella. Regna noua.

Anni Domini.		Anni mundi.
	210	
	a INNOCENTIVS 7, Sulmonensis,	
1404	an. b. dies 22.	5492

15. Sæculi Imperatores. Robertus an. 10. Sigismundus an. 28. Albertus 2, Fredericus 3, ann. 54. Maximilianus, 25, id est, 6, aut 7 hoc sæculo, reliquos sequenti.

Scri-

a Iurisperitus comis ac bladius.

Anni Domini.		Anni mundi.
	211	
	b GREGORIUS 12. Venetus,	
1407	an. 2. mens. 7. dies 5.	5495
	212	
	c ALEXANDER 5, Cretensis,	
1409	mens. 10. dies 8.	5497

b Propter schismata Antipaparu hereses Ioannis Hus, etc. oriuntur.

c Doct^o et magn^o predicator. Totã substantiam in pauperes dispersit.

Scriptores Sacri. Paulus Burgenfis, Ioã. Gerson, D. Antonin^o, Aeneas Syluius, qui & Pius Pontifex, S. Vincẽtius Valentinus, Capreolus, Petr. de Aliaco, Thomas Campẽsis, Ioan. Dominici, Ioan. de Turrecremata, Thomas de Kempiis, Thomas Valdensis, Ægidius Cameracensis, Matthiã Palmieri, Genadius Scholarius, Bessario Cardin.

Marcus E-
pheſius, Lao-
nicus Chal-
condylas,
Ioan. de In-
dagine, Ge-
rardus Stre-
doneus, Ni-
col. de Cle-
mangis, Dio-
nyſ. Carthu-
ſianus, An-
toni° Panor-
mitanus, Pla-
tina. Ioan.
Trithem. Ba-
ptiſta Fare,
Sabellicus,
Gabriel biël,
Albertus
Crantzius,
Matthias pal-
merius Piſa-
nus, Ioan.
Nauclerus,
Ioan. Maior,
& alij multi.

Ha-

Anni Domini.	Anni mundi.
1410	5498

213
d IOANNES
23. Neap.
an. 5.
menſ. 15.

d Iuris
peritior
quam
Theolo-
gia.

Anni Domini.	Anni mundi.
1417	5505

e Patria
parens.

214
e MARTI-
NVS 5. Ro.
an. 14.
menſ. 3.

Humani.

Baldus, An-
gelus, & Pe-
trus fratres,
Bartolus, Sa-
licetus Iuriſ-
cōſulti. Leo-
nardus Are-
tinus, Fran-
ciſc. Philel-
phus, Lau-
rentius Val-
la, Alphon-
ſus Rex,
Poggius Flo-
renti-

Anni Domini.		Anni mundi.
1431	rētinus, Georgius Trapezuntius, Ioannes de Mōte regio, Theodorus Gaza, Ioan. Ale-riensis, Gemistus Pletho, Blōdus, Bonfinius, Nico-	215 f EVGENIVS III. Venetus, an. 15. mens. 11. dies 21. 5519

f Libe-
ralis in
doctos &
Gymna-
sia, abste-
mius, bel-
lator idē
& adifi-
cator.

Anni Domini.		Anni mundi.
1447	g Reli- giosissima Martis osor, Li- terarum parēs, in literatis beneficē- tissimus, pauperū baculus, Aurea qui de- derat saecula Roma tibi.	316 g NICO- LAUS 5, Saranēsis, an. 8. dies 19. 5535

Nicolaus Pe-
rotus, Victo-
rinus, Grego-
rius Tripher-
nus, Lafca-
ris.

Historici.

Hebraei. R. Mose Gerúdenfis, R. Ifaac Karú, fcriptor Toledoth Ifaac, R. Ifaac Nathan, auctor Concordantiarum Hebraicarum, R. Abraham auctor Fasciculi Myrrhæ.

Anni Domini.		Anni mundi.
1455	217 b CALIXTUS III. Hispanus, an. 3. mens. 3. dies 16.	5543

h *Insignis iuris doctor, pauperum nutritor, nobilium puellarum elocator. Venerat se Turcas finibus Christianis submoturum.*

Conci-

Anni Domini.		Anni mundi.
1458	218 i PIVS II. Senensis, an. 5. mens. II. dies 26.	5546
1464	219 k PAVLVS II. Venetus, an. 6. mens. 10.	5552

i *Antea Aeneas Syluius, inter doctos Patissimus.*

k *Osor virtutis & literarum.*

Cœcilii octo. Pisanum contra schisma Cōstantienfe inter Oecumenica decimū sextum, contra idē schisma, & Vuiclefsum, Senense, Basiliēse, inter Oecumenica decimum septimum contra Huffitas, Biturigēse pro pragmatica Sanctione, Florétinum, inter Oecumen. decimum octauū pro concordia Græcorū & Latinorū, Lug-

Iugdunense,
Mantuanum
contra Tur-
cas, Aurelia-
nense.

Heretici.
Ioānes Hus,
qui an. 1401
se prodit,
hieronymus
de Praga, è
quibus varia
& multipli-
ces sectæ, Zi-
fca.

In

Anni Domini.	220 / SIXTVS IIII. Sauo- nensis, an. 13. dies 5.	Anni mundi, 5559
1471		

*1 Scri-
ptor, ad-
ficator,
bellator
hand ins-
piger.*

Anni Domini.	221 / INNOCENTIVS 8. Genuen- sis, an. 8. dies 26.	Anni mundi, 5572
1484		

*m. Do-
ctus &
disertus.*

*In Caluinitis
seculo se-
quenti rena-
scentur.*

Anni Domini.		Anni mundi.
1492	222 ALEXANDER 6. Hispanus,	5580
1503	an. II. dies 8.	5591
Summa cū interpōticiis 99.		

Cætera lib.
4 Chronog.
à pag. 416 ad
432.

n Philo-
sophus ac
Theolo-
gus, stu-
diosorū
meco-
nas. No-
ni orbis
inter Hi-
spanos &
Lusita-
nos divi-
sor.

DECI-

DECIMO quinto Sæculo cōtinuatam quidem fuisse doctrinam dubitari non potest, quòd ideò Lutherus & innumerabiles hæreticorum copiarum insurrexerint, &c. Sed interim id more nostro demonstramus è certis Græcorum & Latinorum testimoniis. *Missæ*, iisdem ritibus ac prius, è scriptoribus de officiis diuinis vel Ecclesiasticis, Bessarione Cardinali, Marco Ephesio, Dionysio Carthusiano, Gabriële Biële in Canonem *Missæ*. *Gratia Dei, fides, iustificatio*. Græci in sua Apologia Basiliensii Concilio exhibita. Bessario & Trapezuntius multis suorum librorum locis. Sic Gerson &c. Biël in Canonem *Missæ*, lect. 23. paragraph. & Sententiarij in 2 dist. 26 & 27. & li. 1. dist. 41. vbi disputatur, an prædestinationis sit aliquod meritū. *Eucharistia veritas, sacrificium, transsubstantiatio, adoratio, Missæ ritus*. Bessario de Eucharistia sacramento, Marcus Ephes. lib. Quibus verbis conficiantur diuina munera. Laonicus Chalcondylas, Euchologium, in quo tres Liturgiæ, Chrysofomi cap. 2. Basiliij cap. 3. *ἡ ὑποστασις* vov, cap. 4 & 7. cum eius interpretatione, cap. 5 & 6. Thomas Valdensis in Tom. de Sacramentis cōtra Vuicleffistas, Biël in Can. *Missæ*. Sententiarij multis distinctionibus lib. 4. Gerson part. 1. Tractatu de Communionem sub vtraque specie, & part. 2. in Compendio Theologiæ, tract. 3. de Sacram. Eucharist. & alibi. *Baptismi effectus, necessitas, aliena fides, ceremonia*. In Euchologio Græcor. cap. 15, 17, 79. Sententiarij multis distinctionibus lib. 4. Gerson in Compendio Theologiæ, tract. 3. *Pœnitentia,*
eius

& eius partes tres: Euchologium cap. 49, 98, &c. vbi canon in extrema vnctione in peccatoris confessione seruandus. Ibidem Gerson. Sententiarij lib. 4. distinct. 14. vsque ad dist. 22.

Clauis Ecclesie, absolutio. Trapezuntius in dictum Euangelij, Si sic volo eum manere, &c. Græci in suo Euchologio, cap. 114. Sententiarij lib. 4. dist. 18 & 19 per totum. Biël in Can. Missilect. 2, 3 per totum. Gerson part. 2 tract. de potestate ligandi atque soluendi, & alio de contemptu clauium.

Confirmatio, & reliqua alia sacramenta, & eorum usus. In Euchologio, cap. 95, 97, 98. vbi sacramentum vnctionis extremæ vocatur, ὁσκλησις & ὁσκλησις, è 5 cap. Iac. cap. 18 & 19, & seqq. vbi matrimonij officium, cap. 111, & seqq. vbi ordinum singulorum dispensandorum ritus & officium. Æneas Syluius; Epist. 130 ad Bohemos. Septem sunt Ecclesie sacramenta, etsi vos tantum quinque recipitis (Nam de Confirmatione & Extrema vnctione nihil sentiebant) Gerardus Stredoneus lib. de septem Sacramentis. D. Antoninus p. 3. tit. 14, cap. 1, §. 3. Ad eripiendum nos ab infirmitatibus spiritualibus animæ Dominus instituit medicinas septem Sacramentorum. Gerson in Regulis Moralibus part. 2. & in Compedio Theolog. tract. 3. *Primatus sedis Apostolicæ.* Gennadius Scholarius Patriarcha Constantinop. Defensione de primatu Petri. Gerson de Auferibilitate Papæ, & 4 part. Serm. de pace & vnitatem Græcorum. Omnes principes & alij subiectionem habent ad Papam, in quantum suis iurisdictionibus, temporalitate & dominio abuti vellent contra legem diui-

diuinam & naturalem. Item lib. de modo habendi se tempore schismatis. Baldus l. fin. in fine. C. D. ll. num. 4. Solus Papa potest deponere Imperatorem, & nõ ex omni causa, sed solum ex causa graui & notoria, ex qua turbatur vniuersalis status Christianus, vel Ecclesie. Et num. 2. Cum Apostolicus confirmet Principem, istud est manifestum signum superioritatis, vt in Authentica, de Defensore ciuitatis, paragraph. Interim. Et ideo Imperator iurat Papæ fidelitatem. Thomas Vualdenis cõtra Vnicleffitas, Ioan. de Turrecremata, in Summa de Ecclesia, & alibi. Trapezuntius in dictum Euangelij, Si volo eum manere. Æneas Syluius epist. 288. Gabriël Biël in Can. lect. 23. Clemangis de corrupto Eccles. statu. *Liberum arbitrium, bona opera.* Græci in Apolog. ad Concil. Basiliense, Trapezuntius vbi supra. Biël in Can. Missæ, lect. 29 & 59. Gerson in Compend. Theolog. Tract. 2. Sententiarij in 2. Sentent. dist. 25, 26, 28. *Sanctorum preces, suffragia, inuocatio, reliquia, imagines, festa.* Græci in Horologiis & Menologiis. Item Euchologio, vbi de Crucis collatione, cap. 30. & exaltatione, c. 93. & Lectiones Apostolicæ & Euangelicæ de SS. Martyribus, cap. 103. de sanctis Medicis, c. 104. de S. Chrysofostomo, & reliquis sanctis Pontificibus, cap. 105. de aliis variis sanctis, c. 106, 107, 108, 109. Sed & apud nostros huius sæculi scriptores & tractatus penè innumeri. Biël in Canonem Missæ, lect. 30, 31, 32, 79. & de Imaginibus, lect. 49. & de Reliquiis lect. 42. Gerson præmittens Aue Maria, Sermonibus, quos habuit in Concilio Constantiensi. *Preces pro defunctis, Purgatorium.* Dionys.

Carthuf. de quatuor nouiff. In Apol. Græcor. de Purgatorio igne, Bafil. Concilio exhibita, & per Ioan. Hartungum verfa, vbi Græci huius æui docēt tria è fuis patribus. 1. quorundam reatus poft mortem à Deo condonari. 2. Id fieri Dei clementia & Ecclef. precibus: 3. Eos interim expiari luftatione carceris, vel tenebrarum, & ignorationis, & exilij: Hoc vno à Latinis differentes, quòd ignem Purgatorium, corporalem materialémve negent, vt in eo non pœnam fenus, fed damni duntaxat conftituant. Hinc in eorum Euchologio, cap. 118. pro Monacho mortuo ferale officium, c. 119 pro facerdote mortuo, c. 120. pro laïcis mortuis, cap. 121. pro fœminis dormientibus, cap. 122 & vlt. pro infantibus defunctis. Et in ipforum Liturgiis, cap. 2, 3, 4, 7. Sententiarij dift. 21. lib. 4. Biël in Can. Miffæ, lect. 56, 57, 58. Relinquo alios infinitos Latinos, quoniam his præcipuè temporibus Hæreticis fufpecti funt, quòd Huffitas, Hieronymum de Praga, Zifcam, ac eorum multiplices & diffectas fectas proferint, ftylóque & igni perfecuti funt. Superfluum etiam effer Synodos totius huius fpatij, itémque hiftóricos recensere, cum omnes eandem prorfus Ecclef. faciem cum fuperioribus fæculis nobis pingant, vt propterea ad illos nec velint, nec aufint prouocare.

DECI-

Anni Domini.		Anni mundi.	IN SIGNIO.
	DECI- MVM SEX- TVM Sæculum, & vltimū. <i>ab ann. 1500. quãdo nouus orbis aperi- tur, Ludouicus 12. Pater populi dictus, regnum Gallie adit, Sophus Persia, ad an. 1584.</i>		1516 fœdit culi. Religionis in deterius mutationes, apud Maho- metanos, & per Ifmaelē Sophum in Perfide, per Cheribū in Africa, apud Christianos per Lutherū in Germa- nia, per Cal- uinū in Gal- lia, per alios aliis in locis. In melius per Lufita- nos, in Indiis per hispanos in nouo or- be, vt quãdo in aliquibus locis fides deficit, in a- liis proficiat.

Hæreseon
fructus per
totam Euro-
pam, cædes,
seditiones,
intestina
bella, sacri-
legia, simo-
niæ, latroci-
nia, circum-
celliones,
&c.

Bella.

Regna noua.

16 *Sæculi Im-
per.* Idē Ma-
ximilianus
præterea an-
nos 19 im-
perat. Caro-
lus 5, 39. Fer-
dinandus 6.
Maximilia-
nus 2, an. 12.
Rudolphus
4 annū Im-
perij hoc an-
no 1584 sex-
tum notat.

Scri-

Anni Domini.		Anni mundi.
	223 PIVS III. Senensis, dies 16.	5591
1503		

Anni Domini.		Anni mundi.
	224 a IVLIVS II. Genué- fis, an. 9. mens. 3. dies 12.	5591
1503		

*a Bellica
gloria
quæ Pon-
tificiâ
clarior,
cui tri-
buitur
titulus
liberata
à Gallis
Italia.*

*Scriptorēs sa-
cri.* Ioan. Ec-
kius, Ioan.
Roffensis,
Thomas mo-
rus, Albettus
Piggus,
Sanctes Pa-
gninus, Pe-
trus Galati-
nus, Petrus
Soto, Ioach.
Perionius,
Syluester
Prieras, Cō-
radus Bruus,
Ioan. Coch-
leus, Ioan.
Dric-

Anni Domini.		Anni mundi.
1513	225 b LEO IO. Florentinus, an. 8. menf. 8. dies 21.	5601 b Mel- pomene quam Marti addi- ctior. A- mator doctorū hominū, nisi quod Pragma- tica tolli passus est. i. aculeū ad futu- ram vir- tutem & litteras.

Driedo,
Ioan. Arbo-
reus, Iodoc.
Clitoveus,
Gentianus
Heruetus,
Thomas Ca-
ietanus, Am-
brofius Ca-
tarin^o, Ioan.
Gropperus,
Stanislaus
Hofius, Re-
ginaldus Po-
lus, Gaspar-
dus Conta-
renus, Gul.
Sirlet^o Car-
dinales: Hie-
ronymus Se-
ripandus,
Aloï-

Anni Domini.		Anni mundi.
1522	226 c ADRIA- NVS 6: Ba- tauus, an. 1. menf. 8. dies 6.	5610 Aloïfius Lip- pomanus, Cornelius Janfenius, Gul. Linda- nus, Hieron. Oforius, Melchior Canus, Fre- dericus nau- fea, Claud. Sanctius, Iac. Amiotus, Gul. Rufcus, Arnaldus Po- tacus, Ema- rus Henne- quinus, Arn. Sor-

c Doctif-
simus,
Lona-
niensis
Theolo-
gus &
fcriptor.

GENEBRARDI,

Anni Domini.		Anni mundi.	
1523	227 d CLEMENS 7. Florentinus, an. 10. mens. 10. dies 8.	5611	d Politi- cus & suorum a- mas, no- bilitatus genera- tione. Davidi & Ethio- pia Im- peratoris & Hele- ne anie legatos Commun- ionis Aposto- lica cau- sa, Zaga Zabo in- ternun- tio, & a- liquot a- liis, mi- sit.

Sorbinus,
Episcopi:
Fredericus
Staphilus,
Alanus Co-
pus, Ioan.
Hessellus,
Pet. Canisi,
Frac. Turria-
nus, Sixtus
Senensis, Lau-
rentius Su-
rius, Nico-
laus Sande-
rus, Gul. Ala-
nus

NOTAE CHRONICAE. 164

Anni Domini.		Anni mundi.	
1534	228 e PAVLVS III. Rom. an. 15. dies 29.	5622	nus, Claud. Spencæus, Anton. De- mochares, Iacobus Bil- lius, Iac. Pa- melius, & in- numerabiles alij. e Iesui- tarum con- firma- tor pacis inter Re- ges cōsi- liator.

nus, Claud.
Spencæus,
Anton. De-
mochares,
Iacobus Bil-
lius, Iac. Pa-
melius, & in-
numerabiles
alij.

Anni Domini.		Anni mundi.
1550	229 f IYLIVS III. Rom. an. 5. mens. 1. dies 6.	5638 f Iulia secundo- quã pri- mo simi- lior.

Hebraei. R. Iacob benit Habib, auctor *En Isaac & Beth* Iacob. R. Abraham Leuita auctor *Abodath leni*, R. Kelonymos, R. Ioseph Sacerdos chronographus, R. Abraham à Balmis, R. Selomo Ataiã Pfalorum Commentator, Elias Leuita, Grammaticorum summus, *Conci-*

Anni Domini.		Anni mundi.
1555	203 g MARCEL LV S II. Tuscus. dies 22.	5643

g *Ostendit tantum terris hunc esse nec ultra permisit Deus.*

Concilia 22.
Turonense, Pisanum, Lateranense inter Oecumenica decimum nonum, Senonense, Ratisbonense, Hildemense, Coloniense, Treuerense, Augustanum, Treuerense alterum, Moguntinum, Coloniense alterum, Augustana-

gustanum alterum, Treuerense tertium, Treuerense aliud, Coloniense 3, Moguntinum alterum, Tridentinum inter Oecumenica vigesimum, Mediolanense, Rotomagense, & alia passim provincialia.

Here-

Anni Domini.		Anni mundi.
1555	231 h PAVLVS IIII. Neapolitanus, an. 4. mens. 2. dies 27.	5643

h Pietate et virtute conuersans.

Haeretici.

Lutherani, qui & Protestantes, Zuinigliani, Carolostadiani, Seruetiani, qui & Samofatenenses, Anabaptistae, Osiadrini, Antosian drini, Mediosian drini, David Georgius, Stancariani, Trinitarij, Antitrinitarij, Antotheani, Capanistae, Caluinitae, siue Huguenotij, Anticaluinitae, Lutherocaluiniani, Adamitae in Hollandia, Suëfeldiani, Antifuenfeldiani, Vbiquitarij, qui & Bren-

Anni Domini.		Anni mundi.
1560	231 P I V S 4, Mediolanensis, an. 5. mens. 11. dies 8.	5648

i Hostis Simoniacorum et fiduciariorum, quas & perpetuo anathemati addixit.

& Brentiani, Bibliſtæ, Aufdorſiani, Cõfeſſioniftæ, Stoici, ſiue Illyricani, qui & Flacciani, Adia-phoriſtæ, Im-poſitorij, Biſacramenta-les, Triſacra-mentales, Quadriſacra-métales, Re-calcitrantes, Maioriſtæ, Trõpiſtæ, An-tidæmonia-ci, Inferna-les, Adeffe-narij; Anti-noni, Athei, ſiue Epicu-rei, Puritani & Lai-

Anni Domini.		Anni mundi.
1566	233 K P I V S 5, Alexãdri-nus, an. 6. menſ. 3. dies 16.	5654

k Sãctus Paſtor, diuini cul-tus & of-ficij repa-rator: hæ-reticorũ, Turcarũ, Iudaorũ, improbo-rum om-nium ter-ror. Eius laus nun-quam ſi-lebitur.

Anni Domini.		Anni mundi.
1572	234 I GREGO-R I V S Bo-noniensis, hodie ſe-dens.	5661
1582		5671

1 Semi-nariorũ multorũ inſtitu-tor, Ca-lendarij emenda-tor, lin-guarum conſerua-tor, exu-lantium propter religionẽ præſidiũ, &c.

& Laicoce-phali in An-glia, vncti in Surria comi-tatu Angliæ, Familia de a more, & Illu-minati in ea-dem Anglia cum multis aliis: ita vt non modò à noſtris, Hoſio, Lindano, Prateolo, Staphilo, Sã-ctio, verum-etiã ab ipſiſ-ſimis, vt Laua-thero, Lipſiẽ, ſibus, &c. pl^o ducetẽ ſectæ numerentur.

Anni Domini.		Anni mundi.
	Summa cū Interpon- tificiis, 82. quibus om- nibus in v- num reda- ctis, existūt à Christo nato 1584.	

Caluinita cū
his omnibus
in aliquo sce-
lere coniun-
gūtur. Nam
istorum om-
niū sunt col-
luuies.

Cætera lib. 4
Chronol. à
pag. 432 ad
finem ope-
ris.

ATQVE

T Q V E hīc decimum sextum Sæ-
culum terminatur, in quo perpetuari
doctrinam è superioribus sæculis ac-
ceptam, vt in singulorum coronide
docuimus, ne isti quidem, qui eam
impugnant, inficiari possunt. Nam statim eis resti-
terunt omnes boni, docti, pariter & indocti, de-
inde sapientissimi quique pro ea scripserunt. In
genere quidem Eckius, Erasmus, Cochleus, Tap-
per, Gropperus, Hofius Caldinalis, Theologi Pa-
risienses, Salmaticenses, Louanienses, Oxonien-
ses, Colonienſes, Henricus 8 rex Angl. Roffensis,
Albert. Pighius, Sonnius, Lindanus, Alphonsus de
castro, Melchior Canus, Canisius, Auratus, & alij
infiniti, vernaculis etiam linguis. In specie verò
ij. à quibus de sequentibus capitibus, circa quæ
eorum præcipuè versantur hæreses, libri peculia-
res confecti sunt. *Missa*, continuata iisdem ri-
tibus, ceremoniis, verbis, quibus prius. E Titel-
manno Tract. de expositione mysteriorum Missæ.
Cl. Sanctij, Cassandri, & Pamelij Liturgicis:
Espencæi de adoratione Eucharistiæ, & libello de
vtraque Missa: Democharis opere de Missæ sa-
crificio, seorsum lib. 4, cap. 15. & infinitis aliis.

Gratia Dei, Fides, Iustificatio. Driedo libro de
concordia Liberi Arbitrij, Pighius Opuscul. de
Iustitia, Vuicelius libro de Voluntate hominis
Christiani. Carbaialus in Explicationibus argu-
mentorum, obiectione 22. & primi Sententiam,
cap. 59. Sententiarij huius æui, lib. 3. Sententiar.
distinct. 19, & aliis scriptis. Qui & allegant il-
lud Augustini de Spiritu & Litera, cap. nono.
Iustifi-

Iustificati gratis per gratiam ipsius. Non itaque iustificati per legem, neque per propriam voluntatem, sed gratis per gratiam ipsius. Non quòd sine voluntate nostra fiat, sed quòd sanet gratia voluntatem, vt sanata voluntas impleat legem: nam constituta sub lege, neque indigens lege. Et c. 10. Per gratiam quispiam iustificatur gratis, id est, nullis suorum operum præcedentibus meritis. Et illud D. Thomæ in 2 cap. Iacobi: Nonne ex operibus iustificatus est. Contrà Paulus Rom. 4, & ibi Gloss. Augustini. Non ex operibus iustificatus est, sed ex fide. Responsio. Apostolus & August. loquuntur de operibus præcedentibus fidem, vt patet ibidem, ex quibus nullus planè iustificatus est: Hic autem loquitur de operibus sequentibus fidem, quæ dicuntur iustificare, non quatenus iustificatio dicitur gratiæ infusio, sed quatenus dicitur iustitiæ exercitatio, vel ostensio, vel cõfirmatio. Res enim dicitur fieri, quãdo perficitur, vel innotescit. Guillaudus Parisiensis Doctor in epist. ad Rom. Duplex est iustificatio, prima & secunda, &c.

Eucharistiæ veritas, sacrificium, transsubstantiatio, adoratio, Misericordia. Demochares lib. de sacrif. Missæ, & lib. de Eucharistia, Garetius de eadem, Tonstallus de eadem, Caietanus contra Lutherum, Cassander in Liturgicis, Pamelius in Liturgicis, & in Cyprianum. Ioannes Hesselz, lib. de probatione corporalis præsentia Corporis & Sanguinis Domini. Espencæus lib. de adoratione Eucharist. & libell. de vtraque Missa. Claudius Sanctius in repetitionibus, & in Liturgias Græcorum. Soto in 4 Sententiar. vbi & omnia dubia istorum soluit. Canisius in

fius in Catechismo maiore. Seresius lib. sex de Sacram. altaris. Gaspar. Casalius Lusitanus de Cœna & calice Domini. Jac. Faber Molinæsis pro Sacrosancto Missæ sacrificio aduersus Anatonem Missæ, & alij innumerabiles. *Baptismi effectus, necessitas, aliena opera, ceremonia.* Soto & Sententiarij reliqui in 4 Sentent. Canisius in Catechismo maiore. Clichtoueus in 4 lib. Damasc. de Orthod. fide, Titelmanus Segebergensis lib. de 7 Sacramentis, & quotquot hac ætate scripserunt de Baptismo contra Caluinitas & Anabaptistas. *Pœnitentia, & eius partes tres.* Canisius in Catech. Sententiarij in 4. Coloniense Concilium, part. de sacrament. Slotanus lib. disputationum aduersus hæreticos, Turianus lib. pro Epist. Pontificum, &c. *Clauis Ecclesiæ, absolutio.* Canisius in Catech. Sanderus de visibili Monarchia Eccl. Eckius in locis Communibus, Cortesius, & alij Sententiarij in 4. Turrianus libris de dogmaticis characteribus, & lib. tribus de primi capitis & iudicis autoritate & principatu. Ioan. Antonius Delphinus Orat. de Ecclesia. *Confirmatio, extrema unctio, & reliqua alia sacramenta, & eorum vsus.* Canisius in Catechif. Soto in 4 multis distinctionibus. Eckius in locis Communibus. Concilium Coloniense, Hosius in Confessione, & alij multi. Titelmanus Segebergensis lib. de Sacram. 7. Sed & Hieremias Patriarcha Constantinopol. de numero ab ipsismet hæreticis per Iacobum Smidelinum & Martinum Crusium Epistola consultus sub an. 1578. c. 7. censuræ Orientalis, septè esse docet hoc ordine, Baptismus, Vnctio (sic Confirmationem appellant) siue Chrisma, sacra Com-

munio, Manuum impositio, siue ordo, Matrimonium, Pœnitētia, Oleum sacrum. Vt & Græci alij, Responsione 12, & vltima ad Iacobum Cardinale Guisanum, interprete Ioanne Leunclao Germano hæretico, Basileæ, an. 1571. apud Oporinum. Sic Orechouius natione Roxolanus, materno genere Græcus, & de Patriarchatu Constantinopolitano, Epist. ad Hosiū, de loco & autoritate Romani Pontificis. Quod sanè superioribus Græcis congruit. Nam Simeon Thessalonicēsis iam olim inscripsit librum de septem Ecclesiæ Sacramentis, & Cabasilas in Liturgiæ expositione, præter Baptismum, & altaris mysteria, cap. 19. cætera esse asserit, vltimum olei sacramentum: & mox, sanctissimum vnguentum (.i. confirmationem) ordinationem per manuum impositionem, mysterium remissionis peccatorum (pœnitentię sacramentū) denique orationē sacerdotis in matrimonio, quorum omniū ritus & dispensationes extant in ipsorum Euchologio, siue Sacerdotali, Baptismi, c. 15, 16, 17. Vnctionis, siue Chrismatis, ibid. & cap. 11, 37. Communionis & Liturgiæ, c. 2, 3, 4, 5, 6, 7. Manuum impositionis siue ord. c. 111, 112, 113, 114. Matrimonij, c. 18, 19, 20, 21, 22. Pœnitentiæ, c. 98, &c. Olei sacri, c. 97, 98, vt iam constet non septem esse Papistica, sed & Orientalium Christianorum, maleuolè alioqui affectorum erga Papam. Sic Moschi in eorum religione. *Primatus Romani Pontificis.* Acurius Ioseph à Petro Patriarcha Maronitarum, è Monasterio S. Mariæ, de Canubim in monte Libano, an. 1551. Romam ad eum agnoscendum missus, apud Ambrosium Theseum in Introductione in

in linguam Chaldaicam, Syriacam, & Armenicā, quas ab eo didicit. Siud Syrus Nestorianorum Patriarcha ann. 1552 in sua professione fidei à Masio verfa. Abdisu Patriarcha Assyrius in sua Attestatione, manu ipsius picta & subscripta die 7 Martij, an. 1562. Græci in Tractatu Nili de primatu Romani Pontif. quem vertit Flaccus Illyricus, vt tanquam forex suo indicio periret. Nam Nilus illic concedit Romanum esse summum Pontificem, impugnans duntaxat, quòd eum tantum esse dicimus iure diuino, cum esset dicendum, iure Ecclesiastico & Conciliorū. Abissini & Æthiopes apud Damianum Goes, duabus legationibus Matthæi & Zagazabi. Latinos producit & enumerat Nicolaus Saderus egregio illo opere de visibili monarchiæ Ecclesiæ: vt iam nefas sit dubitare hanc esse fidem, non huius æui modò, sed & reliquorū omnium præcedentium. Turrianus lib. pro epist. Pontific.

Liberum arbitrium, bona opera. Vincellius lib. de voluntate homin. Christiani, Driedo li. de prædest. & lib. de Concord. liber. arb. Erasmi lib. peculiari contra Lutherum, Ambrosius Catarinus in Opuſculis, & contra Caietanum. Slotanus libr. disput. aduersus hæreticos. Clitoueus in libros Damasceni de Orthod. fide, cap. de hac materia. Sepulueda contra Erasmi. *Sæctorum preces, suffragia, inuocatio, reliquiæ, imagines, festa.* Esselius lib. peculiari Canisius lib. de Ioan. Baptista, cōtra Centuriatores. Syri & Nestoriani in tabula & titulis Noui Testam. & in suis Liturgiis & Ritualibus. Eckius tribus Tomis de Sanctis, de quibus & sermones innumeri sunt

Theologorum & Ecclesiasticorum huius ætatis. Mosci apud Lasicium Lutheranum de Theologia Moscouitica. *Ieiunia*. Græci, Syri, Abissini, Indi, Armenij, vt ex eorū Calendariis apparet. Mosci, qui apud Lasicium Lutheranum lib. de Theologia Moscouitica, ritu Græco magnam anni partem .i. 20 Hebdomas in ieiuniis transigūt: primò ante Natalem sex Hebdomas, solis leguminibus contenti: deinde, octo ante Pascha: tertio, ab octaua Pentecostes vsque ad ferias Petri & Pauli. Denique à Calèdis Augusti, vsque ad Assumptionem (obdormitionem vocāt) Virginis, præter dies Mercurij & Veneris reliquarū Hebdomadarum.

Preces pro defunctis, Purgatorium. Græci hodierni, qui & illud vocant *πυρκαθητήριον* vnico vocabulo *κενοφυλάκιον*. Nestoriani Mesopotamij, qui vocant Guentha. Moses Mardenus in Tabula Lætionum noui Testamenti Syriaca. Syri & Nestoriani in titulis noui sui Testamēti, & in suis Liturgiis. Hebræi hodierni, vt & docent hæretici Fagius & Munsterus in 14 Deuter. & nos libro peculiari. Auratus Paradoxo 86. ex August. Grego. Nysseno, &c. De Latinis aliis non laboro. nam sunt innumerabiles. Hæc & alia à Sectariis contra Religionem disputata, omnia Comitia Imperatoria, cuncti conuentus Principum, vniuersa Ecclesiarum Orientis suffragia, totius Occidentis consensus, Populi, Academiæ, vniuersæ denique Synodi huius tempestatis magno numero confirmant, Lutherum Calvinum, & istiusmodi reliquos detestantes, & anathemate fulminantes: cuius quæta firvis, euentus ipse loquitur. Nam non tam à nostris, quam

quàm à seipsis cōfecti sunt, quotidieque conficiuntur. Lutherus Anabaptistas, Zuinglium, Carolostadium, Oecolampadium aggressus est. Protestantes & aliæ Germanorum sectæ Lutheri dogmata fermè deseruerunt, nec se amplius Lutheranos dici patiuntur. Ioach. Vuestphalus, Til. Hessussius, Castalio, Casanouius. Gregor. Paulus, Molineus, Ioan. Morellus, Cassander, Valentinus Gentilis, Blandrata, Ochinus, Roserius, Bernenses Caluinum expugnarunt, vel sectas in plurimas secuerunt. Castalio, Brentius, Smidelinus, & plerique alij Bezam vexant. Protestantes, istorum æmulos in Germaniæ multis locis exurunt. Denique ita in se sauiūt, vt corpus istud peccati propediem interiturū speretur. Cui & illud quadret Epiphanius, lib. 2 de hæresib. c. 2. Veteres narrāt fabulam, quod ex multis aspidibus in vno testaceo vase collectis, & in singulis quatuor angulis templorum Ægyptiacorum positis, si qua aliis fortior reperta fuit, ea reliquas aggressa deuorauit: & vbi sola mansisset, ac alimento careret, cōuersa seipsam à cauda derodere cœpit, & vsque ad reliquā corporis partem se adedit, quoad viueret: Vnde & Aspidogorgona vocauerunt. Sic hæresis se penitus consumit, & per Christi potentiam delet. Accedit istorum historicos & Chronologos omnes dare nobis testimonium, vt Sleidanum, Carionem, Magdeburgenses, Pantaleonem, Funccium, &c. Nam etiam isti secundum nos Ecclesiæ cursum fuisse essequē docent, & dum res Ecclesiæ se narraturos pollicentur, nostra duntaxat explicant, nostròsque solos allegant: quasi apud nos positam esse Ecclesiam ta-

cita conscientia fateantur. Quin & tradūt Romanam Religionem in cunctis Europę terris receptā esse. quā ipsi conati quidē sint & scriptis & armis conuellere, sed nondū potuerint, nec, Deo duce, poterūt: ut vel eorū confessione, sit nostra Ecclesia cōtinuata, Catholica, perēnis, immobilis, inuicta, denique permaneat, & omnes sectas sepeliat. Est enim Catholicū, quod semper, quod vbiq̄, quod ab omnibus, aut plurimis, & iis quidem, quorum spectata est perspectaque sapientia & pietas, communiter est creditum. Atque hęc quidem sunt, quę simpliciter demonstranda suscepam, de doctrinā, fidei, religionis Ecclesię per singula sæcula perpetuitate, vnitatem, continenti successione: atq; Romanam Ecclesiam, quę hodie est, esse Catholicam illam, quę Symbolo credi iubetur, suisque eandem semper religionem Christianorum iam inde vsque ab Apostolis, donec id fusiùs distinctiusque, vel à nobis vel aliis præstetur. Valè interim, & nobis Deum precibus concilia.

*Notarum Chronicarum, siue ad vniuersam
historiam methodi
Finis.*